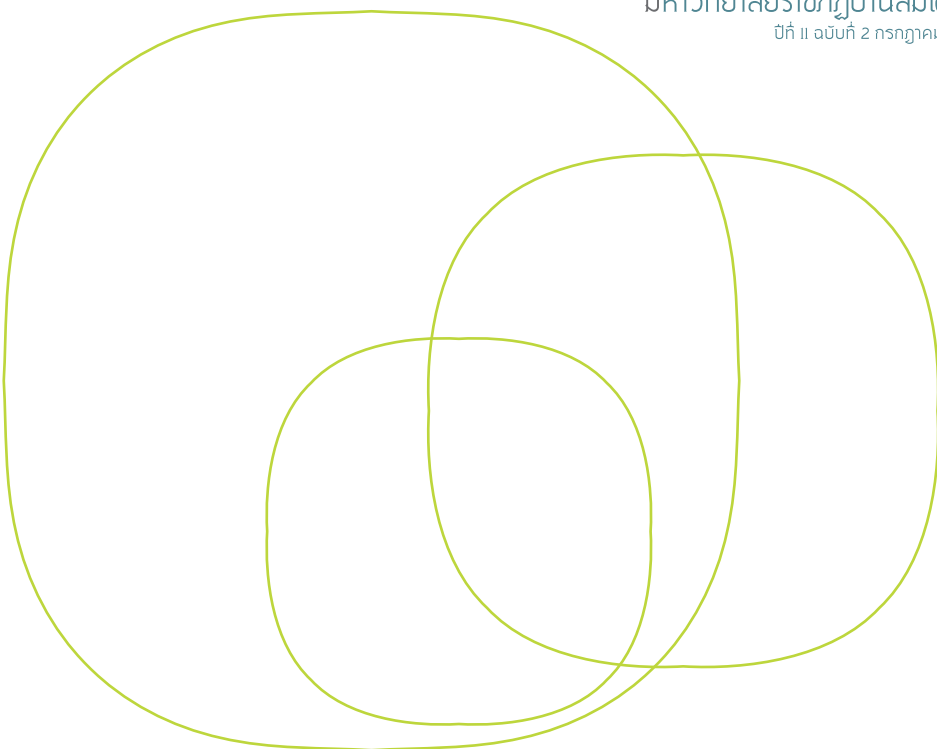

วารสาร

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2560

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

วารสารวิชาการของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ISSN : 1906-1102

เจ้าของ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 1061 ซอยอิสรภาพ 15 แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600 โทรศัพท์ 0 2473 7000 ต่อ 2003, 2012, 2000

อีเมล : human_bsru@hotmail.com เว็บไซต์ <http://human.bsru.ac.th/ejournal/index.php>

วัตถุประสงค์

วารสารวิชาการฉบับนี้ออกปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม — มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม) ของทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัย รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นทางวิชาการ และการวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในสาขาดังกล่าวต่อไป

ที่ปรึกษา

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครวิทย์ เรืองรอง มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บรรณาธิการภายนอก

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช มหาวิทยาลัยรังสิต
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาณี พัดทอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัค महाराजर มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์กันันท์วัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กองบรรณาธิการภายใน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี ชัยชาญกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราภรณ์ หนูสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครวิทย์ เรืองรอง มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สำนักงานกองบรรณาธิการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภาพรณ หิรัญวัชรพฤษ
2. อาจารย์กิลเบิร์ต อีเด็นส์ เมามีศรี
3. อาจารย์ชาญวิทย์ ยาวฤทธา
4. อาจารย์เฉลิมทรัพย์ กรณ์ย์จักรวุฒิ
4. นางสาวนัฐกาญจน์ รัตนพันธ์
5. นายสินธิไชย ต้นสกุลชัยสันติ

แบบปก

นายสินธิไชย ต้นสกุลชัยสันติ

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด โทร.0 2864 0434-5 โทรสาร. 0 24123540

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2560

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม) ของมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ฉบับนี้ประกอบด้วยบทความทั้งหมด 7 เรื่อง จำแนกตามคุณลักษณะของบทความ ดังนี้ บทความวิชาการ 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง “มิติวัฒนธรรมจากการละเล่น “สกา” ในวรรณคดีไทย” มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับมิติของวัฒนธรรมศึกษา การเล่นสกาเป็นกีฬาของชนชั้นสูงที่ต้องใช้เชิงชั้นทางปัญญาที่ซับซ้อนและลึกซึ้ง เปรียบประหนึ่งกับการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาชีวิต อีกทั้งเป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่ปรากฏในวรรณคดีไทย อาจกล่าวได้ว่า นอกจากวรรณคดีเป็นวัฒนธรรมของบรรพชนแล้ว วรรณคดียังทำหน้าที่บันทึกวัฒนธรรมแขนงอื่นไว้ด้วย เรื่องที่สองคือ “การเชื่อมโยงสุนทรียศาสตร์ทางนาฏศิลป์ ตะวันตกกับผู้บริโภค” คตินิยมเกี่ยวกับความงามหรือสุนทรียศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นทางตะวันตกหรือทางตะวันออก ก็มีทั้งลักษณะ “ร่วม” และลักษณะ “เฉพาะ” ที่ผูกพันแน่นกับปรัชญาความคิดของแต่ละยุคสมัยและที่สำคัญคือ สัมพันธ์อยู่กับผู้เสพหรือผู้บริโภคอีกด้วย บทความวิจัย 4 เรื่อง มี 2 เรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย เรื่องแรกใช้แนวทางการศึกษาด้านภาษาศาสตร์ คือ “คำแสดงโภชนลักษณะในตำราอาหารไทย : ศึกษาจากตำราแม่ครัวหัวป่า ของท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์” ส่วนอีกเรื่องหนึ่ง ศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในบริบทเฉพาะ คือเรื่อง “การเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน : กรณีศึกษานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา” งานวิจัยอีก 2 เรื่อง เป็นเรื่องที่ใช้อยู่ในการวิเคราะห์ที่เป็น “มนุษย์” อันมีลักษณะ “ร่วม” กัน แต่ก็เห็นลักษณะ “เฉพาะ” ในแง่มุมมอง หรือมิติของการศึกษา บทความแรกของมนุษยยีนเชิง “คุณค่า” ทางความดีความงามอันเป็นมิติของมนุษยศาสตร์ คือเรื่อง “การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย” ส่วนอีกเรื่องหนึ่งเป็นการมองมนุษย์เชิง “มูลค่า” เป็นทุนหรือเป็นทรัพยากรในแง่ของเศรษฐศาสตร์อันเป็นศาสตร์ทางสังคมศาสตร์ ดังบทความเรื่อง “การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์

ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นคุณค่าหรือมูลค่า ต่างก็ชี้แสดงให้เห็นว่า มนุษย์ต้องได้รับการพัฒนาและต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อจะไปพัฒนาสังคม ประเทศชาติต่อไป

ส่วนบทปริทัศน์หนังสือเรื่อง “English and Soft Skills” มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ การขยายความรู้เรื่องของ “Soft Skills” และเชื่อมโยงให้เห็นว่า ภาษาอังกฤษ จะเป็นเครื่องมือนำไปสู่ Soft Skills ได้อย่างไร

บทความ 6 บทแรกเป็นบทความที่ผ่านกระบวนการกลั่นกรองและประเมิน คุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างเข้มข้น และเป็นบทความที่ศึกษาจาก ข้อมูล ตลอดจนใช้แนวคิดหรือทฤษฎีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยศาสตร์ด้านมนุษยศาสตร์และ ศาสตร์ด้านสังคมศาสตร์ตามเจตจำนงอันชัดของวารสารซึ่งสะท้อนคุณค่าของ บทความ ผ่านการสืบค้นข้อมูลและวิธีวิเคราะห์มุมมองและการตีความอันแยบคาย อันนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในบริบทต่างๆ

กองบรรณาธิการขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่มอบบทความอัน มีค่ายิ่ง เพื่อเผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ฉบับต่อไปจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรวมทั้งนักวิชาการและ คณาจารย์ทุกๆ ท่านที่ให้ความสนใจ

อัศวิทย์ เรืองรอง
บรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุปานี พัดทอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช มหาวิทยาลัยรังสิต
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ อัญชลีบุญกุล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.อลิสา วานิชดี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
5. รองศาสตราจารย์ อิงอร สุพันธุ์วณิช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ บุญประเสริฐ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานดาภร เจริญกิตบวร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิมา อังคพนิชกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ไม้เจริญ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
11. อาจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ไตประสี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
12. อาจารย์ ดร.ทชชยา วนะบวรเดชน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
13. อาจารย์ ดร.สีบวงศ์ กาฬวงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สารบัญ

หน้า

- บทบรรณาธิการ ก
- ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ ข
- บทความวิจัย
 - โครงสร้างคำเรียกชื่ออาหารไทย: 1
ศึกษาจากตำราแม่ครัวหัวป่าก์ ของท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์
ภาสพงศ์ ผิวพอใช้
 - การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ 13
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
กัลยา ยศคำลือ วีรานรี ตียะบุตร อีรวัฒน์ วงศ์วรัญญ
กุลขนิษฐ์ อติรุจโชติศิริ
 - การเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน: 35
กรณีศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา
รอฮานี เต๊ะซา ฟิรดาวซ์ มุหะมัด กามीलียา หะยีหะซา
สุไลมาน สماعيل ซาฮ์นีน นิตินาค
 - การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ 55
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
กัญญาณัฐ เสียงใหญ่

- บทความวิชาการ
 - มิติทางวัฒนธรรมจากการเล่น “สกา” ในวรรณคดีไทย 77
ณัฐวัตร จันทรงาม อภิวัฒน์ สุธรรมดี
 - การเชื่อมโยงสุนทรียศาสตร์ทางนาฏยศิลป์ตะวันตกกับผู้บริโภค 91
ธนกร สรรยวราภิภู
- บทปริทัศน์หนังสือ (Book Review) 111
 - English and Soft Skills
อาจารย์กิลเบิร์ต อีเด็นส์ เม่ามีศรี

โครงสร้างคำเรียกชื่ออาหารไทย : ศึกษาจากตำราแม่ครัวหัวป่าก ของท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ ¹

A Study of Word Structures of Food Naming in Thai Recipe Book :

A Case of Her Ladyship's Plain Phassakorawong

“Mae Krua Hua Pa” Recipe Book

ภาสพงศ์ ผิวพอใช้ ²

Passapong Pewporchai

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างของคำเรียกชื่ออาหารในตำราแม่ครัวหัวป่าของท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างของคำเรียกชื่ออาหารจำแนกออกได้ 9 โครงสร้าง แต่ละโครงสร้าง ประกอบด้วยส่วนประกอบ 1-3 ส่วน โดยแต่ละโครงสร้างประกอบไปด้วยคำต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ วัตถุดิบหลัก ประเภทการประกอบอาหาร แหล่งที่มาและรสของอาหาร คำในชื่ออาหารประเภทต่าง ๆ นี้ นอกจากจะแสดงถึงการรับประทานอาหารอย่างถูกหลักโภชนาการ ยังบ่งชี้วัฒนธรรมด้านอาหาร การกินของคนไทยด้วย ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มี 5 โครงการคือ (1) โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทำบุญปีใหม่ (2) โครงการจิตอาสาพัฒนาลานคน (3) โครงการจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อม (4) โครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์ และ (5) โครงการคลินิกกฎหมายสู่ชุมชน 2) นักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์มีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากคือ ด้านความกตัญญู รองลงมาด้านจิตสาธารณะและด้านความซื่อสัตย์

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “คำแสดงโภชนลักษณะในตำราแม่ครัวหัวป่าของท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ : ภาสสะท้อนด้านภาษาและวิถีชีวิตคนไทย” ซึ่งได้รับทุนวิจัยจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ประจำปีงบประมาณ 2559

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ตามลำดับ และ 3) นักศึกษา ที่เรียนชั้นปีต่างกันมีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : คำเรียกชื่ออาหาร, การวิเคราะห์โครงสร้าง, ตำราแม่ครัวหัวป่าก์

Abstract

This article aims to analyze the word structures of food naming in Thai recipe book “Mae Krua Hua Pa” written by Her Ladyship Plian Passakorawong. The findings reveal the nine categories of word structures. Each structure is composed of 1-3 elements. Those of which include main ingredients, methods of cooking, sources, and tastes of each food. Those terms not only express well-nutritious consumption, but also index the Thais’ food consuming culture.

Keywords : Food Naming, Structural Analysis, Mae Krua Hua Pa Recipe Book

บทนำ

ปัจจุบันสภาพ

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังปรากฏเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญอันดับแรกในปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค มนุษย์ตามส่วนต่าง ๆ ของโลกประกอบอาหารจากวัตถุดิบที่มีอยู่ตามธรรมชาติในบริเวณที่อยู่อาศัยของตน อันประกอบด้วยวัตถุดิบหลักๆ คล้ายคลึงกันคือ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ เครื่องเทศ อาหารที่ประกอบจากวัตถุดิบดังกล่าวจึงมีหลากหลายและมีวิธีต่างๆ กัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรม ค่านิยมในการกินอาหารตามถิ่นต่างๆ

ในตำราอาหาร ผู้เขียนตำรามักนำเสนอรายการอาหารหลากหลายชนิดออกเผยแพร่ให้ผู้สนใจลองประกอบอาหารรับประทาน รายการอาหารที่ปรากฏอยู่นั้นถือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาที่ได้พัฒนา สืบสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน จึงอาจกล่าวได้ว่า

ตำราอาหารย่อมสะท้อนทั้งวิธีตั้งชื่ออาหาร วิธีการปรุงอาหาร วิธีการกินอาหาร ตลอดจนวัฒนธรรมการกินของคนในแต่ละประเทศ

ความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันท์ อัญชลีสกุล (2550) ที่ศึกษาคำแสดงโภชนลักษณะในตำราอาหารไทยของหม่องหลวง เดิบ ชุมสาย และเว็บไซต์ปลาแดกพบว่า คำแสดงโภชนลักษณะยังมีบทบาทสำคัญในการสะท้อนให้เห็นศิลปวัฒนธรรม และค่านิยมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของคนไทย

ภาษามีส่วนสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ดังนั้นสิ่งที่นำมาบริโภคย่อมจะแตกต่างกันไปเช่นกัน รวมถึงภาษาหรือคำเรียกชื่ออาหารหรือคำเรียกชื่ออาหารก็ย่อมจะแตกต่างกันไปด้วย ดังเช่นงานวิจัยของ ชนกพร อังศุวิริยะ (2557), และโกสินทร์ ปัญญาอิติน (2552) ศึกษาคำเรียกชื่ออาหารในภาษาไทยถิ่นสงขลาและภาษาไทยถิ่นเหนือ ซึ่งสะท้อนให้เห็นวิธีการตั้งชื่อกับความสัมพันธ์เชิงวัฒนธรรมผ่านภาษาหรือวิธีการตั้งชื่ออาหารทำให้เห็นวิถีคิดหรือมุมมองความเป็นไทยในเรื่องอาหารการกิน ตำราแม่ครัวหัวป่าก์ ของท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ นับเป็นตำราอาหารไทยที่จัดพิมพ์ขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยมีทั้งหมด 5 เล่ม แต่ละเล่มประกอบด้วย 8 ประจุ รวบรวมเรื่องการปรุง อุปกรณ์เครื่องมือการทำอาหาร การจัดเตรียมการทำอาหาร ซึ่งในตำรานี้แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนวิธีการทำอาหารที่เป็นระบบ มีการชั่ง ตวง วัด กำหนดอัตราส่วนที่เป็นมาตรฐาน พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ร.ศ. 127 ตรงกับปีพุทธศักราช 2451 นับได้ว่าเป็นตำรากับข้าวของคนไทยที่มากด้วยคุณค่าและเป็นต้นแบบให้กับคนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารและวัฒนธรรมด้านการกินของคนไทย

ตำราแม่ครัวหัวป่าก์ ถือได้ว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะเรื่องวัฒนธรรมการบริโภคของบรรพบุรุษที่ถ่ายทอดสั่งสมสืบต่อกันมา แม้จะบูรณาการกับชาติตะวันตก แต่ก็ยังคงสืบสานความเป็นไทยได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม การที่ตำราเล่มนี้พิมพ์เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2451 นับถึงปัจจุบันได้ร้อยกว่าปี จึงมีบางส่วนของภาษาที่ทันสมัยและอ่านค่อนข้างยาก การวิเคราะห์คำศัพท์ด้านการประกอบอาหารหรือคำแสดงโภชนลักษณะจะทำให้ผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าด้านอาหารสามารถเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และผู้ที่สนใจการใช้ภาษาไทยในสมัยต่างๆ ยังได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาอีกด้วย นอกจากนี้ส่วนประกอบของอาหาร รสอาหาร และการตั้งชื่ออาหาร ล้วนสะท้อนให้

เห็นวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนไทยด้วยกันทั้งสิ้น บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างคำเรียกชื่ออาหารที่ปรากฏในตำราแม่ครัวหัวป่าของท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ โดยจะศึกษาเฉพาะชื่ออาหารที่เป็นความหมายตรงเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาชื่อที่เป็นความหมายเปรียบ ซึ่งในตำราแม่ครัวหัวป่าก็ปรากฏอยู่จำนวนหนึ่ง เช่น ขนมปุยฝ้าย ขนมซ่อม่วง ขนมจำมอกกุญ

โครงสร้างคำเรียกชื่ออาหารไทยในตำราแม่ครัวหัวป่า

จากการศึกษาโครงสร้างคำเรียกชื่ออาหารไทยในตำราแม่ครัวหัวป่าของท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ ผู้วิจัยสามารถแบ่งการพิจารณาออกเป็น 9 โครงสร้าง โดยในแต่ละโครงสร้างจะประกอบด้วยคำต่อไปนี้

1. วัตถุดิบหลัก ของที่จัดเตรียมมาเพื่อประกอบอาหาร โดยเป็นส่วนประกอบหลักของอาหาร เช่น เนื้อ หมู ไก่ ปลา เป็นต้น
 2. ประเภท หมายถึง การบ่งบอกวิธีในการทำอาหารหรือบ่งบอกชนิดของอาหาร เช่น แกง พล่า ยำ ต้ม ตุ่น นึ่ง เป็นต้น
 3. แหล่งที่มา หมายถึง แหล่งกำเนิดของวัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหาร เช่น ไข่เค็มเมืองจีน หรือต้นเค้าของสูตรการทำอาหารนั้น เช่น ขนมจีบอย่างสมเด็จพระพันพรรษา เหตุที่ใช้ชื่อเช่นนี้ เพราะผู้เป็นต้นเค้าของการทำอาหารนี้ คือ สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ในรัชกาลที่ 2 ซึ่งในกาลต่อมา ผู้คนทั่วไปออกพระนามว่า พระพันพรรษา โดยเป็นคำเรียกที่ติดมาตั้งแต่สมัยแผ่นดินรัชกาลที่ 3 เป็นต้น
 4. รส หมายถึง รสชาติของอาหาร เช่น เปรี้ยว หวาน เค็ม เผ็ด เป็นต้น
- เมื่อพิจารณาในมุมมองของภาพสะท้อนด้านการใช้ภาษาแล้วกล่าวได้ว่าชื่ออาหารที่ปรากฏในตำราแม่ครัวหัวป่าประกอบด้วยคำแสดงโภชนลักษณะที่บ่งชี้ถึง ประเภทอาหาร วัตถุดิบ แหล่งที่มาของอาหาร รสอาหาร คำแสดงโภชนลักษณะดังกล่าวประกอบเป็นชื่ออาหารไทยและมีโครงสร้างชื่ออาหารต่างๆ อย่างเป็นระบบดังนี้

โครงสร้างที่ 1 ประกอบด้วย ส่วนประกอบ 1 ส่วน คือ วัตถุดิบหลัก ดังนี้

วัตถุดิบหลัก
ไข่ต้ม สละ กล้วย

โครงสร้างที่ 2 ประกอบด้วย ส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ วัตถุดิบหลัก และ
ประเภทอาหาร ดังนี้

วัตถุดิบหลัก	ประเภทอาหาร
กะปิ	พล่า
เต้าเจี้ยว	พล่า
ปู	พล่า
ปลาสดมอน	หลน
ปลากุเลา	หลน
ปลาทู	แกงป่า
ปลาเนื้ออ่อน	ฉู่ฉี่
มะกะโรนี	แกงจืด
หอยอิรม	ดองเค็ม

โครงสร้างที่ 3 ประกอบด้วย ส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ วัตถุดิบหลัก และ แหล่งที่มาของอาหาร ดังนี้

วัตถุดิบหลัก	แหล่งที่มาของอาหาร
ไข่เค็ม	เมืองจันท
ปลาร้า	ลาว
มะกะโรนี	อย่างอิตาเลียน

โครงสร้างที่ 4 ประกอบด้วย ส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ประเภทอาหารและ วัตถุดิบหลัก ดังนี้

วัตถุดิบหลัก	วัตถุดิบหลัก
แกง	นกพิราบ
แกง	จาวตาล
เข้าต้ม	ไก่
เข้าต้ม	ปลากระพง
เข้าผัด	เยื่อเคยดี
เข้าผัด	หมี
ต้มโคล้ง	ปลาสด
ทอดมัน	กุ้ง
น้ำพริก	ปลาร้า
พล่า	เห็ดโคนสด
พล่า	ปลาแอนโชวี
ยำ	ขนุนอ่อน
ยำ	เกษรดอกชมพูแดง
ขนม	ตาล
เชื่อม	กล้วย

โครงสร้างที่ 5 ประกอบด้วย ส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ ประเภทอาหาร และ แหล่งที่มาของอาหาร ดังนี้

วัตถุดิบหลัก	แหล่งที่มาของอาหาร
เข้า	แขก
เข้าต้ม	อย่างจีน
เข้าบุหรี	อย่างแขก
ต้มยำ	เขมร
น้ำพริก	นครบาล
น้ำยา	จีน
ขนมเบื้อง	ยวน
ขนมค้างคาว	อย่างสมเด็จพระพันพรรษา

โครงสร้างที่ 6 โครงสร้างที่ 6 ประกอบด้วย ส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ วัตถุดิบหลัก ประเภทอาหาร และวัตถุดิบ ดังนี้

วัตถุดิบหลัก	ประเภทอาหาร	วัตถุดิบหลัก
ก๋ากั๋นปลี	ผัด	กับกุ้ง
ปลาช่อน	แกงส้ม	กับผลกลางสาต

โครงสร้างที่ 7 ประกอบด้วย ส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ประเภทอาหาร วัตถุดิบหลัก และแหล่งที่มาของอาหาร ดังนี้

วัตถุดิบหลัก	ประเภทอาหาร	แหล่งที่มาของอาหาร
ยำ	แห้ว	จีน
ยำ	เปลือกส้ม	จีน
ยำ	แท้	อย่างจีน

โครงสร้างที่ 8 ประกอบด้วย ส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ประเภทอาหาร รสอาหาร และวัตถุดิบหลัก ดังนี้

ประเภทอาหาร	รสอาหาร	วัตถุดิบหลัก
แกง แกงขี้วัว	เผ็ด ส้ม	ลูกชิ้นปลาทราย ลูกชิ้นปลาทุสด

โครงสร้างที่ 9 ประกอบด้วย ส่วนประกอบ 3 ส่วนคือ ประเภทอาหาร วัตถุดิบหลัก และวัตถุดิบหลัก ดังนี้

ประเภทอาหาร	วัตถุดิบหลัก	วัตถุดิบหลัก
แกง	ปลาช่อน	กับมะดันดอง
แกง	หมู	กับใบมะขามอ่อน
แกง	ปลาดุกทะเล	กับหน่อไม้เปรี้ยว
แกง	ปลาเทโพ	กับบอน
แกงขี้วัว	เป็ด	กับมะเขือเทศ
แกงขี้วัว	แมงดา	กับสัปรด
น้ำพริก	มะกรูด	กับหน่อไม้
ผัด	พริกชี้ฟ้า	กับกุ้งตะเข็บ
ยำ	แตงกวา	กับกุ้งรวน

จากโครงสร้างการตั้งชื่ออาหารข้างต้น กล่าวได้ว่าในอดีต คนไทยนิยมตั้งชื่ออาหารด้วยคำที่แสดงวัตถุดิบที่เป็นหลักในอาหารจานนั้นๆ ประเภทการปรุงอาหาร แหล่งที่มาของอาหารและรสชาติของอาหารด้วยโครงสร้างต่างๆ คำเรียกชื่ออาหารดังกล่าวสื่อความหมายโดยตรงว่าเป็นอาหารชนิดใด อย่างไรก็ตามชื่ออาหารบางชื่อในตำราแม่ครัวหัวป่าก็ไม่ได้สื่อความหมายโดยตรง เช่น แสร้งว่า ลำเตียง ช่อม่วง ปูยฟาย เป็นต้น ซึ่งเป็น

การเปรียบเทียบอาหารกับสิ่งต่าง ๆ เช่น ปุยฟ้าย ขนมะจะขึ้นฟูและมีสีส้มสวยงามเหมือน
ฝ้ายเป็นปุยๆ หรือข่อม่วงที่สีส้มของอาหารนั้นใช้สีของอัญชันและทำเป็นรูปดอกไม้ จึงมี
ชื่อว่าข่อม่วง หรือขนมห้างคาวที่มีรูปลักษณะเป็นสามเหลี่ยม เหมือนกับลักษณะของค้างคาว
กางปีก

นอกจากนี้โครงสร้างการตั้งชื่ออาหารในตำราแม่ครัวหัวป่าก์ ของท่านผู้หญิง
เปลี่ยน ภาสกรวงศ์ ยังสะท้อนถึงคุณค่าด้านต่าง ๆ ได้แก่

คุณค่าด้านความสมดุลทางโภชนาการของคนไทยในสมัยก่อน ดังปรากฏ
ในโครงสร้างของชื่ออาหาร ที่มีทั้งส่วนประกอบหลักครบทั้งห้าหมู่ คือ โปรตีน ไขมัน
คาร์โบไฮเดรต เกลือแร่ รวมทั้งวิตามินจากวัตถุดิบประเภทต่าง ๆ ตลอดจนคุณค่าด้าน
รสชาติอาหารอันเป็นเอกลักษณ์ของอาหารไทย คือ รสเผ็ดจากพริก รสเปรี้ยวจาก ส้มมะขาม
หรือ มะนาว คุณค่าด้านความสมดุลทางโภชนาการนี้นับได้ว่าเป็นคุณค่าสากล ที่ปรากฏ
ในชื่ออาหารประเทศต่าง ๆ เช่นที่ปรากฏในงานวิจัยค่าแสดงโภชนลักษณะในตำราอาหาร
ไทย อังกฤษ ฝรั่งเศส (สุนันท์ อัญชลินกุล, 2551)

การปรุงอาหารอย่างหลากหลายวิธีการ ชี้ให้เห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมด้าน
อาหารการกิน จะเห็นว่าคนไทยนิยมทำอาหารประเภท แกง ยำ พล่า น้ำพริก เจ้า หลน
ดังปรากฏในโครงสร้างของชื่ออาหารที่มีอาหารประเภทแกง ยำ พล่า น้ำพริก จำนวนมาก
และอาหารก็จัดเป็นสื่อทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ทำให้ต่างชาติรู้จักประเทศไทยดีขึ้น เช่น
มัสมั่น ต้มยำกุ้ง ซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในต่างประเทศและได้รับการยอมรับว่าเป็น
ส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยด้านอาหารอันมีชื่อ

ตำราแม่ครัวหัวป่าก์ยังแสดงให้เห็นค่านิยมการปรุงอาหารตามตำหรับของ
เจ้านาย เช่น ขนมหีบอย่างเจ้าครอกวัดโพธิ์ ซึ่งหมายถึง พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวง
นริทรเทวี ขนมห้างคาวอย่างเจ้าครอกทองอยู่ ซึ่งหมายถึง พระอัครชายาในกรมพระราชวัง
บวรสถานพิมุข หรือ ขนมห้างคาวอย่างสมเด็จพระพันพรรษา ซึ่งหมายถึง สมเด็จพระศรี
สุริเยนทราบรมราชินีในรัชกาลที่ 2 ทั้งนี้เพราะคนไทยคาดหวังกันว่า อาหารชาววังย่อม
เป็นสิ่งที่อร่อยเลิศรส

นอกจากนี้ ตำราแม่ครัวหัวป่าก์ยังสะท้อนถึงการรับวัฒนธรรมการกินของ
ชาวต่างชาติทั้งในเอเชีย และยุโรป ดังปรากฏในส่วนประกอบที่เป็นที่มาของอาหาร เช่น
ยำแห้วจีน ปลาร้าลาว ข้าวแขก มะกะโรนีแกงจืด เป็นต้น

สรุป

หนังสือตำราแม่ครัวหัวป่าก์ของท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ เป็นตำราอาหารไทย ที่จัดพิมพ์ขึ้นเมื่อพ.ศ.2451-2452 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นับถึงปัจจุบันพ.ศ. 2560 เป็นเวลา 108 ปี หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือตำราอาหารคุณภาพรุ่นเก่าที่ตกทอดมาถึงปัจจุบัน ดังปรากฏในคำนำ เล่ม 1 หน้า 8 ว่า

“ตำราแม่ครัวหัวป่าก์ของท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ เป็นหนังสือที่ทรงคุณค่า ความรู้หลายด้านที่ท่านถ่ายทอดผ่านงานคิดงานเขียนของท่านล้วนน่าอ่านและจดจำ ล้ำค่าในเรื่องปากะศิลป์ เป็นเอกลักษณ์ของคนไทยที่น่า สืบทอดคงไว้ให้ลูกหลานได้เรียนรู้สืบทอดไปภายหน้า...”

จากถ้อยคำดังกล่าวข้างต้น กล่าวได้ว่า ตำราแม่ครัวหัวป่าก์ที่เขียนขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น นอกจากจะให้ความรู้เกี่ยวกับรายการอาหารใน รัชสมัยรัชกาลที่ 5 แก่คนรุ่นหลังเป็นอย่างดีแล้ว ยังน่าสนใจศึกษาโครงสร้างคำเรียกชื่ออาหาร ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ 9 โครงสร้าง แต่ละโครงสร้างประกอบด้วย ส่วนประกอบ 1-3 ส่วน โดยแต่ละโครงสร้างประกอบไปด้วยส่วนประกอบต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ วัตถุประสงค์หลัก ประเภทการประกอบอาหาร แหล่งที่มาและรสของอาหาร ส่วนประกอบต่าง ๆ ในชื่ออาหารประเภทต่าง ๆ นี้สะท้อนถึงการรับประทานอาหารอย่างถูกหลักโภชนาการและวัฒนธรรมด้านอาหารการกินของคนไทยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- โกสินทร์ ปัญญาอธิสิน. (2552). การศึกษาคำเรียกการทำอาหารในภาษาถิ่นเหนือ
ตามแนวภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนกพร อังศุวิริยะ. (2557, มกราคม-มิถุนายน). การวิเคราะห์โครงสร้างคำเรียกชื่ออาหาร
ภาษาไทยท้องถิ่นภาคใต้ ของกลุ่มชาติพันธุ์ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.
ว.ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 6(1), 17-30.
- เปลี่ยน ภาสกรวงศ์, ท่านผู้หญิง. (2554). ตำราแม่ครัวหัวป่าก์ เล่ม 1-5. (พิมพ์ครั้งที่
7). นนทบุรี : ต้นฉบับ.
- ภาสพงศ์ ผิวพอใช้. (2560). คำแสดงโภชนลักษณะในตำราแม่ครัวหัวป่าก์ของ
ท่านผู้หญิงเปลี่ยน ภาสกรวงศ์ : ภาพสะท้อนด้านภาษาและวิถีชีวิตคนไทย.
อุบลราชธานี : โครงการวิจัยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สุนันท์ อัญชลีนุกูล. (2550). คำแสดงโภชนลักษณะในตำราอาหารของ ม.ล.เดิบ ชุมสาย
และในตำราอาหารเว็บไซต์ปลาแดกดอกท้อคอม. ใน รวมบทความวิจัยยาใหญ่
ใส่สารพัด : วัฒนธรรมอาหารไทย-เทศ. (น.131 -151). กรุงเทพฯ : คณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2551). หลากมิตีคำแสดงโภชนลักษณะในตำราอาหารไทย อังกฤษ ฝรั่งเศส.
ว.อักษรศาสตร์ (ฉบับพิเศษ). 251-277.

การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Moral Development of Public Administration Program
of Loei Rajabhat University's Students

กัลยา ยศคำลือ¹

Kalaya Yotcamlue

วีรานรี ตียะบุตร²

Weeranaree Tiyaabut

ธีรวัฒน์ วงศ์วิญญู³

Teerawat Wongwarunyoo

กุลขนิษฐ์ อุดิรุจโชติศิริ⁴

Kunkhanit Adirutchotsiri

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 2) ศึกษาการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และ 3) เปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษาฯ จำแนกตามชั้นปี เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 277 คนกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน เครื่องมือวิจัยเป็นการสังเกตและการสัมภาษณ์และแบบสอบถามมาตราส่วน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .935 สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบเอฟ (F-test) ถ้าพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มี 5 โครงการคือ (1) โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทำบุญปีใหม่ (2) โครงการจิตอาสาพัฒนาลานคน (3) โครงการจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อม (4) โครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์ และ (5) โครงการคลินิกกฎหมายสู่ชุมชน 2) นักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์มีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากคือ ด้านความกตัญญู รองลงมาด้านจิตสาธารณะและด้านความซื่อสัตย์ตามลำดับ และ 3) นักศึกษา ที่เรียนชั้นปีต่างกันมีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การพัฒนาจริยธรรม, จริยธรรมของนักศึกษา

Abstract

The purposes of research were to 1) study the moral development of the students of Public Administration Program at Loei Rajabhat University, 2) study the moral practice of students of Public Administration Program at Loei Rajabhat University, and 3) compare the moral practice of students Public Administration Program with the students' years of study. This is participatory action research, and the samples were 277 students from Public Administration Program studying in the 2nd semesters of the academic year 2015. They were selected by using Krejcie & Morgan. Research instruments were observation, interview and rating-scale questionnaires which the reliability test was .935. Data were collected and analyzed with statistic methods using percentages, mean scores, standard deviations, and F-test. If the differences are found, the results will be tested with post hoc test by Scheffe method.

The research findings revealed that 1) there were five projects concerning the moral development of the students of Public Administration Program consisting of (1) moral promoting project on the occasion of new year day, (2) Lankhon volunteers development project, (3) environment volunteer development project, (4) traditional Songkran festival, and (5) law clinic for community project; 2) the moral practice of the students of Public Administration Program were at the high rank: gratefulness, public mind, and honesty, respectively; and 3) there were no significance between the different years of study of the students towards the moral practice of the students of Public Administration Program.

Keywords: Moral Development, Morality of Students

บทนำ

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมข่าวสาร โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต และเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสภาพการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทย (กัลยา ยศคำลือ, 2556, น.1) ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถแก้หาปัญหา การพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกปีและการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ช่วยให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม เพื่อที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, น.7) และสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงสังคม ดังนั้นการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย เพื่อให้บรรลุถึงผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หลักคือการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกไป

รับใช้สังคม การบริหารราชการแผ่นดินต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจาย ภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจให้ตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

จิตสาธารณะคือจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่ง ที่เป็นสาธารณะในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและบำรุงรักษาร่วมกัน การปลูกจิตสำนึก ให้มีจิตอาสาตระหนักถึงการเป็นผู้ให้มากกว่าเป็นผู้รับ จากสภาพแวดล้อมในสังคม การ กระตุ้นในด้านคุณธรรมจริยธรรมถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องคง ไม่สามารถวัดผลได้ในครั้งเดียวทั้งนี้ต้องอาศัยการทำกิจกรรมปลูกกระแสเรื่องนี้ในสังคม ให้มากที่สุด ซึ่งจะก่อให้เกิดความอยู่ดีมีสุขแบบยั่งยืนในสังคมไทย (พญทิ ศิริบรรณพิทักษ์, 2551, น.15)

ซึ่งสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปรับปรุงหลักสูตร ปีการศึกษา 2559 เพื่อเปิดรับนักศึกษาใหม่ปีการศึกษา 2560 เพื่อผลิตบัณฑิต ให้มีความรู้ความเข้าใจในวิชาการด้านการบริหารงานภาครัฐและการเมือง การปกครอง และมีทักษะพื้นฐานพร้อมจะรับผิดชอบงานสหกิจศึกษาที่ได้รับมอบหมาย ได้รับการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงอยู่และทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่าง มีความสุข อุทิศตนให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและมีความก้าวหน้าด้านการปฏิบัติงาน หลังจากสำเร็จการศึกษา (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2559, น.39) และการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเลย พบว่าการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโดยกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสังคมวัฒนธรรม รัฐประศาสนศาสตร์ การกล่อมเกลากิจกรรมฝึกให้นักศึกษาสามารถ ประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อให้มีภาวะผู้นำ มีจิตอาสา มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถทำงานเป็นทีม และมีวินัยในตนเอง (กัลยา ยศคำลือ, 2556, น.1, 145) ดังนั้นคณะผู้วิจัยเป็นกรรมการผู้รับผิดชอบ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต จึงสนใจศึกษา “การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย” เพื่อติดตามการปฏิบัติตามหลัก จริยธรรมของนักศึกษาและนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปวางแผนพัฒนากิจกรรมที่จะ ส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาวิทาลัยราชภัฏเลย
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตรมหาวิทาลัยราชภัฏเลย
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตรมหาวิทาลัยราชภัฏเลย จำแนกตามชั้นปี

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาวิทาลัยราชภัฏเลยที่ศึกษาชั้นปี
ต่างกันมีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา รายงานการวิจัยการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตรมหาวิทาลัยราชภัฏเลย เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
(Action Method Research) คณะผู้วิจัยใช้แนวคิดการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมประกอบ
ด้วย 3 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความกตัญญู และด้านจิตสาธารณะ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขา
วิชารัฐประศาสนศาสตรภาคปกติ ปีการศึกษา 2558 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 987 คน
(มหาวิทาลัยราชภัฏเลย. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2559, ออนไลน์)
กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรภาคปกติ ปีการศึกษา 2558
ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 277 คนกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie &
Morgan (1970)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตรมหาวิทาลัยราชภัฏเลย และปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความกตัญญู และด้านจิตสาธารณะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Method Research) มีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) และไม่มีส่วนร่วม (Non Participatory Observation) ในกิจกรรมการพัฒนาจริยธรรม ระยะที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์นักศึกษา จำนวน 5 โครงการ คือ 1) โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทำบุญปีใหม่ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วันที่ 8 มกราคม 2559 2) โครงการจิตอาสาพัฒนาลานคน วันที่ 8 มกราคม 2559 3) โครงการจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วันที่ 9-31 มีนาคม 2559 4) โครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์ วันที่ 10 เมษายน 2559 และ 5) โครงการคลินิกกฎหมายสู่ชุมชน บริการวิชาการชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบล อีปุม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย วันที่ 7 มิถุนายน 2559 ระยะที่ 3 เป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษา ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ได้แก่ ชั้นปี เป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความกตัญญู และจิตสาธารณะ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 103)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษาที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการขึ้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ จากหนังสือ ตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาและหลักการแนวคิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาตามกรอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2. สร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การปฏิบัติตามหลักจริยธรรม นำเครื่องมือเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construction Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้อง ความชัดเจน ความเหมาะสมของภาษา

3. นำแบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษาฯ ที่แก้ไข ปรับปรุงตามผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านแนะนำแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำแบบสอบถาม มาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สันและหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach Coefficient) แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .935 และจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. คณะผู้วิจัยได้จัดตั้งทีมผู้ช่วยวิจัย ประชุมทบทวน ทำความเข้าใจในการดำเนินงานตามขั้นตอนของโครงการพัฒนาจริยธรรมนักศึกษา ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ เพื่อกำหนดแนวทางการสร้างเครื่องมือในการวิจัยและการกำหนดกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย เพื่อวางแผนการดำเนินการรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ตั้งแต่วันที่ 8 มกราคม – 6 มิถุนายน 2559

2. คณะผู้วิจัยให้ทีมผู้ช่วยวิจัย เก็บข้อมูลแบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความกตัญญู และด้านจิตสาธารณะ โดยประสานขอความร่วมมือจากหัวหน้าหมู่เรียนสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เก็บรวบรวมให้ครบ จำนวน 277 คนและเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นักศึกษาระหว่างดำเนินกิจกรรม จำนวน 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อนำข้อมูลที่ตรวจสอบแล้วไปวิเคราะห์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำไปเรียบเรียงกับเกณฑ์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ (Percentage) ได้แก่ ชั้นปี ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษา คำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลผลข้อมูลใช้เกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2545, น.103) วิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี ใช้สถิติการทดสอบเอฟ (F-test) ถ้าพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

2. พรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) กิจกรรมการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษา และใช้วิธีตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ประเด็นที่เข้าข้อหรือประเด็นที่แตกต่างของปรากฏการณ์ที่ศึกษาพร้อมกับการตีความ (Interpretation) ที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ จัดบันทึกกิจกรรมการพัฒนา (Development) จริยธรรม (Moral) ของนักศึกษา ประกอบด้วย 1) โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมทำบุญปีใหม่ วันที่ 8 มกราคม 2559 2) โครงการจิตอาสาพัฒนาลานคน วันที่ 8 มกราคม 2559 3) โครงการจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วันที่ 9-31 มีนาคม 2559 4) โครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์ วันที่ 10 เมษายน 2559 และ 5) โครงการคลินิกกฎหมายสู่ชุมชน บริการวิชาการชุมชน ณ องค์การบริหารส่วนตำบลอิปุม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย วันที่ 7 มิถุนายน 2559

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ แบ่งออกได้ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ หาความตรง (Validity) โดยการหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) การหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของคอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. : Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน การทดสอบความแตกต่างของการปฏิบัติ ตามหลักจริยธรรมของนักศึกษาฯ จำแนกตามชั้นปี ใช้สถิติการทดสอบเอฟ (F-test) ถ้าพบความแตกต่างจะทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe) (ประยูร อาษานาม, 2547, น.75)

สรุปผลการวิจัย

1. พรรณนาวิเคราะห์การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร มหาวิทยาลัราชภัฏเลย จำนวน 5 โครงการ

1) โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาฯ กิจกรรมทำบุญ ปีใหม่ พ.ศ. 2559 วันที่ 8 มกราคม 2559 ณ ลานคน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัราชภัฏเลย ประเพณีไทยการทำบุญเป็นวิถีชีวิตคนไทย พุทธศาสนิกชน ใส่บาตรทำบุญปีใหม่ตามประเพณีของชาวพุทธในประเทศไทยที่เชื่อว่าการทำบุญ กับพระสงฆ์จะทำให้ได้บุญมากและมีความสุข

ภาพที่ 1 ทำบุญปีใหม่ ปี พ.ศ. 2559
(กัลยา ยศคำลือ, ผู้ถ่ายภาพ, 2559)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560)

2) โครงการจิตอาสาพัฒนาลานคน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วันที่ 8 มกราคม 2559 ณ ลานคน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย

ภาพที่ 2 พัฒนาลานคน ทำความสะอาดและทาสีพื้นลานคน
(กัลยา ยศคำลือ, ผู้ถ่ายภาพ, 2559)

3) โครงการจิตอาสาพัฒนาสิ่งแวดล้อม คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ วันที่ 9-31 กรกฎาคม 2559 ณ ลานคน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ภาพที่ 3 พัฒนาสิ่งแวดล้อม
(กัลยา ยศคำลือ, ผู้ถ่ายภาพ, 2559)

สรุป กิจกรรมจะสามารถพัฒนานักศึกษาให้เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการทำงานบำรงศิลปะและวัฒนธรรมและมีจิตอาสาต่อส่วนรวม โดยร่วมกันทำบุญปีใหม่และกิจกรรมจิตอาสา เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุขเป็นกิจกรรม เสริมหลักสูตรจัดให้บริการและส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเสริมเติมเต็มความรู้และ ประสพการณ์ ซึ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความหลากหลายและครอบคลุมภารกิจ 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้เป็น บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

4) โครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์ วันที่ 10 เมษายน 2559 ณ ลานคน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย วันสงกรานต์ถือเป็นวันปีใหม่ไทย ประเพณีการไหว้ ผู้ใหญ่ เยาวชนยึดถือปฏิบัติมายาวนานสามารถทำได้หลายวิธีคือ การให้ความรู้ การ มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นการให้แสดงบทบาท การฝึกเผชิญกับปัญหาความขัดแย้ง เจริญจริยธรรม การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จะส่งผลให้นักศึกษาเป็นคนดีมีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม มีสุนทรียภาพ ยึดหลัก ความมีเหตุผล

ภาพที่ 4 นักศึกษารดน้ำขอพรจากอาจารย์และผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์
(กัลยา ยศคำลือ, ผู้ถ่ายภาพ, 2559)

5) โครงการคลินิกกฎหมายสู่ชุมชน บริการวิชาการชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลบุษม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย วันที่ 7 มิถุนายน 2559

ภาพที่ 5 นักศึกษาจัดสถานที่ ลงทะเบียนและช่วยวิทยากรกลุ่มให้คำปรึกษากฎหมาย
(กัลยา ยศคำลือ, ผู้ถ่ายภาพ, 2559)

สรุป โครงการคลินิกกฎหมายสู่ชุมชนของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เป็นโครงการบริการวิชาการที่ส่งเสริมให้นักศึกษาจะสามารถมีทักษะ 5 ด้านตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ นำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ได้ในสังคม มีส่วน ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น มีทักษะในการดำรงชีวิต ด้วยการจัดให้บริการและส่งเสริม สนับสนุนการสร้างเสริมเติมเต็มความรู้และประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่มีความหลากหลาย

การสัมภาษณ์นักศึกษา วันที่ 8 มกราคม 2559 - 7 มิถุนายน 2559 การจัดกิจกรรมให้นักศึกษาควรใช้หลักการส่งเสริมจิตสำนึกให้เคารพกฎหมายและ ระเบียบสังคม มีจริยธรรม การทำนุบำรุงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญา ท้องถิ่น นำหลักประชาธิปไตยและวงจรเดมมิ่ง (PDCA) มาใช้ มีอาจารย์ดูแล เพื่อให้ นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558

เนื่องจากการจัดการศึกษาของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์จะต้องเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ พ.ศ. 2558 กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 1) มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวมและสามารถปรับ วิถีชีวิตภายใต้ความขัดแย้งทางค่านิยม รวมทั้ง มีการพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตาม ศีลธรรม 2) มีความรู้ทางวิชาการและทักษะทางวิชาชีพทางรัฐประศาสนศาสตร์ 3) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ในการวิเคราะห์สถานการณ์หรือ สภาพปัญหาที่มีความซับซ้อนได้อย่างเหมาะสม 4) สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมที่มีความ หลากหลาย รับฟังความเห็นที่แตกต่างและแสดงความคิดเห็นได้อย่างสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม กับสถานการณ์ รวมถึงมีความรู้ความสามารถใช้เครื่องมือในทางสถิติขั้นพื้นฐานใน การแก้ปัญหาทางการวิจัยได้อย่างถูกต้อง โดยสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีเนื้อหา สาระครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศเพื่อให้เกิด สัมฤทธิ์ผลตามนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งหมายรวมถึงการสร้างความตระหนักรู้ถึงปรัชญา การเมือง บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความสำคัญของ การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารและให้บริการภาครัฐ นโยบาย สาธารณะและการจัดการภาครัฐทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมทั้งเน้นแนวคิด และกระบวนการต่างๆ ในการบริหารงานภาครัฐและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มุ่งเน้น การสร้างพหุวิทยาการ เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้มีความรู้ปัญญา และทักษะใน การประกอบวิชาชีพในหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและให้บริการ ของรัฐในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และเป็นธรรม ดังนั้น การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ทั้ง 5 โครงการจึงเป็นกิจกรรมที่พัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของ
นักศึกษาภาพรวม

จริยธรรมของนักศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านความซื่อสัตย์	4.07	0.52	มาก	3
2. ด้านความกตัญญู	4.14	0.47	มาก	1
3. ด้านจิตสาธารณะ	4.10	0.36	มาก	2
เฉลี่ยรวม	4.10	0.45	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษามีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำคือ ด้านความกตัญญู ($\bar{X} = 4.14$) ด้านจิตสาธารณะ ($\bar{X} = 4.10$) และด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.07$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษาจำแนกตามชั้นปี

การปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ของนักศึกษา		ระดับการปฏิบัติ				
		SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	2	3	.66	2.468	.062
	ภายในกลุ่ม	72	273	.27		
	รวม	74	27			
2. ด้านความกตัญญู	ระหว่างกลุ่ม	1	3	.32	1.496	.216
	ภายในกลุ่ม	59	273	.22		
	รวม	60	276			
3. ด้านจิตสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	0	3	.01	.054	.984
	ภายในกลุ่ม	35	273	.13		
	รวม	35	276			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0	3	.10	1.107	.347
	ภายในกลุ่ม	24	273	.09		
รวม		24	276			

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกันมีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

1. การพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ประกอบด้วย กิจกรรมกิจกรรมทำบุญปีใหม่และจิตอาสาพัฒนาลานคน คลินิกกฎหมายสู่ชุมชนและค่ายอาสาพัฒนาห้องสมุดและศูนย์เด็กนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทยและมีจิตสาธารณะ มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น มีทักษะในการดำรงชีวิต นักศึกษาต้องการให้ทำบุญวันปัจฉิมนิเทศเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมให้นักศึกษาออกไปประกอบอาชีพ สอดคล้องกับความเห็นของ สิรินาฏ วารินสุข, ไชยรัตน์ ปราณี, และสุพัฒนา หอมบุปผา (2557) ทั้งนี้สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรฝึกให้ นักศึกษาสามารถวิเคราะห์แก้ไขปัญหา มีความริเริ่มสร้างสรรค์ รับผิดชอบหน้าที่ที่แลกเปลี่ยนความรู้และถ่ายทอดและส่วนร่วมในการเรียน มีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพดีทั้งกายและจิตใจและมีจิตสำนึกที่จะปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

2. การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับความเห็นของสมัย สังฆะพันธ์ (2554 : 1) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติคือการพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2552, น.92) และเพื่อพัฒนาและกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน สถาบันอุดมศึกษาจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนานักศึกษาและสร้างสังคม คุณธรรมภูมิปัญญาและแหล่งการเรียนรู้และพันธกิจที่สำคัญที่สุดของสถาบันอุดมศึกษาคือการผลิตบัณฑิตหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพมีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550, ออนไลน์) ดังนั้นสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรจึงบริหารจัดการหลักสูตรตามเกณฑ์ที่ สกอ.กำหนดและการเรียนการสอนเริ่มตั้งแต่การกำหนดปัจจัยนำเข้าที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดประกอบด้วยคณาจารย์ที่มีปริมาณและคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรมีกระบวนการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่อาศัยหลักการร่วมมือ

รวมพลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นคนที่ปัญญาดีสังคมดีคนดี คณาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ได้ดำเนินการตามแผนและได้พัฒนานักศึกษาให้มีจริยธรรมและคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ส่งเสริมให้มีการวิจัยของอาจารย์บูรณาการเพื่อใช้สร้างองค์ความรู้ให้นักศึกษามีศักยภาพมีคุณธรรมและวัฒนธรรมองค์กร สำนึกในความเป็นชาติไทย

2.1 ด้านความซื่อสัตย์ นักศึกษามีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับความเห็นของ นิภา กุพงษ์ศักดิ์ (2555, น.1) และสมัย สังฆะพันธ์ (2554, ออนไลน์) เนื่องจากนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ได้ยึดถือการปฏิบัติตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่ สกอ.กำหนด มีด้านคุณธรรม จริยธรรมช่วยให้นักศึกษาสามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรมและวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม เช่น มีวินัยมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ เสียสละเป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจโลก เป็นต้น

2.2 ด้านความกตัญญู นักศึกษามีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับความเห็นของพระสุรธรรม ปูนอ่อน อ้อมธจิต แป้นศรีและเทียมจันทร์ พานิชย์ผินไชย (2556, ออนไลน์) ซึ่งเป็นทักษะทางปัญญาของนักศึกษามีความกตัญญูต่อบิดามารดาและผู้มีพระคุณ สามารถค้นหาข้อเท็จจริงทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่นๆ ด้วยตนเอง สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจในและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวและสังคมได้อย่างเหมาะสม เมื่อสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์มีความกตัญญูถูกต้องต่อคณาจารย์และสถาบันที่สำเร็จการศึกษา

2.3 ด้านจิตสาธารณะ นักศึกษามีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมภาพรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับความเห็นของ ปริญญา จันทะเลิศ, อรุสา พรหมทา และอนุสรณ์ ภูสินแก่น (2557, น.1) และบอลด์เดอร์สัน (Balderson, 2004) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาจะต้องประพฤติปฏิบัติให้สอดคล้องกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2560) ของประกอบด้วย การพึ่งพาตนเองยั่งยืนหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบการประหยัด การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนาและ การมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การที่นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ มีจิตอาสา โดยการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ และการเผชิญสถานการณ์ คณาจารย์จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ ด้านต่างๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ใน เนื้อหาการสอนในรายวิชาของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

3. นักศึกษาที่เรียนชั้นปีต่างกันมีการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม ภาพรวมและ รายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับความเห็นของจิราพรรณ เรื่องพุทธ และอวยพร เรื่องตระกูล (2550, ออนไลน์) เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาและนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแตกต่างกัน นักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรต้องศึกษาตามโครงสร้างหลักสูตร จำนวน 136 หน่วยกิต ประกอบด้วย หมวดศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต มีกลุ่มวิชา 1) ภาษาเพื่อการสื่อสาร ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต 2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต 3) กลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต 4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 127 หน่วยกิต กลุ่มวิชาเฉพาะด้าน จำนวน 91 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 6 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า 91 หน่วยกิต และกลุ่มวิชาเนื้อหา ไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต นักศึกษาได้เรียนรู้ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำและมีความเท่าเทียมตาม หลักประชาธิปไตยและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ ประกอบด้วย

1.1 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ควรให้นักศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนและบริหารแผนสู่การปฏิบัติ ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วม

ในการจัดกิจกรรมและสร้างกลไกการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อนักศึกษาและสังคม

1.2 อาจารย์ในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร ควรจัดกิจกรรมเสริมแรง เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาทางพฤติกรรมจริยธรรม เช่น การมีจิตอาสาช่วยงานสาขาวิชา คณะฯและมหาวิทยาลัย การทำงานเป็นกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการที่นำนักศึกษาตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมกำกับดูแลติดตามช่วยนักศึกษาในกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบ สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมความการมีวินัยและความรับผิดชอบในการเรียน การปฏิบัติตนและมีความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

2.1 วิจัยเชิงปริมาณ คือ การศึกษา: การพัฒนาพฤติกรรมการแต่งกายของนักศึกษา, คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ในทัศนะของนักศึกษา, การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา

2.2 วิจัยเชิงคุณภาพ คือ การศึกษารูปแบบวัฒนธรรมไทย เช่น การอนุรักษ์ประเพณีไทย การอนุรักษ์ผ้าไทยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยและพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านความซื่อสัตย์ เช่น ซื่อสัตย์ตนเอง ครอบครั้ว สังคมและการเรียน ฯลฯ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สำเร็จสมบูรณ์โดยได้รับความอนุเคราะห์
ช่วยเหลือและความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.เจตเกียรติ กุลบุตร อดีตคณบดี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยิ่งศักดิ์ คชโคตรคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และคณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย คณะผู้วิจัยขอ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร กลุ่มตัวอย่าง
ทีมผู้ช่วยวิจัยนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรที่เรียนรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทาง

รัฐประศาสนศาสตร์ คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชา
พระคุณบิดามารดา บุรพจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาทาน
กำลังใจจากครอบครัวและญาติมิตร จนส่งผลให้คณะผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำวิจัย
ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2552). แนวทางการบริหารโรงปฏิรูปการเรียนรู้.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัลยา ยศคำลือ. (2556, เมษายน - มิถุนายน). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. ว.บริหารท้องถิ่น
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 7 (2), 90-105.
- _____. (ผู้ถ่ายภาพ). (2559). ทำบุญปีใหม่ ปี พ.ศ. 2559 [ภาพถ่าย]. เลย :
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กัลยา ยศคำลือ. (ผู้ถ่ายภาพ). (2559). นักศึกษารดน้ำขอพรจากอาจารย์และผู้ใหญ่ใน
วันสงกรานต์ [ภาพถ่าย]. เลย : สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย.
- _____. (ผู้ถ่ายภาพ). (2559). นักศึกษาจัดสถานที่ ลงทะเบียนและผู้ช่วยวิทยากร
กลุ่มให้คำปรึกษากฎหมาย [ภาพถ่าย]. เลย : สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- _____. (ผู้ถ่ายภาพ). (2559). พัฒนาลานคน ทำความสะอาดและทาสีพื้นลานคน
[ภาพถ่าย]. เลย : สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- _____. (ผู้ถ่ายภาพ). (2559). พัฒนาสิ่งแวดล้อม [ภาพถ่าย]. เลย : สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- จิราพรรณ เรื่องพุทธและอวยพร เรื่องตระกูล. (2550). ศึกษาการวิเคราะห์กิจกรรม
ส่งเสริมการมีจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษา: การวิจัยแบบผสมวิธี.
ค้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2559. จาก www.edu.chula.ac.th/
- นิภา กุ้พงษ์ศักดิ์. (2551). ศึกษาการเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ผ่าน
โครงการจิตอาสา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประยูร อาษานาม. (2547). คู่มือการวิจัยการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ขอนแก่น :
ขอนแก่นการพิมพ์.
- ปริญญา จันทะเลิศ, อรุสา พรหมทา, และอนุสรณ์ ภูสินแก่น. (2557). การพัฒนา
นักเรียนด้านจิตสาธารณะของโรงเรียนโพธิ์สนมอุเคราะห์ สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา.
- พระสุวรรณ์ ปูนอ่อน, อ้อมจิต เป้นศรี, และเทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2556). ปัจจัย
ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง. ค้นเมื่อวันที่ 25
มกราคม 2559. จาก <http://Research.kpru.ac.th/>
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2551). จดประกาย : เปิดขอบฟ้าคุณธรรมจริยธรรมมหกรรม
แห่งความดี. ว.คุณธรรม, 3(15), 1-256.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2559). คู่มือการจัดหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต
พ.ศ. 2559. เลย : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2559). ข้อมูล
นักศึกษา. ค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2559. จาก <http://www.lru.ac.th/>
- สมัย สังฆะพันธ์. (2554). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัย ของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านคุ่ม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร
เขต 1. ค้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2559. จาก <http://www.bankhoom.com/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต.
ค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2559. จาก <http://www.moe.go.th/>

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2560). การปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม
ไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สิรินาฏ วารินสุข, ไชยรัตน์ ปราณี่, และสุพัฒนา หอมบุปผา. (2557, มกราคม - มิถุนายน).
ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครสวรรค์. ว.วิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ,
4(6), 1-197.

Balderson, D. W. (2004, June). The Effects of a Personal Accountability
and Personal Model on Urban Elementary Student Positive
Social and Off Task Behaviors. Masters Abstracts International,
42(03), 1-216.

Krejcie, R. V. & Morgan, E. W. (1970). Educational and Psychological
Measurement. N.P. : n.p.

การเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน :
กรณีศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา
The Choosing of Languages for Communication in Daily Life :
A Case Study of Secondary Students
at Thamawittaya Mulniti School, Yala

รอฮานี เต๊ะซา ¹

Rahanee Tehsa,

ฟิรดาวซ์ มุหะมัด ²

Firdous Mahamat,

กามิลียา หะยี้หะซา ³

Kamiliya Hayeehasa,

สุไลมาน สมาแฮ ⁴

Sulaiman Smahae,

ซาฮีฎีน นิติภาค ⁵,

Sahidin Nitipak

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการเลือกใช้ภาษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา และเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา โดยจำแนกตามเพศ อายุ และสถานที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามระดับความคิดเห็นในการเลือกภาษาที่ใช้เพื่อการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่า

¹⁻⁵อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษามลายู คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบรายคู่ (Post Hoc) และ การเปรียบเทียบโดยใช้ One-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีระดับความคิดเห็นของการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D.= 0.24) ส่วนการเลือกใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$, S.D.= 0.27) และการเลือกใช้อังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.77$, S.D.= 0.21) 2) ผลการเลือกการเลือกใช้อาหารระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ อายุและสถานที่อยู่อาศัย ภาพรวมไม่แตกต่างกันมาก

คำสำคัญ : การเลือกใช้ภาษา, ภาษาเพื่อการสื่อสาร, ภาษามลายูนักเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This research aimed to study and compare the level of choosing languages for communication in daily life for secondary students at Thammawittaya Mulniti School, Yala province with genders, age, and residence. The populations of this research were 375 secondary students. The research instrument was questionnaires. The Alpha Cronbach's Coefficient was employed to investigate the reliability of this research. The reliability of this research was 0.976. The data were analyzed by frequency, standard deviation, independent samples t-test, Post-Hoc testing, and comparison using One-way ANOVA.

The results of the research found that (1) the highest level of choosing languages for communication in daily life was Malay dialect ($\bar{X} = 3.53$, S.D.= 0.24), Thai language was used in the medium level of choosing languages for communication ($\bar{X} = 2.79$, S.D.= 0.27), and English

language was used the low level of choosing languages for communication ($\bar{X} = 1.77$, S.D.= 0.21); (2) the overall results of genders, age, and residence were slightly different.

Keywords: Choosing of Languages, Language for Communication,
Malay Dialect Secondary School Student

บทนำ

ภาษามีความสำคัญต่อมนุษย์มากเพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารแล้ว ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้สำหรับการเรียนรู้และการพัฒนาความคิดของมนุษย์ และเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับถ่ายทอดอารยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาและขนบธรรมเนียมประเพณีของบรรพบุรุษ นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการประกอบอาชีพ ภาษาเป็นอีกเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ สร้างความจงรักภักดีและความเข้าใจกันให้กับคนในสังคม ซึ่งแต่ละสังคมก็มีการใช้ภาษาที่หลากหลายและมีความแตกต่างกันออกไป ด้วยเหตุนี้มนุษย์ที่อยู่ในสังคมควรมีการเลือกใช้ภาษาอย่างถูกต้องเพื่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ บทบาทสำคัญอย่างหนึ่งนอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตของมนุษย์แล้ว ภาษาก็ยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในโลกปัจจุบัน ที่ได้ชื่อว่าเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งในยุคของการติดต่อข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นภาษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อปัจเจกบุคคลและคนในสังคมทุกระดับชั้น ด้วยการติดต่อสื่อสารทำให้มนุษย์มีความรู้และสามารถเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว การสื่อสารยังเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้สังคมเกิดความเจริญก้าวหน้า อีกทั้งยังทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้ พัฒนา สืบทอดและรับรู้วัฒนธรรมของตนเองในสังคมในทุกๆ ด้าน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ควรคำนึงเป็นอันดับแรกในขณะสื่อสารก็คือการเลือกใช้ภาษานั้นเอง

การเลือกใช้ภาษาที่หลากหลายในการสื่อสารเป็นสิ่งที่ตระหว่างบุคคลและสังคม บุคคลที่สามารถพูดได้หลายภาษานั้น นับเป็นผลดีมีประโยชน์และถือว่าเป็นสิ่งที่มีค่าอย่างยิ่งสำหรับชุมชน จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยเป็นดินแดนที่มีอัตลักษณ์พิเศษ

ด้านภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งประชากรโดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 83 พูดภาษามลายูถิ่น (สุวิไล เปรมศรีรัตน์, 2547) สำหรับคนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาษามลายูถิ่นมีบทบาทสำคัญ ซึ่งถือเป็นภาษาแม่ (Mother Tongue) และคนส่วนใหญ่ในพื้นที่มีการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่น ซึ่งเป็นภาษาหลักในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันมากถึง ร้อยละ 75.20 สำหรับการใชภาษามลายูกลางนั้น มีการใช้เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรสาขาภาษามลายูเท่านั้น การใช้ภาษามลายูเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตประจำวันของคนไทยมุสลิมและถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (โสรัตน์ อับดุลสตา และคนอื่นๆ, 2557)

แม้ว่าภาษามลายูอยู่ในฐานะภาษาแม่ ภาษาไทยก็มีบทบาทสำคัญ สำหรับคนไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เช่นกัน เพราะจากการสำรวจด้านการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของคนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง (Second Language) ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน จึงส่งผลให้คนไทยมุสลิมส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยได้ในระดับที่น้อยกว่าภาษามลายูถิ่น อันเป็นสาเหตุที่นักเรียนจากโรงเรียนเอกชนที่ไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษานั้น มีปัญหาในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ดังนั้นภาษาไทยเป็นภาษาที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อนักเรียนจากโรงเรียนเอกชนเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (โสรัตน์ อับดุลสตา และคนอื่นๆ, 2557)

นอกจากนี้ คงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าอีกหนึ่งภาษาที่สำคัญในปัจจุบัน เช่น ภาษาอังกฤษก็เป็นภาษาสากลของโลกที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย จากอิทธิพลของความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่งผลให้ภาษาอังกฤษยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย รวมถึงการประกอบอาชีพ สังเกตได้ว่า แม้รัฐบาลจะมีการบังคับเรียนภาษาอังกฤษให้อยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่การพัฒนาด้านภาษาอังกฤษสำหรับเด็กไทยยังเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (สุวิไล เปรมศรีรัตน์, 2551) สิ่งที่สำคัญคือการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเตรียมพร้อมในการรับมือสำหรับการพัฒนาประเทศไทยในประชาคมอาเซียน เพื่อเตรียมพร้อมให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวัง การขาดทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ภาษามลายู ภาษาอินโดนีเซีย

อาจจะท่อนให้เห็นถึงการสนับสนุนที่ยังไม่เพียงพอ อีกทั้งภาษาอังกฤษถูกกำหนดให้เป็น
ภาษากลางของอาเซียน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2555)

บทบาทและความสำคัญของภาษาอังกฤษต่อชาวมุสลิมในสามจังหวัด
ชายแดนใต้ นับวันยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะเป็นภาษาที่ถูกใช้เป็นสื่อกลางใน
กิจกรรมแทบทุกด้าน อันได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ ศึกษาค้นคว้าจากตำราภาษาอังกฤษ
การแสวงหาความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ กิจกรรมการสื่อสารไร้พรมแดน ที่มีการสื่อสาร
โดยผ่านทางเครือข่ายสื่อสารโทรคมนาคม เช่น โทรศัพท์ อีเมล โทรศัพท์น ฯลฯ การใช้
เทคโนโลยีต่างๆ ที่ผู้ใช้ต้องศึกษาการใช้งาน และกระบวนการทำงานของเทคโนโลยีผ่าน
คำสั่งและคู่มืออธิบายเกี่ยวกับอุปกรณ์ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นภาษาอังกฤษ กิจกรรมทาง
การค้า ในพื้นที่ภาคใต้มีสภาพการเปิดเสรีทางการค้า โดยเฉพาะบริเวณชายแดนที่มี
การค้าติดต่อกันระหว่างกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน
และประเทศอินโดนีเซีย เป็นต้น ซึ่งการค้ากับประเทศดังกล่าว จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ
เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร (โสรัตน์ อับดุลสตา และคนอื่นๆ, 2557) ดังนั้น
การเรียนรู้ภาษาอังกฤษเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักเรียนและบุคคลทั่วไปในทุกระดับชั้น

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่ต้องมีการศึกษา
เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษาในกลุ่มนักเรียนโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา
ภาษาที่มีการศึกษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษามลายูถิ่น ภาษาไทย
เป็นภาษาราชการที่ใช้เป็นสื่อกลางสำหรับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาของ
ประเทศไทย นอกจากนี้ภาษาอังกฤษและภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาที่ใช้กันอย่าง
แพร่หลายในระดับอาเซียน ดังนั้นผลการวิจัยเกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษาของนักเรียน
ดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่จะต่อยอดต่อไปในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน
ที่อยู่ใกล้เคียงกันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเลือกใช้ภาษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียน
ธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา โดยจำแนกตามเพศ อายุ และสถาน
ที่อยู่อาศัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียน
ธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา จำนวน 4,000 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ
นักเรียนโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา จำนวน 375 คน โดยการสุ่มอย่าง
ง่าย (Simple Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางทาโร
ยามาเน (Yamane, 1975) มีความคลาดเคลื่อน ± 5

2. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เน้นเนื้อหาในส่วนของการเลือก
ใช้ภาษา ระหว่างภาษามลายูถิ่น ภาษาไทย และภาษาอังกฤษในกลุ่มนักเรียน

ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา เป็น
พื้นที่การทำวิจัยในครั้งนี้ เพราะโรงเรียนดังกล่าวเป็นโรงเรียนเอกชนที่สอนสายสามัญ
และสายศาสนาที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดยะลา โดยใช้ภาษาไทยและภาษามลายูถิ่นเป็นสื่อ
กลางในการเรียนการสอน ดังนั้นสถานการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึง
การเลือกใช้ภาษาของนักเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งม
ีความเกี่ยวข้องกับระดับการเลือกใช้ภาษาของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยา
มูลนิธิ จังหวัดยะลา มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ
อายุ และสถานที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการเลือกภาษาที่ใช้เพื่อการสื่อสาร
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา มีทั้งหมด
30 ข้อ จำแนกเป็น 3 ส่วน คือการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่น การเลือกใช้ภาษาไทยและ
การเลือกใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งในแต่ละส่วนมี 10 ข้อ ในรูปแบบคำถาม ลักษณะเป็นมาตรา
ประเมิน (Rating Scales) 5 ระดับ คือ มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย
= 2 น้อยที่สุด = 1

แปลความหมายโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งคะแนนเฉลี่ยที่วิเคราะห์ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์แปลผลข้อมูลตามแนวทางของบุญชม ศรีสะอาด (2554) ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง นักเรียนมีความเห็นระดับ มากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง นักเรียนมีความเห็นระดับ มาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง นักเรียนมีความเห็นระดับ ปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง นักเรียนมีความเห็นระดับ น้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง นักเรียนมีความเห็นระดับ น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละขั้นตอนการวิเคราะห์ คือ หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบน (S.D.) การทดสอบค่าที การทดสอบรายคู่ (post hoc) และการเปรียบเทียบโดยใช้ One-way ANOVA

4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ อาจารย์สาขาภาษามลายู จากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 2 ท่าน และ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติมาเลเซีย 1 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำผลการพิจารณาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา (IOC) ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไปเพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามต่อไป และนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ตามสถานภาพของผู้ตอบ ร้อยละ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการเรียง

2. การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน แบบมาตราค่าประมาณ (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน จำแนกตามเพศ อายุ และสถานที่อยู่อาศัย จากการหาค่าจากการทดสอบ t - test และ one-way ANOVA

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด คือ 375 คน เป็นนักเรียนชาย คิดเป็นร้อยละ 40 และนักเรียนหญิง คิดเป็นร้อยละ 60 ซึ่งอยู่ในกลุ่มอายุระหว่าง 13-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 36 กลุ่มอายุระหว่าง 16-18 ปี คิดเป็นร้อยละ 49 และกลุ่มอายุระหว่าง 19-21 ปี คิดเป็นร้อยละ 15 จากจังหวัดยะลา คิดเป็นร้อยละ 52 จังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ 25 จังหวัดนราธิวาส คิดเป็นร้อยละ 13 จังหวัดสงขลา คิดเป็นร้อยละ 10

2. ผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา

การวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาของนักเรียนมัธยมศึกษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้กำหนด 3 ภาษา คือ ภาษามลายูถิ่น ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยโดยรวมคือ ($\bar{X} = 3.53$) ค่าเบี่ยงเบน (S.D.= 0.24) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนใช้ภาษามลายูถิ่นในการสื่อสารมากที่สุด คือ สื่อสารกับครูสอนศาสนา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D.= 0.0) รองลงมา สื่อสารกับเพื่อนร่วมห้องเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D.= 0.34) และสื่อสารขณะทำกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D.= 0.45) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้ภาษามลายูถิ่นเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา (n= 375 คน)

การเลือกใช้ภาษามลายูถิ่น	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
สื่อสารกับครูสอนศาสนา	5.00	0.0	มากที่สุด
สื่อสารกับครูสอนสามัญ	1.30	0.46	น้อยที่สุด
สื่อสารกับเพื่อนร่วมห้องเรียน	4.86	0.34	มากที่สุด
หารือเกี่ยวกับบทเรียน	3.53	0.62	มาก
ติดต่อกับสำนักงานของโรงเรียน	1.93	0.86	น้อย
ขณะอยู่ร้านอาหาร/โรงอาหาร	3.65	0.71	มาก
ในการทำกิจกรรม	4.71	0.45	มากที่สุด
ขณะจับจ่ายสินค้า	4.31	0.68	มาก
ขณะอยู่หอพัก/บ้านเช่า	4.46	0.65	มาก
ขณะอยู่สถานที่ราชการ	1.51	0.64	น้อย
โดยรวม	3.53	0.24	มาก

การเลือกใช้ภาษาไทยในการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$, S.D.= 0.2) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนเลือกใช้ภาษาไทยขณะติดต่อกับสำนักงานของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D.= 1.13) รองลงมา ขณะสื่อสารกับครูสอนสามัญ คือ ($\bar{X} = 3.74$, S.D.= 0.72) และขณะอยู่สถานที่ราชการ ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.72) ในระดับมากเช่นกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา (n= 375 คน)

การเลือกใช้ภาษาไทย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
สื่อสารกับครูสอนศาสนา	1.42	0.50	น้อยที่สุด
สื่อสารกับครูสอนสามัญ	3.74	0.72	มาก
สื่อสารกับเพื่อนร่วมห้องเรียน	2.62	0.49	ปานกลาง
หารือเกี่ยวกับบทเรียน	2.52	0.79	ปานกลาง
ติดต่อกับสำนักงานของโรงเรียน	3.94	1.13	มาก
ขณะอยู่ร้านอาหาร/โรงอาหาร	3.16	1.04	ปานกลาง
ในการทำกิจกรรม	2.57	1.04	ปานกลาง
ขณะจับจ่ายสินค้า	2.34	0.79	น้อย
ขณะอยู่หอพัก/บ้านเช่า	1.40	0.49	น้อย
ขณะอยู่สถานที่ราชการ	4.21	0.72	มาก
โดยรวม	2.79	0.27	ปานกลาง

การเลือกใช้อังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.77$, S.D.= 0.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยส่วนใหญ่ักเรียนเลือกใช้อังกฤษในการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย แต่จะมีการใช้อังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลางในขณะสื่อสารกับครูสอนสามัญโดยเฉพาะในคาบวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.97$, S.D.= 0.18) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา (n= 375 คน)

การเลือกใช้ภาษาอังกฤษ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
สื่อสารกับครูสอนศาสนา	1.30	0.46	น้อยที่สุด
สื่อสารกับครูสอนสามัญ	2.97	0.18	ปานกลาง
สื่อสารกับเพื่อนร่วมห้องเรียน	1.67	0.69	น้อย
หารือเกี่ยวกับบทเรียน	1.85	0.74	น้อย
ติดต่อกับสำนักงานของโรงเรียน	1.90	0.71	น้อย
ขณะอยู่ร้านอาหาร/โรงอาหาร	2.27	0.89	น้อย
ในการทำกิจกรรม	1.16	0.36	น้อยที่สุด
ขณะจับจ่ายสินค้า	1.47	0.50	น้อยที่สุด
ขณะอยู่หอพัก/บ้านเช่า	1.42	0.58	น้อยที่สุด
ขณะอยู่สถานที่ราชการ	1.68	0.67	น้อย
โดยรวม	1.85	0.16	น้อย

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการเลือกใช้ภาษาของนักเรียนโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลาโดยเปรียบเทียบ 3 ภาษา คือ ภาษามลายูถิ่น ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยนักเรียนมีการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นมากกว่าภาษาไทยและภาษาอังกฤษและเลือกใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่น ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ภาษา	$\bar{X}$	มลายูถิ่น	ไทย	อังกฤษ
มลายูถิ่น	3.53	-	24.663*	29.047*
ไทย	2.79	-	-	107.301*
อังกฤษ	1.85	-	-	-

* $P < 0.05$

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นในการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่น ภาษาไทย และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียน ธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ และสถาน ที่อยู่อาศัย

3.1 จำแนกตามเพศ พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงมีการใช้ ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา โดยจำแนกตามเพศ

ภาษา/เพศ	ชาย (n = 149)		หญิง (n = 226)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
มลายู	3.43	0.145	3.59	0.254	-7.653*
ไทย	2.10	0.287	3.25	0.176	-43.753*
อังกฤษ	1.83	0.183	1.851	0.180	-.751

* $p < 0.05$

3.2 จำแนกตามอายุ พบว่า มีความแตกต่างกันในการเลือกใช้ภาษามลายู
ถิ่นและภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา โดยจำแนกตามอายุ

ภาษา	ความแปรปรวน	SS	DF	MS	F	Sig.
มาลายู	ระหว่างกลุ่ม	1.281	2	.640	12.85	.000*
	ภายในกลุ่ม	18.533	372	.050	4	
	รวม	19.813	374			
ไทย	ระหว่างกลุ่ม	30.575	2	15.297	52.69	.000*
	ภายในกลุ่ม	107.926	372	.290	3	
	รวม	138.501	374			
อังกฤษ	ระหว่างกลุ่ม	.104	2	.052	1.599	.206
	ภายในกลุ่ม	12.212	372	.033		
	รวม	12.316	374			

* $p < 0.05$

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับการเลือก
ใช้ภาษา มลายูถิ่นและภาษาไทย จำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	13-15 ปี	16-18 ปี	19-21 ปี
13-15 ปี	3.31	-	-0.16	-0.28*
16-18 ปี	3.47		-	-0.12*
19-21 ปี	3.59			

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 7 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ (Scheffe) พบว่า คนอายุ 19-21 ปี มีระดับการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยแตกต่างจากคนที่มีอายุ 13-15 ปี และ 16-18 ปี และคนที่มีอายุ 19-21 ปี มีระดับการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยมากกว่าคนที่มีอายุ 13-15 ปี และ 16-18

3.3 จำแนกตามสถานที่อยู่อาศัย พบว่า มีความแตกต่างกันในการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา โดยจำแนกตามสถานที่อยู่อาศัย

ภาษา	ความแปรปรวน	SS	DF	MS	F	Sig.
มาลายูถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	4.645	3	1.548	37.874	.000*
	ภายในกลุ่ม	15.168	371	.041		
	รวม	19.813	374			
ไทย	ระหว่างกลุ่ม	20.270	3	6.757	21.202	.000*
	ภายในกลุ่ม	118.231	371	.319		
	รวม	138.501	374			
อังกฤษ	ระหว่างกลุ่ม	.142	3	.047	1.444	.230
	ภายในกลุ่ม	12.174	371	.033		
	รวม	12.316	374			

* $p < 0.05$

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (Post Hoc) ของค่าเฉลี่ยระดับการเลือก
ใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทย จำแนกตามสถานที่อยู่อาศัย

สถานที่อาศัย	$\bar{X}$	ยะลา	ปัตตานี	นราธิวาส	สงขลา
ยะลา	3.38	-	-0.13	-0.29	-0.36*
ปัตตานี	3.51		-	-0.16	-0.23
นราธิวาส	3.67			-	-0.07
สงขลา	3.74				-

จากตารางที่ 9 เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ด้วยวิธีการทดสอบของ (Scheffe) พบว่า สงขลา มีระดับการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นและ
ภาษาไทยแตกต่างจากยะลา ปัตตานี และนราธิวาส โดยสงขลา มีระดับการเลือกใช้ภาษา
มลายูถิ่นและภาษาไทยมากกว่ายะลา ปัตตานี และนราธิวาส

อภิปรายผล

จากการศึกษาการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา มีประเด็นที่ได้นำมา
อภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารใน ชีวิตประจำวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา

นักเรียนที่เลือกใช้ภาษามลายูถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยโดยรวม
คือ ($\bar{X} = 3.53$, S.D.= 0.24) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานการณ์ที่นักเรียนใช้ภาษา
มลายูถิ่นมากที่สุด คือ ขณะสื่อสารกับครูสอนศาสนา โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} =$
5.00, S.D.= 0.0) ผลที่ได้เช่นนี้เพราะ ในขณะที่นักเรียนอยู่ในชั้นเรียนกับครูสอนศาสนา
นักเรียนมักใช้ภาษามลายูถิ่นระหว่างการสื่อสารกับครูผู้สอน อันเนื่องมาจากบุคลากรหรือ
ครูสอนศาสนาโดยส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่และดำเนินการสอนโดยใช้ภาษามลายูถิ่น
เป็นภาษาหลัก ด้วยเหตุนี้นักเรียนจึงเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นในการสื่อสารในสถานการณ์

ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Salaemae (2000) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ภาษามลายูถิ่น เป็นสื่อกลางในการสอนวิชาศาสนาของโรงเรียนเอกชน เช่น วิชาภาษามลายู ภาษาอาหรับ และวิชาในแขนงวิชาศาสนา การเรียนการสอนในภาควิชาศาสนาทางโรงเรียนได้ ใช้นโยบายให้บุคลากรที่สอนใช้ภาษามลายูกลางเป็นสื่อกลางในการสอน แต่โดยส่วนใหญ่ แล้วบุคลากรที่สอนมีการใช้ภาษามลายูถิ่นในการเรียนการสอนมากกว่า อันเนื่องมาจาก ความคุ้นเคยกับการใช้ภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวัน (Wado et al., 2015)

นักเรียนที่เลือกใช้ภาษาไทย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$, S.D.= 0.27) สถานการณ์ที่นักเรียนใช้ภาษาไทยมากที่สุดในขณะสื่อสาร คือ ขณะอยู่ สถานะที่ราชการ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D.= 0.72) ผลที่ได้เช่นนี้เพราะ ภาษาไทยเป็นภาษาราชการที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างคนในประเทศ ภาษาไทยเป็นภาษาที่ถูกบังคับใช้ในกรณีติดต่อสถานที่ราชการ โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยในการสนทนา นอกจากนี้ การเลือกใช้ภาษาไทยสื่อสารระหว่าง ครูสอนสามัญมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.18$) ผลที่ได้เช่นนี้เพราะครูสามัญคือผู้ที่ให้องค์ความรู้ รายวิชาทั่วไป ฉะนั้น บุคลากรหรือครูสอนสามัญจะมีการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ตามพระราชบัญญัติที่ว่าภาษาที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนในโรงเรียน คือ ภาษาไทย การเลือกใช้ภาษาในระหว่างการติดต่อกับสำนักงานของโรงเรียนมีการใช้ภาษาไทย เป็นภาษาหลักเช่นเดียวกัน เพราะในการติดต่อกับฝ่ายบริหารต่างๆ ของโรงเรียนมี ข้อบังคับให้นักเรียนใช้ภาษาไทยในการติดต่อกับงาน การสอบถาม และอื่น ด้วยเหตุนี้ ภาษาไทยจึงเป็นภาษาหลักที่ทุกคนต้องใช้กันตามกฎระเบียบของโรงเรียน ผลการวิจัยนี้ จะสอดคล้องกับบทวิจัยของ Awae (2010) ที่เคยทำการวิจัยเกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษา ของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และวิทยาเขตหาดใหญ่ ในสถานการณ์เดียวกัน จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มนักศึกษาดังกล่าวเลือกใช้ภาษาไทย เป็นภาษาหลักในการสื่อสารขณะอยู่ที่สถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นขณะสนทนากับเพื่อนๆ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย

สำหรับการเลือกภาษาอังกฤษในการสื่อสาร พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ที่สุด นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน อันเนื่อง มาจากอิทธิพลของภาษามลายูถิ่นซึ่งเป็นภาษาหลักของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว รวมทั้งยัง

ขาดทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตัวเอง เช่น การท่องจำคำศัพท์ และค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ส่งผลให้วิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมุทร เช่นชวานิช (2545) ที่ได้กล่าวว่า การจดจำคำศัพท์เป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ถ้านักเรียนไม่มีความหมายของคำศัพท์ก็จะทำให้เข้าใจภาษาอังกฤษได้ยาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการเลือกใช้ภาษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน จำแนกตาม เพศ อายุ และสถานที่อยู่อาศัย

จากการศึกษาผลการเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในกลุ่มดังกล่าว จำแนกตามเพศ อายุ และสถานที่อยู่อาศัย พบว่า การเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นและภาษาไทยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการจำแนกตามเพศ พบว่า เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชายในการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่น ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จากผลที่ได้รับ ส่วนหนึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Salaemae (2000) เกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษาในกลุ่มเพศหญิงในสามจังหวัดชายแดนใต้ กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาส ซึ่งพบว่า เพศหญิงจะเลือกใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษามลายูและภาษาอื่นๆ ในการพูดเพื่อเน้นย้ำในสิ่งที่พูด และโดยส่วนใหญ่เพศหญิงใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเกี่ยวกับบุคคล ความสัมพันธ์ และความรู้สึกมากกว่าเพศชาย

เมื่อจำแนกตามอายุ การเลือกภาษาเพื่อสื่อสารมีความแตกต่างกันเช่นเดียวกัน โดยนักเรียนที่มีอายุ 19-21 เลือกใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร เนื่องจากนักเรียนที่มีอายุมากขึ้นมักจะใช้ภาษาที่สองเพื่อการสื่อสารมากขึ้น สอดคล้องกับบทความของ เกรียงศักดิ์ สยะนานนท์ และวัฒนา พัดเกตุ (2548) พบว่า เด็กที่มีอายุมากขึ้นจะมีการใช้ภาษาที่สองมากกว่า เพราะเด็กในช่วงนี้ได้เรียนรู้มาหลายภาษาแล้ว สำหรับเด็กที่มีอายุน้อยโดยทั่วไปมีความสามารถที่รับรู้ภาษาที่สองได้คล่องและเร็วกว่า แต่เด็กในช่วงอายุนี้นี้ไม่ค่อยได้เลือกใช้ภาษาที่สอง ส่วนใหญ่จะเลือกภาษาแรกหรือภาษาแม่เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

ผลการเปรียบเทียบโดยจำแนกตามสถานที่อยู่อาศัยก็มีความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยนักเรียนที่มาจากจังหวัดยะลาและปัตตานี มีการเลือกใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษามลายูถิ่น ส่วนจังหวัดสงขลา คือ อำเภोजะนะ

เทพา สะบาย้อย และอำเภอนาทวี นักเรียนส่วนมากจะเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นในการสื่อสาร นักเรียนที่มาจากจังหวัดนราธิวาสก็จะเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นเช่นกัน ส่วนการเลือกใช้ภาษาอังกฤษไม่มีความแตกต่างเมื่อจำแนกตามสถานที่อยู่อาศัยของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

สรุป

การเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลาโดยรวม มีระดับการเลือกใช้ภาษามลายูถิ่นเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับมาก ภาษาไทยและภาษาอังกฤษอยู่ในระดับที่ปานกลางและน้อย ซึ่งบ่งบอกถึงปัญหาและความอ่อนของภาษาที่เลือกใช้ในการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการเลือกใช้ภาษาของนักเรียนดังกล่าวโดยจำแนกตามสถานภาพหรือข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิจังหวัดยะลา พบว่า ภาษาไทย และภาษามลายูถิ่น เป็นภาษาที่นิยมใช้กันในกลุ่มดังกล่าวตามสถานการณ์ความเหมาะสม โดยผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถเป็นต้นแบบการทำวิจัยแก่ผู้ที่สนใจศึกษาครั้งต่อไปที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistics)

การวิจัยในครั้งต่อไปสามารถทำการขยายกลุ่มตัวอย่างการวิจัย โดยไม่จำกัดเพียงโรงเรียนเดียว และควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาของเรียนในแต่ละโรงเรียน เช่น การเลือกใช้ภาษาในกลุ่มนักเรียนโรงเรียนรัฐบาล และการเลือกใช้ภาษาในกลุ่มนักเรียนโรงเรียนเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). การเตรียมความพร้อมประเทศไทยสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. ว.สถาบันพระปกเกล้า. 10(3), 67-83. ค้นเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559. จาก http://kpi.ac.th/media/pdf/M7_214.pdf
- เกรียงศักดิ์ สยะนันทน์ และวัฒนา พัดเกตุ. (2548). อายุกับการเรียนภาษาอังกฤษและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพอใจหรือไม่พอใจในการเรียนภาษาอังกฤษ. ว.มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2(2), 8-27. ค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2559. จาก http://www.human.nu.ac.th/jhnu/file/journal/2011_02_01_11_01_47-02-02-02.pdf.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สมุทร เซ็นเขาวนิช. (2545). เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2547). แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย (Ethno- linguistic Mapping of Thailand). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2551). การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อ กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-มลายูถิ่น) ในโรงเรียนเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. ว.วิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่. 1(1), 5-12.
- โสรัตน์ อับดุลสตา, สุนทร ปิยะวสันต์, อับดุลรามันห์ โตะหลง, แซมซู เจะเลง, อิบรอเฮม เต๊ะแห, และรอซิดัต સાမ. (2557). การพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านชุดพหุภาษาสำหรับผู้เริ่มเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. ว.อัล-นूर มหาวิทยาลัยฟาฏอนี. 8(15), 1-12.
- Awae, F. (2010). Bahasa Melayu Patani dalam Kalangan Mahasiswa/ i dari Tiga Wilayah Selatan Thai : Pemeliharaan dan Penyisihan. Disertasi Sarjana, Sarjana Falsafah Linguistik, Faculty of Social Sciences and Humanities. Universiti Kebangsaan Malaysia.

Wado, K., Hamid, Z., Hayeeteh, F. & Binsama-ae, S. (2015). Pengajaran Bahasa Melayu Baku dalam Kalangan Komuniti Perbatasan: Satu Kajian Pengaruh Dialek Patani di Selatan Thai. **Geografi Online Malaysian Journal of Society and Space**, 11, 36-44.

Salaemae, N. (2000). **Pemilihan Bahasa di Kalangan Wanita Melayu Patani: Satu Kajian Kes di Narathiwat, Thailand**. Disertasi Sarjana, Jabatan Bahasa Melayu, Akademi Pengajian Melayu, Universiti Malaya.

การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ¹
Strategic Human Resource Management of
Bansomdejchaopraya Rajabhat University

กัญญาณัฐ เสี่ยงใหญ่ ²
Kunyanat Sengyai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ประชากรของการวิจัยคือบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่าการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ความคิดเห็นของบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และสังกัด มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากงานวิจัยเรื่องการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผลของปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า มหาวิทยาลัยขาดการวิเคราะห์กลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนข้อเสนอแนะด้านการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ควรมีการประเมินความสำเร็จกำหนดมาตรฐาน และขั้นตอนการตรวจสอบการประเมินผลเพื่อให้การจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นไปตามเป้าหมาย ผลของปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า มหาวิทยาลัยขาดการวิเคราะห์กลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนข้อเสนอแนะด้านการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ควรมีการประเมินความสำเร็จและกำหนดมาตรฐาน ขั้นตอนการตรวจสอบการประเมินผลเพื่อให้การจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นไปตามเป้าหมาย

คำสำคัญ : การจัดการเชิงกลยุทธ์, การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์,

Abstract

The purposes of this research were 1) to study comments on the strategic human resources of Bansomdejchaopraya Rajabhat University, 2) to compare individual comments on the strategic human resources management of Bansomdejchaopraya Rajabhat University, and 3) to study problems, obstacles and recommendation on the strategic human resources management of Bansomdejchaopraya Rajabhat University. Samples were personnel employees of Bansomdejchaopraya Rajabhat University. Data were collected by quantitative research method using questionnaire.

The findings found that the opinions of the staff towards the strategic human resources management of Bansomdejchaopraya Rajabhat University in overall were in the middle level ($\bar{X}$ = 3.40). The result of comparing the staff's opinions towards the strategic human resources

management of Bansomdejchaopraya Rajabhat University, catagorised according to personal factors, found that the staff's opinions towards genders, age, educational levels, positions, and affiliation had no difference.

The results of the problems and obstacles on the strategic human resources management of Bansomdejchaopraya Rajabhat University revealed that the University lacked the analysis of the strategies on resource management effectively. The suggestion on the analysis of the strategic human resources management was that the university should evaluate the achievement, set the standards, and the process of evaluation verification so that the human resources management will meet the target.

Keywords: Strategic Management, Strategic Human Resources Management

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันมีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารและถ่ายโอนข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดสภาวะการแข่งขันสูง การบริหารองค์การจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนการวางแผน และแนวทางการบริหารเพื่อสอดคล้องกับสภาวะการณ์ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยการบริหารในปัจจุบันต้องคำนึงถึงสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลง และพยายามดำเนินการต่างๆ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การ ความสำเร็จขององค์การเกิดขึ้นได้หลายปัจจัย เช่น มีกลยุทธ์การบริหารที่ดี มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน ผู้บริหารมีความสามารถทางการบริหารสูง และที่สำคัญจะต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และเป้าหมายขององค์การ ซึ่งในการบริหารองค์การในปัจจุบันนั้นปฏิเสธไม่ได้เลยในเรื่องการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่องค์การวางไว้ จากแนวทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) การเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คนเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการพัฒนาในทุกเรื่อง โดยการพัฒนา

เศรษฐกิจเป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยให้คนมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเท่านั้น ดังนั้นการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและรวมถึงการแก้ไขปัญหาของสังคม โดยทั้งนี้ให้ความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่เตรียมและนำคนไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต ดังนั้นการจัดการทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นกิจกรรมสำคัญในการดำเนินให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และต้องสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน การนำการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) เข้ามาเป็นเครื่องมือในการจัดการถือว่ามีความเหมาะสม เนื่องจากการจัดการเชิงกลยุทธ์มีลักษณะการบริหารที่มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่การพัฒนาเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เพื่อความอยู่รอดขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สำหรับประเทศไทย เรื่องการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งมีสถานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ซึ่งไม่ใช่เป็นหน่วยงานราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มีบทบาทหน้าที่สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น การส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะสอดคล้องตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ตลอดจนมีคุณลักษณะที่ดีพึงประสงค์ และมีทัศนคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย จะทำให้มหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้า และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรมนุษย์เป็นองค์การสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย สามารถนำแนวทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานอื่นๆได้ ตลอดจนการเพิ่มศักยภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชนและการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สมมุติฐานการวิจัย

1. สมมุติฐานที่ 1 บุคลากรที่มี เพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แตกต่างกัน

2. สมมุติฐานที่ 2 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แตกต่างกัน

3. สมมุติฐานที่ 3 บุคลากรที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แตกต่างกัน

4. สมมุติฐานที่ 4 บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แตกต่างกัน

5. สมมุติฐานที่ 5 บุคลากรที่มีสังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

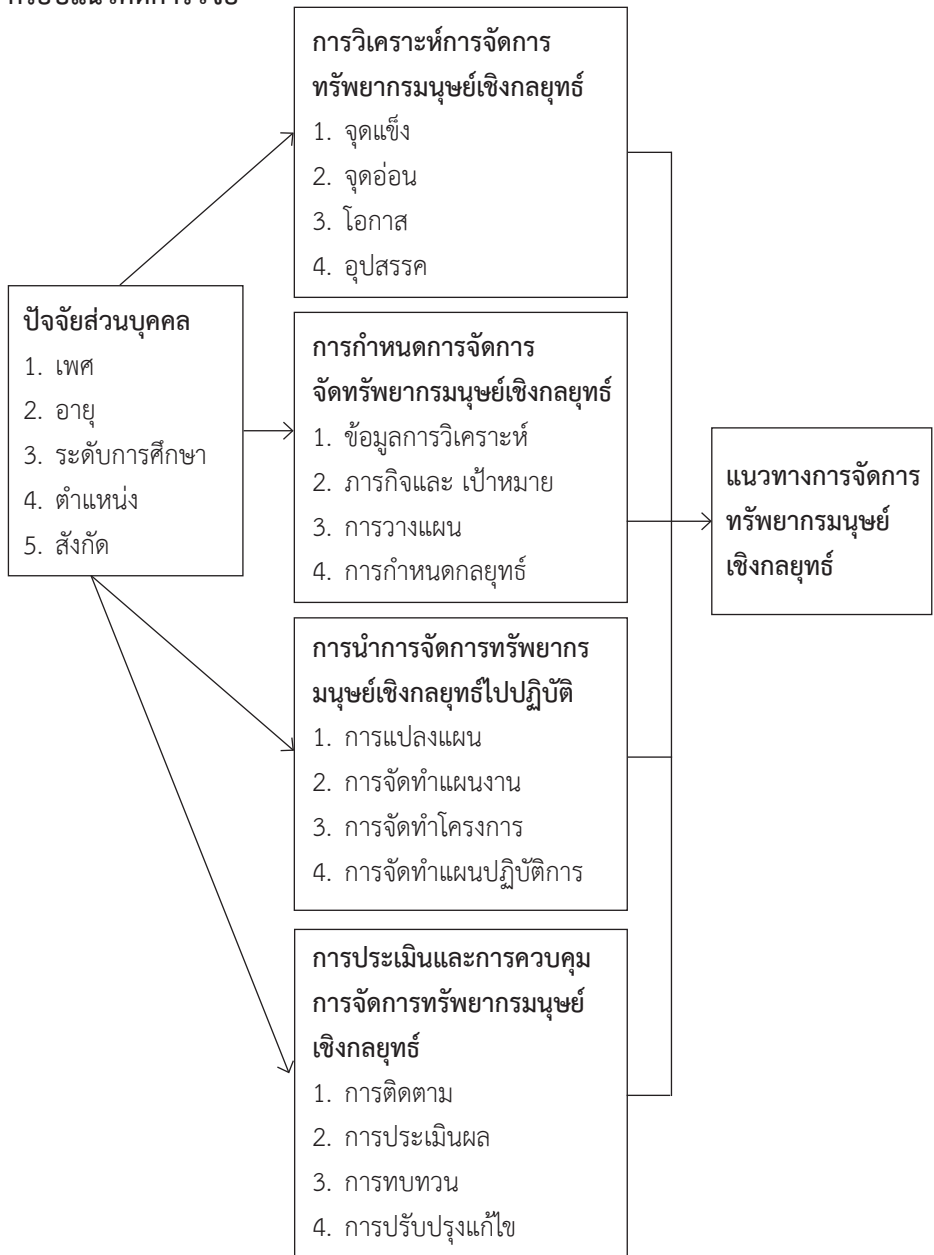
1. ทำให้ทราบความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

2. ทำให้ทราบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

4. ทำให้ทราบแนวทางในการการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

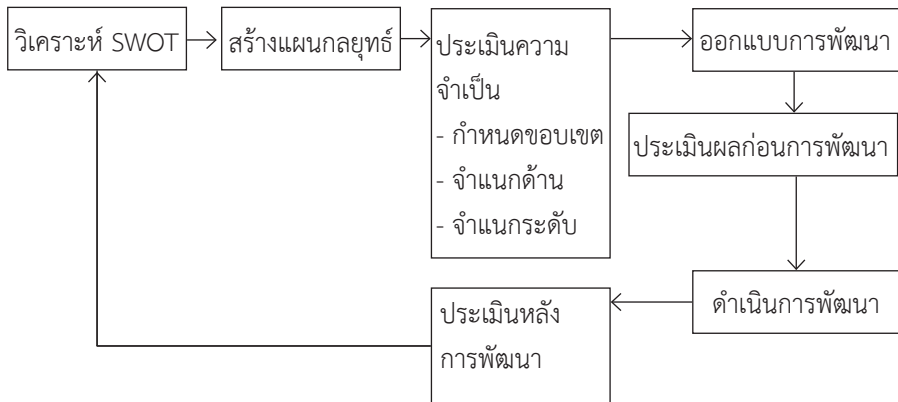
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากร ได้แก่ บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา คือ ระดับผู้บริหารที่มีบทบาทในการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร บุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุน ประกอบด้วย 4 คณะ ครุศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาการจัดการ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 549 คนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยใช้การสุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 394 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.980 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในเรื่องการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้ศึกษาทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์ การจัดการเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการในการจัดองค์การ ซึ่งเน้นการวางแผนระยะยาว โดยมีการวิเคราะห์หาความสำคัญของสภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อนำไปสู่การสร้างกลยุทธ์ขององค์การและเพื่อความสำเร็จขององค์การในอนาคต โดย David (2007, p.15) เสนอถึงกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การสร้างกลยุทธ์ (Strategic Formation) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Strategic Implementation) และการประเมินผลของกลยุทธ์ (Strategic Evaluation) การจัดการเชิงกลยุทธ์นั้นมีแผนการดำเนินกิจการอย่างเป็นขั้นตอนและจำเป็น

ต้องอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในสภาพปัจจุบันเชื่อว่า คน หรือทรัพยากรมนุษย์ เป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่ความสำเร็จขององค์กร ซึ่งหากในแต่ละประเทศมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ และจริยธรรมที่สูง ก็จะนำพาประเทศไปสู่การแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ โดย Williams (2005, p. 464) กล่าวว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์ คือกระบวนการเสาะหาพัฒนาและเก็บรักษาคนที่มีคุณสมบัติที่ดีและเหมาะสมกับองค์กรซึ่งเป็นภาระที่สำคัญที่สุดในการจัดการ ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้มีบทบาทมากขึ้นในการวางแผนสู่ความสำเร็จขององค์กรในปัจจุบัน ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงจึงมีความคาดหวังกับฝ่ายจัดการทรัพยากรมนุษย์ ที่จะประยุกต์ใช้ความเชี่ยวชาญ และการมีส่วนร่วมในการคิดเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาและนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติได้สำเร็จ โดย ชำนาญ ปิยวนิชพงษ์ และคนอื่นๆ (2552, น.17-25) กล่าวว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ หมายถึง ระบบของการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในการกำหนดกลยุทธ์ (Formulating) และการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (Executing) โดยการสร้างนโยบาย และวิธีปฏิบัติเพื่อให้พนักงานมีสมรรถนะและพฤติกรรมตรงตามเป้าหมายแห่งความสำเร็จเชิงกลยุทธ์ขององค์กร โชติชวัล พุทธิกาญจน์ (2556, น. 43) เสนอว่ากระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ควรจะต้องเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร โดยแสดงเป็นจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร โดยแสดงเป็นโอกาสและอุปสรรคขององค์กร จากนั้นจึงนำมาสังเคราะห์เป็นแผนกลยุทธ์ขององค์กร และเชื่อมโยงไปสู่การประเมินความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการกำหนดเป็นขอบเขตด้านและระดับของการพัฒนา จากนั้นจึงออกแบบการพัฒนา และประเมินผลก่อนการพัฒนา แล้วดำเนินการตามแผนที่วางไว้ และเมื่อเสร็จสิ้นจะต้องมีการประเมินการพัฒนาทั้งเชิงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาการทรัพยากรมนุษย์

ภาพที่ 1.1 กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์
(โชติชวลี พุทธิกาญจน์, 2556, น. 43)

สรุปได้ว่ากระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร แล้วนำไปสู่การสร้างกลยุทธ์พิจารณาแต่ละด้านแล้วออกแบบประเมินผลการพัฒนา ดำเนินการพัฒนาสู่ขั้นตอนสุดท้าย คือ การประเมินผลหลังการพัฒนาทั้งด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล และแนวคิดเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู งานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย งานวิจัยของพระมหาศิริชัย สิริินทญาโณ (ศรีรัมย์) (2556) การจัดการทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนดังนี้ เป็นชายจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.99 และเป็นผู้หญิงจำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 67.01 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 การศึกษาในระดับปริญญาโท มีจำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 69.30 มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ มีจำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 82.49 และสังกัดคณะ มีจำนวน 308 คน คิดเป็น 78.17

การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

2. ด้านการกำหนดการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการกำหนดการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการกำหนดการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ

3. ด้านการนำการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ไปปฏิบัติ บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการนำไปปฏิบัติการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.41 พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการนำไปปฏิบัติการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

4. ด้านการประเมินและการควบคุมการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการประเมินผลและการควบคุมการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39 พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการประเมินผลและการควบคุมการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และสังกัด เพื่อนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ 1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาแตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์

เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
จึงปฏิเสธสมมติฐาน

**สมมติฐานที่ 2 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการ
ทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แตก
ต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์
เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน
จึงปฏิเสธสมมติฐาน**

**สมมติฐานที่ 3 บุคลากรที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการ
ทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แตกต่าง
กัน พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบุคลากรที่มีอายุ
ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน**

**สมมติฐานที่ 4 บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการ
ทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีระดับตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบุคลากรที่มีอายุ
ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน**

**สมมติฐานที่ 5 บุคลากรที่มีสังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการ
ทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
แตกต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีระดับสังกัดที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบุคลากรที่
มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน**

3. ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์
เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการวิเคราะห์การจัดการ

ทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์มีปัญหาและอุปสรรค คือ มหาวิทยาลัยขาดการวิเคราะห์กลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และมหาวิทยาลัยขาดการวิเคราะห์อุปสรรคด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มาจากสภาพแวดล้อมภายนอก ข้อเสนอแนะควรมีการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์อย่างเป็นระบบและควรมีการพิจารณาอุปสรรคภายนอกที่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงและส่งผลต่อองค์การ

2. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการกำหนดการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ มีปัญหา อุปสรรค ดังนี้ มหาวิทยาลัยขาดการกำหนดกลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่สอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมายมหาวิทยาลัยขาดการกำหนดกลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่สนองต่อสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก และมหาวิทยาลัยขาดการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในการกำหนดกลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ พบข้อเสนอแนะควรมีการคำนึงถึงสภาพแวดล้อมจากภายนอกในการกำหนดกลยุทธ์ เนื่องจากสภาพแวดล้อมส่งผลต่อการพัฒนาองค์การ

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการนำไปปฏิบัติการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ มีปัญหา และอุปสรรค คือ มหาวิทยาลัยขาดการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม แก่การดำเนินงานตามกลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และมหาวิทยาลัยขาดการกำหนดโครงสร้างด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ชัดเจน พบข้อเสนอแนะควรมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรให้มีความเหมาะสมและมีโครงสร้างในการจัดการที่ชัดเจน

4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการประเมินและควบคุมการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ มีปัญหา และอุปสรรค คือมหาวิทยาลัยขาดการประเมินความสำเร็จของแผนงานและโครงการด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และมหาวิทยาลัยขาดการกำหนดมาตรฐาน ขั้นตอนการ ตรวจสอบ การประเมินผลเพื่อให้การจัดการทรัพยากรมนุษย์บรรลุเป้าหมาย พบข้อเสนอแนะควรมีการประเมินความสำเร็จและกำหนดมาตรฐาน ขั้นตอนการตรวจสอบการประเมินผลเพื่อให้การจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นไปตามเป้าหมาย

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลวิจัยเรื่องการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัย การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน มีความสอดคล้องกับสอดคล้องกับการศึกษา พระมหาศิริชัย สิรินทญาโณ (ศรีรัมย์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ มีการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาวิจัยการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาพบว่า

1. ด้านการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จากการศึกษาพบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีความคิดเห็นต่อจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ David (2007, p.15) โดยทั้งนี้พบว่า การวิเคราะห์กลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ยังคงทำให้บุคลากรยังไม่ได้มีการวิเคราะห์ที่นำไปสู่การมีประสิทธิภาพที่แท้จริง อย่างไรก็ตามต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีการวิเคราะห์การจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพต่อไป และทั้งนี้ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ทำให้ผลของการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัย พระมหาศิริชัย สิรินทญาโณ (ศรีรัมย์) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลของการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการตั้งเป้าหมาย/

ภารกิจด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์การไว้โดยเฉพาะ ทำให้งานด้านทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายในการดำเนินการไม่แน่นอน และยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์

2. ด้านการกำหนดการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จากการศึกษาพบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีความคิดเห็นต่อจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการกำหนดการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายข้อพบว่า ความคิดของบุคลากรอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ มีความสอดคล้อง Williams (2005, p. 464) เนื่องจากมหาวิทยาลัยขาดการกำหนดกลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์สอดคล้องกับภารกิจและ เป้าหมาย และขาดการนำข้อมูลทิววิเคราะห์ได้มำกำหนดกลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ทำให้การนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาสู่การกำหนดเป้าหมายและภารกิจมีความคาดเคลื่อน และขาดการกำหนดกลยุทธ์ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาองค์การด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ สอดคล้องกับ พระมหาทักษิณ อภิบุตรโต (บุตรแดง) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการทุนมนุษย์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การวางแผนจัดการทุนมนุษย์นั้นอยู่ในระดับมากแต่น้อยกว่าด้านการประเมินผลการจัดการทุนมนุษย์และการประเมินความจำเป็นในการจัดการทุนมนุษย์

3. ด้านการนำการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ไปปฏิบัติของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จากการศึกษาพบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีความคิดเห็นต่อจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ด้านการนำการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ น่าจะมีความสอดคล้องกับชำนาญ ปิยวนิชพงษ์ และคณะ (2552, น.17-25) เนื่องจาก มหาวิทยาลัยขาดการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม แก่การดำเนินงานตามกลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และมหาวิทยาลัยขาดการกำหนดโครงสร้าง

ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัย อีระ กรใหม่ ศึกษา การวิจัยเรื่อง การจัดการเชิงกลยุทธ์ของทหารในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการวิจัยนี้ พบว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ของทหารในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีสภาพดังนี้ (1) การกำหนดทิศทางการมีกำหนดวิสัยทัศน์ ที่แตกต่างกันในแต่ละประเภท ขององค์การ (2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการตรวจสอบและวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในองค์การใช้กรอบการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับภารกิจ ภายนอกองค์การใช้ภารกิจ และระดับองค์การ แต่มีแนวโน้ม นำปัจจัยวิเคราะห์มาใช้ไม่ครบถ้วน และใช้ข้อมูลจาก แหล่งข้อมูลเพียงบางแหล่ง (3) การกำหนดวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ที่กำหนดมีทั้ง กลุ่มสอดคล้อง และไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และเวลา และกลุ่มวัดผลได้และ วัดผลไม่ได้ กระบวนการกำหนดยึดหลักวิชาแต่มีแนวโน้มใช้ข้อมูลจากบางแหล่ง (4) การกำหนดแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ด้านการทหารมีทั้งบรรลุ และไม่บรรลุวัตถุประสงค์ (5) การกำหนดทรัพยากร ทรัพยากรกำหนดขึ้นมีความคุ้มค่าและปริมาณพอเพียง แต่มีแนวโน้มทรัพยากรบุคคลขาดคุณภาพ เฉพาะทรัพยากร ทางทหารหน่วยระดับปฏิบัติขาดทักษะ การปราบปรามการก่อความไม่สงบในสมัย ปัจจุบัน (6) การจัดทำแผนเพื่อรองรับยุทธศาสตร์ ไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ ยาวแผนปฏิบัติการประจำปีนั้น วัตถุประสงค์ระยะสั้น อยู่ในกรอบวัตถุประสงค์ระยะยาว และมีแผนงาน/โครงการรองรับครบถ้วน แต่มีแนวโน้มขาดการบูรณาการ กระบวนการ กำหนดมีแนวโน้มมาจากการใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเพียงบางแหล่ง และมีแนวโน้มมี การประเพณีที่ผิดศีลธรรมจริยธรรม

4. ด้านการประเมินและการควบคุมการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จากการศึกษาพบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา ด้านการประเมินและการควบคุมการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับโชติขวัล พุทธิกาญจน์ (2556, น. 43) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ทั้งนี้ เนื่องจาก มหาวิทยาลัยขาดการกำหนดมาตรฐาน ขั้นตอนการ ตรวจสอบ การประเมิน ผลเพื่อให้การจัดการทรัพยากร มนุษย์บรรลุเป้าหมาย มหาวิทยาลัยขาดการประเมิน

ความสำเร็จของแผนงานและโครงการด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และมหาวิทยาลัยขาดการปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัย พระมหาศิริชัย สิริินทญาโณ (ศรีรัมย์) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลของการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินและการควบคุมการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดการประเมินผลและการติดตามที่ชัดเจน ทั้งยังขาดการเปรียบเทียบผลของการปฏิบัติงานจริงกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ นำไปสู่การขาดการทบทวนกลยุทธ์ที่นำไปใช้ ทำให้ขาดการแก้ไขปรับปรุงกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง

2. ผลการเปรียบเทียบวิจัยเรื่องการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จากการศึกษาเปรียบเทียบ การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และสังกัด พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และสังกัดโดยภาพรวมบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาไม่แตกต่างจากสมมุติฐาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานพระมหาศิริชัย สิริินทญาโณ (ศรีรัมย์) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลของการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐาน โดยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านเพศ พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

ด้านอายุ พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

ด้านระดับการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

ด้านตำแหน่ง พบว่า บุคลากรที่มีระดับตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

ด้านสังกัด พบว่า บุคลากรที่มีระดับสังกัดที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐาน

3. ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จากการศึกษาพบว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มี 4 ด้านตามแนวคิดของ David (2007, p.15) ประกอบด้วย (1) ด้านการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์มีปัญหาและอุปสรรค ในการวิเคราะห์กลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และผลจากสภาพแวดล้อมภายนอก ส่วนในด้านข้อเสนอแนะพบว่าควรมีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (2) ด้านการกำหนดการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ มีปัญหา อุปสรรค ขาดการกำหนดกลยุทธ์ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่สอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมายมหาวิทยาลัย และข้อเสนอแนะควรมีการคำนึงถึงสภาพแวดล้อมจากภายนอกในการกำหนดกลยุทธ์ (3) ด้านการนำไปปฏิบัติการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์มีปัญหา และอุปสรรค ขาดการจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมการกำหนดโครงสร้างด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ชัดเจน และข้อเสนอแนะควรมีการวางแผนการใช้ทรัพยากร

ให้มีความเหมาะสมและมีโครงสร้างในการจัดการที่ชัดเจน (4) ด้านการประเมินและควบคุมการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ มีปัญหา และอุปสรรค ขาดการประเมินความสำเร็จของแผนงานและโครงการด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และข้อเสนอแนะควรมีการประเมินความสำเร็จและกำหนดมาตรฐาน ขั้นตอนการตรวจสอบการประเมินผล เพื่อให้การจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นไปตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อผู้ที่มีความเกี่ยวข้องนำไปสู่การพิจารณา ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญการทำวิจัยด้านการพัฒนามนุษย์เชิงกลยุทธ์มากขึ้น โดยทำการวิเคราะห์จุดเด่น จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการพัฒนาองค์กร
2. มหาวิทยาลัยควรมีการส่งเสริมในการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรมากขึ้น
3. มหาวิทยาลัยควรมีการติดตามประเมินผลการนำกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาองค์กร

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านการวิเคราะห์การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยควรมีการวิเคราะห์แนวทางการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ชัดเจน ว่าสมควรวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคอย่างไร ก่อนที่จะกำหนดนโยบายและสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรให้เข้ามามีบทบาทในการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ได้
2. ด้านการกำหนดการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามากำหนดการจัดการกลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อกำหนดแผนงานด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ และเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

3. **ด้านการนำการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ไปปฏิบัติ** มหาวิทยาลัยควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านมารับผิดชอบการจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานจริง ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่การจัดการทรัพยากรมนุษย์โดยตรง เพื่อพัฒนาและสร้างศักยภาพให้แก่บุคลากรขององค์การ

4. **ด้านการประเมินและการควบคุมการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์** มหาวิทยาลัยควรมีบุคลากรที่มีความรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลตลอดจนการควบคุมการจัดการทรัพยากรมนุษย์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจ ไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรทำการศึกษาวิจัยด้านแนวทางการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัย
2. ควรทำการศึกษาวิจัยการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยด้านการธำรงรักษาบุคลากร เนื่องจากมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีผู้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาองค์การ
3. ควรทำการศึกษาวิจัยด้านศึกษาเปรียบเทียบการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- โชติชวัล พุทธิกาญจน์. (2556, มกราคม-มิถุนายน). กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
เชิงกลยุทธ์. *ว.มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 4(1), 4-6
- ชำนาญ ปิยวนิชพงษ์และคณะ. (2552). *กรอบแนวคิดสำหรับการจัดการทรัพยากร
มนุษย์*. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พระมหาศิริชัย สิรินทญาโณ (ศรัรัมย์). (2556). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิง
กลยุทธ์ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอลำปลายมาศ จังหวัด
บุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. *ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*. ค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2559. จาก [http://
www.bsru.ac.th](http://www.bsru.ac.th).
- David, F. R. (2007). *Strategic management: Concepts and cases*. Upper
Saddle River, NJ : Pearson Prentice Hall.
- . (2012). *Strategic management* . (14th ed.) New Jersey:
Prentice-Hall.
- Williams, C. (2005). *Management*. (3rd ed.), N.P. : South-Western
Publishing.

มิติทางวัฒนธรรมจากการเล่น “สกา” ในวรรณคดีไทย

Cultural Perspectives of The Play of “Sca” in Thai Literature

ณัฐวัตร จันทร์งาม¹

Nuttawat Janham

อภิวัฒน์ สุธรรมดี²

Apivat Sudhamdee

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งวิเคราะห์มิติทางวัฒนธรรมจากการเล่น “สกา” ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย โดยศึกษาจากวรรณคดีสันสกฤตพากย์ไทยเรื่องมหาภารตะ และวรรณคดีชาดกเรื่องวิรุชาดก เปรียบเทียบกับวรรณคดีไทยเรื่องกาพย์กำกลอน และพระนลคำหลวง ผลการศึกษาพบว่า “สกา” เป็นภาพแทนของชนชั้นกษัตริย์โบราณ เป็นข้อเตือนใจเรื่องโทษแห่งการพนัน และเป็นสัญลักษณ์แห่งความสัมพันธ์ไทย-อินเดีย

คำสำคัญ : สกา, การเล่นสกา, มิติทางวัฒนธรรม

Abstract

This article aims at analyzing cultural perspectives of the play of “sca” in Thai literature. Data were collected from Sanskrit literature in Thai version called “Maharabhat” (มหาภารตะ), Jataka literature called “Vidhura

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Jataka” (จิรชาตก) and Thai literature called “Khakikamklon” (กาเกี้ยค้ำกลอน) and “Phranolkamluang” (พระนลคำหลวง). The findings revealed that the play of “sca” represented the image of ancient king, the observation of problem-gambling behaviors, and the symbol of Thai-Indian relationship.

Keywords: Sca, The Play of Sca, Cultural Perspectives

บทนำ

การเล่นพนันแล้วเสียบ้านเสียเมืองปรากฏเป็น “อนุภาค” เด่นประการหนึ่งในวรรณคดีไทย ทั้งนี้หากวรรณคดีเรื่องใดมีเนื้อเรื่องในลักษณะดังกล่าว มักปรากฏด้วยการเล่นพนันชนิดหนึ่งที่เป็นเหตุให้ตัวละครเอกต้องเสียบ้านเสียเมือง คือ “สกา”

“สกา” คืออะไร และการเล่นสกาเป็นอย่างไร คนสมัยปัจจุบันน้อยคนที่จะรู้จัก

Falkener (1892, p.257-265) อธิบายว่า สกาเป็นการละเล่นประจำชาติอินเดีย นิยมเล่นตั้งแต่ในร้านกาแฟทั่วไป กระทั่งท้องพระโรง และเขตพระราชฐานส่วนใน ในอินเดียการเล่นสกาเป็นไปอย่างแพร่หลาย แต่ละท้องถิ่นเรียกชื่อการเล่นนี้แตกต่างกันไป เช่น Pachisi, Chauput และ Chausar ลักษณะสำคัญของการเล่นชนิดนี้ คือ แบ่งผู้เล่นเป็น 2 ฝ่าย ทอยลูกเต๋า แล้วเดินแต้มไปตามตารางผังรูปสี่เหลี่ยม

การเล่นชนิดนี้คงแพร่กระจายเข้ามาสู่ประเทศไทยตั้งแต่สมัยโบราณ อย่างน้อยที่สุดในสมัยอยุธยา การเล่นชนิดนี้ก็เป็นที่รู้จักแพร่หลายแล้ว ดังที่ ลาลูแบร์ (2557, น. 159) ราชทูตชาวฝรั่งเศสที่ได้เข้ามาในสมัยพระนารายณ์ได้บันทึกตอนหนึ่งว่า

“ชาวสยามมักการเล่นพนันเสียเหลือเกิน จนกระทั่งฉิบหายขายคนหรือไม่ก็ขาย บุตรธิดาของตนให้ตกเป็นทาส....การพนันที่เขาชอบเล่นมากที่สุดก็คือ Tric-trac ซึ่งชาวสยาม เรียกว่าสกา (Saca)”

ร่องรอยของการเล่นชนิดนี้ ยังปรากฏในชื่อบ้านนามเมืองของอำเภอหนึ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราช นั่นก็คือ อำเภอลานสกา ตามตำนานเล่าว่า ครั้งหนึ่งเมืองนครศรีธรรมราชเกิดโรคห่าระบาด พระยาศรีธรรมไตรราชพร้อมด้วยพระอนุชาได้อพยพไพร่พลหนีไข้ห่ามาพำนักอยู่บริเวณใต้ต้นอินทร์-จันทร์ ภายหลังชาวบ้านเรียกสถานที่แห่ง

นี้ว่า “ลานสกา” (ประวัติความเป็นมาของอำเภอลานสกา, 2560, ออนไลน์) ตำนานกล่าวไว้สั้น ๆ แต่เพียงนี้ ชื่อ “ลานสกา” ที่ชาวบ้านเรียกสืบทอดกันมานั้น สันนิษฐานตามตำนานว่า ลานใต้ต้นอินทร์-จันทร์นั้นเป็นที่เล่น “สกา” ในครั้งนั้น

เมื่อกลับมาพิจารณาคำว่า “สกา” ในเอกสารวิชาการอื่นๆ ความหมายของคำว่า “สกา” หรือ “สะกา” ปรากฏในหนังสือศัพท์และพจนานุกรมหลายฉบับ เช่น อักษรอาณานิคมศรัปต์ (2514, น.697) อธิบายว่า “สะกา คือ ลูกสะกา, เขาเอางาช้างกลึงกลมๆ เท่าลูกสะบ้าเล็กๆ ที่เด็กเล่นนั้น” พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น.1153) อธิบายว่า “สกา” หมายถึง เครื่องเล่นการพนันอย่างหนึ่งใช้ลูกบาศก์ทอดแล้วเดินตัวสกาตามแต้มลูกบาศก์

ปัจจุบัน “สกา” ถือเป็น “กีฬา” ประเภทหนึ่ง ทั้งนี้สมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ได้กำหนดและประกาศ “กติกาการแข่งขันสกา” พ.ศ.2540 เพื่อให้การเล่นกีฬานี้มีแบบแผนที่แน่นอน (กีฬาสกา, 2560, ออนไลน์) กรณีข้างต้นสะท้อนว่ายังมีคนไทยจำนวนหนึ่งที่เล่นสกาอยู่ แม้จำนวนผู้เล่นจะมีไม่มากนัก เมื่อเทียบกับกีฬาอื่นซึ่งแพร่หลายมากกว่า

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าสกาเป็นการเล่นในวัฒนธรรมอินเดีย การเล่นนี้ได้แพร่กระจายมาสู่ดินแดนไทย อาจโดยการค้าขาย การเผยแพร่ศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธ ครั้งหนึ่ง คนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยาเคยนิยมเล่นสกามากและเล่นในลักษณะ “การพนัน” ดังปรากฏหลักฐานชัดเจนในบันทึกของลาลูแบร์ อีกประการหนึ่ง ชื่อบ้านนามเมือง “อำเภอลานสกา” ในจังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นหัวเมืองเก่าแก่และสำคัญที่สุดในภาคใต้ ยังสะท้อนด้วยว่า การเล่นนี้ได้แพร่กระจายในภูมิภาคของไทยด้วย

ด้วยเห็นว่าการเล่นสกามีความเป็นมายาวนานและสัมพันธ์กับวัฒนธรรมไทย-อินเดีย นอกจากนี้ ประเด็นศึกษาที่เฉพาะเจาะจง “การเล่นสกา” ยังไม่มีผู้ใดศึกษามาก่อน บทความนี้จะรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับการเล่นสกาจากตัวบทวรรณคดีสันสกฤตพากย์ไทยเรื่องมหาภารตะ วรรณคดีชาดกเรื่องวิรุทธชาดก และวรรณคดีไทยเรื่องกาพย์กำกลอนและพระชนลคำหลวง วรรณคดีทั้ง 4 เรื่องมีอนุภาคการเล่น “สกา” ปรากฏอยู่อย่างมีนัยสำคัญ พร้อมทั้งจะวิเคราะห์ความหมายในมิติทางวัฒนธรรมจากการเล่นนี้

วิธีการเล่น “สกา”

การเล่น “สกา” เรียกอีกอย่างว่า “การเล่นทอยลูกเต๋า” เป็นกีฬาในร่มสถานที่ที่ใช้ในการเล่นอาจเป็นที่บ้าน (เล่นในครอบครัวหรือเฉพาะเพื่อนฝูง) หรือในที่สาธารณะ (ในอดีตกษัตริย์มักเล่นในท้องพระโรง ส่วนปัจจุบันหากเล่นเป็นการแข่งขันในลักษณะกีฬา มักเล่นในห้องกว้าง ๆ) อุปกรณ์ในการเล่นประกอบด้วยกระดานสกา ลูกเต๋า (ลูกบาศก์) และ ตัวสกา (ตัวที่จะใช้สำหรับเดินไปตามตารางตามจำนวนแต้มที่ได้จากการทอยลูกเต๋า) ส่วนผู้เล่นแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย นั่งอยู่คนละด้านของกระดานสกา วิธีการเล่น ผู้เล่นทั้งสองฝ่ายจะผลัดกันทอยลูกเต๋าทั้ง 2 ลูก โดยทอยให้ลูกเต๋าทกลงบนกระดานสกา แล้วนับแต้มลูกเต๋าสองลูกรวมกัน ใครได้แต้มสูงกว่าได้สิทธิ์เป็นผู้ทอยเดินก่อน ตารางที่ตัวสกาเดินไปจะมีสัญลักษณ์แสดง “สถานการณ์จำลอง” ที่เปรียบได้ดัง “โชคชะตา” ของผู้เล่น เช่น บางสถานการณ์ลูกเต๋อาจเดินไปตกอยู่ในช่องที่อาจโดนฝ่ายตรงข้าม “กิน” หรือ “ฆ่า” ได้ และบางสถานการณ์ลูกเต๋อาจเดินไปตกอยู่ในช่องที่ได้เปรียบ คือ สามารถกระโดดข้าม หรือใช้ทางลัดเพื่อไปสู่เป้าหมายได้ เป็นต้น การแพ้ชนะวัดกันที่จำนวน “ตัวสกา” ที่ยังคงเหลืออยู่เมื่อเล่นจบเกม

“สกา” เป็นกีฬาที่ใช้เวลาเล่นนาน และมีบรรยากาศสงบจึงเหมาะกับคนใจเย็น ชอบใช้ความคิด คือ ต้องเดาใจ และอ่านใจฝ่ายตรงข้าม นอกจากนี้ การเล่นเกม “สกา” ยังช่วยฝึกเรื่องสมาธิ ความอดทน และการรู้จักรอคอย อีกทั้งทำให้ผู้เล่นได้ประสบการณ์เต็ม คือ ในบางสถานการณ์ที่ชีวิตประสบวิกฤติ ก็ต้องไม่ละความพยายาม มีสมาธิ จดจ่อ และเฝ้าคอยจังหวะและโอกาสใหม่ ๆ ด้วยความอดกลั้น

ภาพที่ 1 บรรยากาศการเล่นสกา ในภาพยนตร์เรื่อง มหาภารตะ
(มหาภารตะ, 2559, ภาพยนตร์)

ภาพที่ 2 อุปกรณ์การเล่นสกา ได้แก่ กระดานสกา ตัวสกา และลูกเต๋า (ลูกบาศก์)

(Mahabharat, 2016)

การละเล่นสกาในวรรณคดีเรื่องต่าง ๆ

การเล่น “สกา” ปรากฏในวรรณคดีสันสกฤตภาคไทยเรื่องมหาภารตะ วรรณคดีชาดกเรื่อง วิรุทธชาดก และวรรณคดีไทยเรื่องกาเกี้ยวกลอน และพระชนนคำหลวงรายละเอียดดังนี้

“สกา” ใน มหาภารตะ

มหาภารตะเป็นมหากาพย์ที่สำคัญที่สุดของอินเดีย เชื่อกันว่าฤๅษียาสเป็นผู้รจนาขึ้นเมื่อราวสองพันปีก่อน มหาภารตะได้แพร่กระจายเข้ามายังดินแดนไทยพร้อมๆ กับศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ หลักฐานเชิงประจักษ์เก่าแก่ที่แสดงถึงการรับรู้เรื่องมหาภารตะในดินแดนไทย คือ การปรากฏนามของพระกิม พระอรชุน พระยุธิษฐิระ ซึ่งเป็นตัวละครสำคัญในมหาภารตะในศิลาจารึกวัดศรีชุม สมัยสุโขทัย เรื่องราวในมหาภารตะเป็นการสู้รบระหว่างฝ่ายธรรม (ปาณฑพ) และฝ่ายอธรรม (เการพ) ขบวนการที่ก่อให้เกิดสงคราม ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการเล่น “สกา” ระหว่างทุโรยณ์และยุธิษฐิระ กล่าวคือ ยุธิษฐิระได้เอายานเมือง พระอนุชาและพระมเหสีเป็นเดิมพันในการเล่น “สกา” ผลของการพนันครั้งนี้ทำให้สิ่งที่นำมาเดิมพันทั้งหมดตกเป็นของฝ่ายร้าย คือ ทุโรยณ์ นอกจากนี้ พระนางเทราปตี ชายาของปาณฑพทั้งห้ายังถูกลู่เกียรติ รวมถึงต้องร่ำร้อนพเนจรจากพระราชวังเป็นเวลาถึง 13 ปี การเล่นสกาในครั้งนี้

นี้จึงทำให้ตัวละครเอกประสบความทุกข์ยาก ก่อให้เกิดความอาฆาตแค้น กระทั่งนำไปสู่การแก้แค้น เป็นมหาสงครามที่รุนแรงที่สุดครั้งหนึ่งของโลกโบราณ

กวีไทยได้แปลและเรียบเรียงมหากาพย์เป็นภาษาไทยหลายสำนวน ที่โดดเด่นคือ มหากาพย์ยุทธสำนวนของ ร.อ.หลวงบวรบรรณรักษ์ (2559) และ กรุณา-เรื่องอุไรกุศลาสัย (2555) ในที่นี้จะคัดมาเฉพาะตอนที่เกี่ยวกับการเล่น “สกา” ดังนี้

“การแข่งขันสกาได้ตั้งต้น กระดานต้นยูธิษฐิระเสียเดิมพัน ที่จริงท้าวเธอรองเขาทุกกระดานในวันที่เคราะห์ไม่คืนัน วันรุ่งขึ้นท้าวเธอทรงอีกก็แพ้เขาอีกทุก ๆ กระดานที่แพ้เขามันรู้ความกระหายของท้าวจัดขึ้นทุกที ทองเพชรพลอยม้า รถ คชสาร เอลางวางเป็นเดิมพัน ชนพนันกับเขาและแพ้สารพัดหลุดลอยไปจากหัตถ์.....ต่อนั้นท้าวเธอเอาสมบัติในท้องพระคลังลงกองเป็นเดิมพัน และต่อจากนั้น พระราชอาณาจักร...ถึงกระนั้นความกระหายก็มีได้เหือดลง ท้าวเธอเอาอนุภรรดาทั้งสองคลังเป็นเดิมพัน เอาตัวพระองค์เอง และในที่ที่สุดเอาเทราปทีเป็นที่อภัยศอดสู.....”

(หลวงบวรบรรณรักษ์, 2559, น.57)

ข้อความข้างต้นสะท้อนว่า การเล่นสกากระหว่างยูธิษฐิระและทुरโยธน์ดำเนินต่อเนื่องกันไปถึงสองวัน ท้ายที่สุดฝ่ายปาดนทบก็สูญเสียทุกอย่าง แม้แต่ตัวของยูธิษฐิระซึ่งเป็น “พระมหาจักรพรรดิ” ก็ตกเป็นทาสของทुरโยธน์ด้วย

มหากาพย์ยุทธสำนวนของ กรุณา-เรื่องอุไรกุศลาสัย ได้เล่าถึงธรรมเนียมการเล่น “สกา” ซึ่งเป็นถ้อยคำสนทนาระหว่างศกุนิ (ลุงของทुरโยธน์ซึ่งเชี่ยวชาญในกีฬาสกามาก) กับทुरโยธน์ ไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

“...หลานก็ย่อมรู้ว่าสกาเป็นกีฬาในร่มซึ่งกลุ่มชนในวรรณะกษัตริย์โปรดปรานเป็นหนักหนา และเมื่อได้เชิญใครแล้ว ก็ยากที่ผู้รับเชิญจะปฏิเสธได้ เพราะจะเป็นการเสียมารยาทและผิดประเพณีของวรรณะกษัตริย์ไป ก็และยูธิษฐิระนั้นใคร ๆ ก็รู้ว่าชอบสกามาก ลุงจึงขอแนะนำให้หลานจงไปขอร้องให้พ่อของหลาน เป็นผู้เชิญให้ ยูธิษฐิระกับน้องๆ มาเล่นสกากันในบ้านเมืองของเรา...”

(กรุณา-เรื่องอุไรกุศลาสัย, 2555, น.82)

ข้อความข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า “สกา” เป็นการเล่นที่ได้รับความนิยมมาก ในวรรณคดีไทย อนึ่ง การเล่น “สกา” หากไม่มุ่งไปที่การพนันเกินไป นัยหนึ่งเป็นการแสดงถึงมิตรภาพของผู้เล่นด้วย

ตัวบทของมหากาพย์ทั้งสองสำนวนไม่ได้อธิบายวิธีการเล่น “สกา” ไว้ ประหนึ่งว่า วิธีการเล่นสกาเป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้คนในยุคสมัยนั้นรู้ดีอยู่แล้ว แต่มุ่งไปที่การเน้นให้เห็นว่า “ยูธิษฐิระ” ซึ่งเป็นบุตรของพระธรรมเทพ ติพร้อมในคุณธรรมทุกอย่าง กลับลุ่มหลงในการเล่นสกาแบบการพนัน รวมถึงเน้นการเล่าถึงผลอันเกี่ยวเนื่องกับการเล่นสกาครั้งนี้

“สกา” ใน พระนลคำหลวง

พระนลคำหลวง เป็นพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกอบด้วยคำประพันธ์หลายชนิด ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และร่าย “พระนล” เป็นนิทานแทรกอยู่ในมหากาพย์ คือ เมื่อแพ้การเล่นสกา ปาณชบทั้งห้ากับพระนางเทราปติต้องออกเดินป่า ยูธิษฐิระรู้สึกผิดที่เพราะการกระทำของตน อนุชาและมเหสีจึงต้องแรมรอนและตรากำล่ำบาก จึงทุกข์ระทมด้วยความเสียใจ ฤทธิพิพัตศวะจึงได้มาเล่าเรื่องราวของ “พระนล” เพื่อเป็นอุทาหรณ์และปลอบประโลมใจว่า เหตุการณ์เช่นนี้เคยเกิดขึ้นมาแล้วกับพระนล แต่ด้วยความรักของนางทมยันตี ในที่สุดพระนลซึ่งต้องเสียบ้านเสียเมืองเพราะการเล่นสกา ก็ผ่านเรื่องราวเหล่านั้นไปได้ ในลักษณะเดียวกัน ด้วยความรักของพระนางเทราปติมเหสี ที่สุดแล้วยูธิษฐิระก็ย่อมจะสามารถผ่านเหตุการณ์นี้ไปได้เช่นกัน

การเล่น “สกา” ในพระนลคำหลวง มีลักษณะที่ต่างจากวรรณคดีเรื่องอื่นที่เหตุแห่งการวิวาทในพนันสกาของพระนลมิได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติของพระนล แต่เป็นเพราะถูกสิ่งสู่ด้วยความโกรธแค้นและมุ่งร้ายของกลีและทวาबर ที่เป็นดังนี้ก็เพราะว่านางทมยันตีได้เลือกพระนลเป็นคู่ครองในพิธีสมุพร แทนที่จะเลือกเทพเจ้าทั้งหลาย เช่น พระอินทร์ และท้าวจตุโลกบาลที่ต่างก็เข้าร่วมพิธี กลีเห็นว่าการกระทำเช่นนี้เป็นการหลู่เกียรติเทพเจ้า

กลีจึงเข้าสิงสู่พระนล ส่วนทวาबर สหายของกลีเข้าสิงสู่ลูกบาทก์หรือลูกเต่าที่ใช้ทอดสกา จากนั้นก็ไปยุยงให้พระบุษกร พระอนุชาทำร้ายพระนลเล่นสกา พระนลสูญเสีย

ทุกอย่างทั้งทรัพย์สินสมบัติ ราชอาณาจักร สุดท้ายไม่มีกระทั่งผ้าสักผืนห่อกาย ต้องเร่ร่อน
พนจรออกจากเมือง ดังเนื้อความตอนหนึ่งว่า

“...ฝ่ายกลีฬหุจรีต เข้าสิงสถิตในลูกสกา คอยทำบุษกรอยู่ ยามเข้าไปสู่
พระภุชแล้วพระบุษกรผู้สามารถ อาจต่อสู้ศัตรูกล้า ทูลพระราชนลพพิตร...
เชิญทรงเดชทรงสกา กล่าววาจาชวนเปนหลายหน ฝ่ายพระชุมพลมิ่งมกุฏ พัง
อนุชทำเช่นนั้น ทรงธรรม์ฟังบ่นิ่งอยู่ได้ เพราะพระไทยชอบทางสกา...ภุชรรุจะ
ทรงจำนน ภูวดลก็ทรงสกาพลัน...ครานั้นนลนฤบดี มีแต่เสียบ่มีวาย เหตุด้วยผี
ร้ายเข้าสิงลูกบาศก์ ภูวนาถเสียซึ่งหิรัญ อีกสุวรรณพลอยหมด อีกม้ารถวยดยาน
สิ้น ภูมินทร์เสียจนเครื่องทรง พระองค์ไซ้รัลลังสกา ประหนึ่งว่าวิกลจริต ผู้มีจิต
จงรัก จะทูลทักบ่มีหยุด สุดจะห้ามแนได้...เล่นสกาบ่มีหยุดหย่อน ได้เลยา”

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2505, น. 64)

เรื่องราวของพระนลจึงคล้ายกับยุธิษฐิระ ในตอนท้ายเมื่อปราศจากการสิงสู่
ของกลี พระนลกลับมาเป็นคนดี ได้รับการสอนวิชาสกาจนเชี่ยวชาญ และได้ทำเล่นสกา
กับพระบุษกรอีกครั้งกระทั่งได้บ้านเมืองคืน

“สกา” ใน กากีคำกลอน

กากีคำกลอน ประพันธ์โดยเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ในสมัยรัชกาลที่ 1
แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ นิทานเรื่องนี้มีที่มาจากนิบาตชาดก 3 เรื่อง คือ กากาติชาดก สุสัน
ธิชาดก และกุนาลชาดก วรรณคดีเรื่อง “กากี” ปรากฏเรื่องราวการเล่น “สกา” ระหว่าง
ท้าวพรหมหัตถ์ กษัตริย์แห่งนครพาราณสีกับพญาครุฑ ซึ่งแปลงกายเป็นหนุ่มน้อยรูปร่าง
การเล่น “สกา” ในกากีคำกลอน เล่นอย่างเก๋ไก๋ของกษัตริย์ มีได้กล่าวถึงการเดิมพัน
แต่ประการใด อนึ่ง การเล่น “สกา” นี้ เล่นในทิวไรฐาน ระหว่างที่เล่น “สกา” จะมีมโหรี
ขับกล่อมด้วย เนื้อเรื่องของกากีคำกลอนกล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า พระเจ้าพรหมหัตถ์โปรด
การเล่นสกามาก ผลการเล่นสกาเป็นไปในลักษณะผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะ เหตุการณ์
การเล่น “สกา” ในเรื่องกากีคำกลอนมีความสำคัญเพราะทำให้พญาครุฑและนางกากี
ได้พบกัน นำมาซึ่งความสัมพันธ์เชิงชู้สาว ทำให้นิทานเรื่องนี้ดำเนินไปตามโครงเรื่องหลัก
ได้ ท้าวพรหมหัตถ์มิได้เสียบ้านเสียเมืองจากการเล่น “สกา” แต่เสีย “มเหสี” อันเป็นที่รัก

เพราะมีแว่มาการเล่นสกา กล่าวได้ว่า การเล่นสกาของท้าวพรหมหัตถ์มีส่วนในการชักนำบุรุษเพศซึ่งเป็น “ชายชู้” เข้าสู่พระราชวัง

การเล่น “สกา” ในกาพย์คำกลอน สื่อนัยไว้ด้วยว่า กีฬานี้เป็น “กีฬาของบุรุษ” คือ กีฬาที่แสดงความเป็นชาย หากพิจารณาในเชิงคติชน กีฬาที่แสดงความเป็นชายมีปรากฏอยู่ในทุกวัฒนธรรม ดังกรณีศึกษาของ Geertz (1973) เรื่อง “การชนไก่ของชายบาห์ลี” ไก่เป็นสัญลักษณ์ของผู้ชาย เป็นสัญลักษณ์ของเรื่องเพศ คำว่า sabung ที่ใช้เรียกไก่ชน ในบริบทอื่น ๆ หมายถึงวีรบุรุษ นักรบ ผู้ชนะ และคนแข็งแรง ในวรรณคดีเรื่องกาพย์คำกลอน เหตุที่นางกาพย์พิงใจมานพหนุ่ม ใช้เพียงมานพนั้นรูปงาม แต่เพราะ “แหลมหลักเชิงเล่นก็เจนจบ” เชิงหรือความสามารถในการเล่นสาก็คือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สตรีเพศพิงใจบุรุษเพราะสื่อถึงความสมชาย (ในบริบทแห่งยุคสมัยนั้น) เนื้อความบางตอนดังนี้

ฝ่ายอนงค์กาพย์ศรีสมร	ทินกรพายคล้อยพระเวหา
ไม่เห็นองค์พงศ์กษัตริย์ภัสดา	เสด็จมาสู่แท่นบรรทมใน
จึงตรัสถามสาวสุรางค์นางสนม	ต่างประนมนิ้วทูลสนองไข
ว่าภูบาลสาราญราชหฤทัย	ด้วยได้ทรงสกากับมานพ
ชายนั้นโฉมวิไลประไพพักตร์	แหลมหลักเชิงเล่นก็เจนจบ
ทั้งกิริยาคมสันครันครบ	อันชายในพิภพนี้ไม่มีปาน”

(เจ้าพระยาพระคลัง (หน), 2515, น.65)

“สกา” ใน ขาดกเรื่อง วิรุทธาตก

วิรุทธาตก เป็นขาดกเรื่องที่ 9 ในทศขาดก แก่นเรื่องนำเสนอหลักธรรม “สัจจารมย์” ที่พระวิรุทธบัณฑิตทรงบำเพ็ญ ขาดกเรื่องนี้ปรากฏเรื่องราวการเล่น “สกา” ระหว่างปุนณกยักษ์กับพระเจ้าธัญชัยแห่งนครอินทปัตต์ การเล่น “สกา” ในครั้งนี้ฝ่ายปุนณกยักษ์ได้ใช้แก้วมณีและม้าวีเศษอันเป็นสมบัติสำหรับพระเจ้าจักรพรรดิเป็นเดิมพัน ส่วนสิ่งที่พระเจ้าธัญชัยเดิมพันก็สูงค่าเช่นเดียวกัน คือ ทุกสิ่งทุกอย่างในนครอินทปัตต์ ยกเว้น ตัวพระองค์เอง เศวตฉัตร และมเหสีผลในการเล่น “สกา” ครั้งนี้ปรากฏว่าปุนณกยักษ์เป็นฝ่ายมีชัย จึงขอ “วิรุทธบัณฑิต” มหาอำมาตย์ผู้รอบรู้ธรรมเป็นรางวัล พระเจ้าธัญชัยไม่ทรงยินยอมเพราะพระองค์ทรงเปรียบวิรุทธบัณฑิตเป็น “ตัวของพระองค์เอง”

ความหมายคือ เป็นสิ่งสูงค่าเช่นเดียวกันกับชีวิตของพระองค์ อย่างไรก็ตาม วิถีบรรทัด
ได้กระทำตาม “สัจจะ” ที่พระราชชาติได้ตรัสไว้ ยอมตกเป็นทาสของปณณกัษ และ
ถูกนำไปยังนาคพิภพเพื่อฉีกเอาหัวใจถวายพระนางวิมลมา มเหสีของราชาแห่งนาค
ที่สุดวิถีบรรทัดก็ได้แสดงธรรมจนเป็นที่พึงพอใจแก่นาคและกัษ ได้อิสรภาพคืนดังเดิม
ฉากการเล่น “สกา” ตามที่ปรากฏในคาถาของชาตกเรื่องดังกล่าว เนื้อความ
ดังนี้

“พระราชของชาวกรุงรัฐ และปณณกัษผู้มัวเมาในการเล่นสกา เข้าไปสู่
โรงเล่นสกา แล้วพระราชาก็เลือกได้ลูกบาศก์ที่มีโทษ ทรงปราศัย ส่วนปณณ
กัษชนะ พระราชาและปณณกัษทั้งสองนั้น เมื่อเจ้าพนักงานเอาสกามา
พร้อมกันแล้ว ได้เล่นสกากันในโรงสกา นั้น ปณณกัษได้ชัยชนะพระราช
ผู้แก่แล้ว...ท่ามกลางพระราช 101 พระองค์และพยานที่เหลือ เลี้ยงบันลือ
ลั่นได้มีขึ้น ในสนามสกา นั้น 3 ครั้ง”

(มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2543, น.314)

การเล่น “สกา” ในครั้งนี้ ปณณกัษอ่านใจพระราชานัญชัยได้ว่า
หากทำพนันสกาด้วยแล้ว พระราชาย่อมไม่ปฏิเสธ ปณณกัษจึงกระทำการได้สำเร็จ
การเล่น “สกา” จึงไม่เพียงเป็นการเล่น แต่เป็นเกียรติและศักดิ์ศรีของกษัตริย์ ทั้งนี้
การเล่นสกาดังกล่าว เล่นกันในโรงสกาหรือสนามสกา และมีผู้ร่วมชมมากมาย เพราะ
การมัวเมาในการเล่นสกา นี้ พระราชานัญชัยจึงได้เสียบุคคลอันมีค่าสูงคือมหาอำมาตย์
ผู้ทรงธรรมของราชอาณาจักรไป

มิติทางวัฒนธรรมที่สะท้อนจาก “การเล่นสกา”

การเล่น “สกา” ไม่ใช่เพียงเพื่อความรื่นเริงบันเทิงใจเท่านั้น แต่ “สกา” เป็น
“สัญลักษณ์” ที่เชื่อมโยงไปสู่สิ่งอื่น นอกจากนี้ หากมอง “สกา” เป็นเพียงวัฒนธรรม
การเล่น ในวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ย่อมประกอบด้วยการเล่นมากมาย เหตุใดการเล่น “สกา”
จึงมีความสำคัญ ได้รับการบรรจุไว้ในวรรณคดี และสืบทอดผ่านกาลเวลาหลายพันปี
การเล่น “สกา” ในวรรณคดีจึงเป็น “รหัสทางวัฒนธรรม” ที่มีบทบาทและคุณค่า (Role
and Value) ต่อผู้คนและสังคมรายละเอียดดังนี้

“สกา” เป็นภาพแทนของชนชั้นกษัตริย์โบราณ

“สกา” เป็นกีฬาของผู้ชาย บรรดากษัตริย์ในอดีตซึ่งเป็นนักรบล้วนเป็นผู้ชาย “สกา” “ผู้ชาย” และ “กษัตริย์” จึงมีนัยที่สัมพันธ์กัน กล่าวคือ การเล่นสกาเป็นการแสดงถึง “ความสมชาย” ความสมชายในที่นี้สื่อถึง การเป็นผู้นำ กล่าวหาญมีอำนาจเด็ดขาด กล้าได้กล้าเสีย รู้ทันคน อดทนอดกลั้น และใจใหญ่ คุณสมบัติเหล่านี้เป็นคุณสมบัติจำเป็นสำหรับการเป็น “กษัตริย์” ที่ต้องเป็นทั้งนักปกครองและจอมทัพ คุณสมบัติเหล่านี้อาจเกิดขึ้นและเรียนรู้ได้จากการเล่น “สกา” ในฐานะกีฬาประเทืองปัญญาเนื่องจากการเล่น “สกา” ใช้เวลานาน กีฬาชนิดนี้จึงเหมาะสำหรับผู้มีฐานะดี ไม่ต้องพะวงกับการทำงานหาเลี้ยงชีวิต ดังจะเห็นว่า “สกา” ที่ปรากฏในวรรณคดีที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 เรื่อง ตัวละครที่เล่นทั้ง ยุธิษฐิระ พระนล ท้าวพรหมหัตถ์ และพระเจ้าธัญชัย ล้วนเป็น “กษัตริย์” อีกประการหนึ่ง “สกา” ยังเป็นเกมกีฬาที่มีบทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี และแสดงถึงมิตรภาพของเหล่ากษัตริย์ด้วย

“สกา” เป็นข้อเตือนใจเรื่องโทษแห่งการพนัน

ผลแห่งการเล่น “สกา” ตามที่ปรากฏในวรรณคดี ทั้งมหาภารตะ พระนล คำหลวง กากีคำกลอน และวิรุณจินต ล้วนเป็นไปในแง่ลบ ที่เป็นดังนี้ก็เพราะกษัตริย์เหล่านี้ไม่ได้เล่น “สกา” เพื่อประเทืองปัญญา แต่เล่นอย่าง “ลุ่มหลง” และ “เมาเมา” จึงนำผลเสียมาสู่ทั้งตนเอง วงศ์วาน และราชอาณาจักร การเล่น “สกา” อย่าง “ลุ่มหลง” และ “เมาเมา” เรียกได้อีกอย่างเป็นทางการเล่นแบบ “การพนัน” การเล่น “สกา” แล้วเสียบ้านเสียเมืองของยุธิษฐิระ (มหาภารตะ) และพระนล (พระนลคำหลวง) จึงเป็น “ตัวอย่าง” เตือนใจกษัตริย์หรือผู้นำได้เป็นอย่างดี ว่าผู้ใดที่ปล่อยให้ “การพนันเข้าสิง” จะกลายเป็นดังผู้เฒ่าเสวยสุราเสียทั้งทรัพย์สิน ครอบครัวยศศักดิ์ และเกียรติภูมิ สำหรับผู้อ่านที่เป็นคนธรรมดาสามัญ การเห็นชีวิตของตัวละครในวรรณคดีพินาศจากการพนัน สิ่งนี้จะเป็นดัง “ประสบการณ์เทียม” ย้ำเตือนใจผู้อ่านให้ดำเนินชีวิตไปในครรลองที่ถูกที่ควร รวมถึงหวาดกลัวต่อฤทธิ์ร้ายของการพนันด้วย

“สกา” เป็นสัญลักษณ์แห่งความสัมพันธ์ไทย-อินเดีย

กล่าวได้ว่า วรรณคดีเรื่องใดของไทยที่ปรากฏอนุภาคการละเล่น “สกา” วรรณคดีเรื่องนั้นมีที่มาจากอินเดีย “สกา” จึงเป็นสัญลักษณ์แห่งความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมไทย-อินเดียนอกจากนี้ หากพิจารณาในมิติที่ลึกซึ้ง วรรณคดีทั้ง 4 เรื่องที่เป็นกรณีศึกษา ยังสะท้อนให้เห็นการรับวัฒนธรรมผ่านศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธ สองศาสนาหลักจากอินเดียที่เป็นฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย กล่าวคือ มหาภารตะ และพระนล เป็นวรรณคดีสันสกฤต ภาษาสันสกฤตใช้บันทึกคัมภีร์และวรรณคดีในศาสนาฮินดู นอกจากนี้ มหาภารตะเองถือว่าเป็น “คัมภีร์ทางศาสนา” ที่สำคัญหนึ่งของศาสนาฮินดูด้วย ส่วน กากีคำกลอน และวิรุชาดก มีที่มาจากวรรณคดีบาลี ภาษาบาลีใช้บันทึกคัมภีร์และวรรณคดีในศาสนาพุทธ ชาดกเหล่านี้ ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของพระไตรปิฎก พระคัมภีร์หลักของพุทธศาสนา ในแง่นี้ วรรณคดีที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 4 เรื่อง จึงแสดงถึงการรับวัฒนธรรมอินเดียผ่านศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธ อีกนัยหนึ่ง การรับการเล่น “สกา” สู่วรรณคดีไทย เป็นการรับผ่าน 2 ศาสนาหลัก ด้วยเหตุนี้ “สกา” จึงเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นประจักษ์พยานของความสัมพันธ์ไทย-อินเดียที่มีมาตั้งแต่โบราณ

สรุป

การละเล่น “สกา” สะท้อนให้เห็น “ภาพแทน” ของกษัตริย์อินเดียโบราณที่ต้องเป็นทั้งนักปกครองและจอมทัพ กษัตริย์เหล่านี้จึงต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ รู้ทันคน อวดทน กล้าหาญ และใจใหญ่ กล่าวให้ชัดขึ้น คือต้องมีทั้งความรู้และสติปัญญา “สกา” มีคุณสมบัติบางอย่างในการขัดเกลาและบ่มเพาะ “บุรุษ” กล่าวคือ การเอาชนะฝ่ายตรงข้ามในการเล่นสกา มีอาจชนะได้ด้วยกำลังหรือโชคชะตา แต่เป็นเรื่องของการวางแผน เพื่อทำให้แผนนั้นสำเร็จ บุรุษต้องมีความอดทน รู้ทันคน ใจใหญ่ และกล้าได้กล้าเสีย บางครั้งอาจต้องใช้กลยุทธ์หลอกหลอฝ่ายตรงข้าม การเอาชนะในสงครามบนกระดานสกากับสงครามในสนามจริงล้วนเป็นเรื่องของจิตใจและกลยุทธ์เช่นเดียวกัน

“สกา” หากเล่นอย่างลุ่มหลงและมัวเมา ติดเป็น “การพนัน” ย่อมนำซึ่งหายนะ มาสู่ทั้งตนเองและครอบครัว “สกา” จึงเป็น “ข้อเตือนใจ” สือว่า การพนันคือเหตุแห่งหายนะ ไม่ว่าชนชั้นนั้นจะเป็นสามัญชนหรือเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินก็ตาม

การปรากฏชนิดการเล่นที่เรียกว่า “สกา” ในวรรณคดีไทย สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นด้านวัฒนธรรมของไทยและอินเดียที่มีมาแต่โบราณ คนไทยรับรู้การเล่น “สกา” ผ่านวรรณคดีทั้งในศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์

อนุภาค หรือ เรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดี และได้รับการสืบทอดผ่านยุคสมัยมาจนถึงปัจจุบัน ล้วนมีคุณค่าและมีความสำคัญ เพราะเรื่องราวเหล่านั้นสะท้อนค่านิยม โลกทัศน์ ความรู้สึกนึกคิดที่ผู้คนในอดีตมีต่อสิ่งต่างๆ นอกจากนี้ อนุภาคหรือเรื่องราวเหล่านี้ยังเป็นดังสายธารที่เชื่อมต่อให้มองเห็นความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมทั้งอดีตกับปัจจุบัน ทั้งไทยกับเทศ

เอกสารอ้างอิง

กรุณา กุศลาสัย และ เรื่องอุไร กุศลาสัย. (2555). **มหากาพย์อุไร**. (พิมพ์ครั้งที่ 14).

กรุงเทพฯ : ศยาม.

กีฬาสกา. (2560). ค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2560. จาก <http://www.l3nr.org>

บริดเลย์, ดี ปีช. (2514). **อักษรวิธานศัพท์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). พระนคร : โรงพิมพ์ ศุภสภา.

ประวัติความเป็นมาของอำเภอลานสกา. (2560). ค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2560.

จาก <http://www.lansaka.go.th/history.php>.

พระคลัง (หน), เจ้าพระยา. (2515). **วรรณคดีเจ้าพระยาพระคลัง (หน)**. กรุงเทพฯ :

บรรณาคาร.

มกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2505). **พระนลคำหลวง**. กรุงเทพฯ :

บรรณาคาร.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย. (2543). **พระสูตรและอรรถกถา แปล ขุททกนิกาย ชาดก**

เล่มที่ 4 ภาคที่ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย.

มหากาพย์. (ภาพยนตร์). (2559). กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554**.

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

ลาอุแบร์, (2557). **จดหมายเหตุลาอุแบร์ ราชอาณาจักรสยาม**. สันต์ ท. โกมลบุตร,

แปล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีปัญญา.

บรรณารักษ์, หลวง. (2559). **มหากาพย์อุไร**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ :

ศรีปัญญา.

Geertz, C. (1973). Deep Play: Notes of Balinese Cockfights. In **The**

Interpretation of Cultures. New York : Basic Books.

Falkener, E. (1892). **Games Ancient and Oriental and How to Play**

Them. London : Longman, Green.

Mahabharat [Motion Picture]. (2016). India : JKN Global Media.

การเชื่อมโยงสุนทรียศาสตร์ทางนาฏศิลป์ตะวันตกกับผู้บริโภค

The Link of Western Dance Aesthetics and Consumers

ธนกร สรรยัรวราภิกุล¹

Tanakorn Sunvaraphiphu

บทคัดย่อ

นาฏศิลป์คืออีกหนึ่งศาสตร์ในศิลปะที่สะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างสุนทรียศาสตร์และพฤติกรรมของผู้บริโภคได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนาฏศิลป์ตะวันตก ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากประวัติศาสตร์นาฏศิลป์ตะวันตก แนวคิดนักปรัชญาทางด้านสุนทรียศาสตร์และนำมาวิเคราะห์ความนิยมและอิทธิพลของนาฏศิลป์ตะวันตกที่มีต่อผู้บริโภค สะท้อนให้เห็นวิวัฒนาการและแนวคิดทางด้านความงาม รสนิยมของผู้บริโภคในแต่ละยุคสมัย จากอดีตที่ผู้คนเดินร้านแสดงออกเพื่อแสดงออกถึงการเคารพต่อเทพเจ้า ขอผลผลิตทางการเกษตร รักษาโรคภัยไข้เจ็บ เถลิมฉลอง ถึงสมัยกลางในยุโรปที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยนำนาฏศิลป์เข้ามาเป็นเครื่องมือกำหนดชนชั้นทางสังคม การกลับมาเฟื่องฟูของนาฏศิลป์ในยุคเรเนสซองส์ สู่ยุคสมัยที่ต้องค้นหาวิธีที่แสดงถึงความเป็นตนเอง ลักษณะเฉพาะในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อผู้บริโภค จนถึงปัจจุบันที่มีการท้าทายระดับชั้นของศิลปะ บทความนี้แสดงให้เห็นได้ถึงการวิวัฒนาการในนาฏศิลป์ตะวันตกสะท้อนสภาพสังคมและความนิยมของผู้บริโภคตามลำดับเวลาอย่างมีเหตุผล และมีแนวโน้มที่จะพัฒนาเติบโตทางด้านนาฏศิลป์ตะวันตกและรสนิยมของผู้บริโภคที่จะมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : นาฏศิลป์, สุนทรียศาสตร์, ผู้บริโภค

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Abstract

Dance is an art that reflects the historical link between aesthetics and consumers' behavior, especially in Western dance. The writer gathered information from the history of Western dance and the concepts of aesthetic philosophy. Then, the data were analyzed in the aspects of the popularity and influence of Western dance towards consumers reflecting the evolution and the aesthetic concept, the tastes of consumers in different periods from the past when people danced to express their respect to the gods, to plead for farming, healing and celebration. In Medieval Europe, dramatic had been changed as a tool to designate social classes. The flourishing of arts came back in the Renaissance period and continued to the period that artists had to find a way to demonstrate their own characteristics to exchange their own experiences to consumers. Until present time, artists has been challenging with the levels of arts. In this article, the findings showed the evolution of Western dance reflecting social conditions and consumers' popularity in logically chronological order, and showed the trend of the growth of Western Dance and consumers' tastes that are more and more diverse.

Keywords: Dance, Aesthetics, Consumers

บทนำ

การเชื่อมโยงระหว่างสุนทรียศาสตร์กับผู้บริโภคมีความผูกพัน ซึ่งการเชื่อมโยงมักเปลี่ยนไปตามช่วงเวลาและบริบทของสังคมในช่วงนั้นๆ ขึ้นอยู่ที่ว่าในช่วง เวลานั้นใครหรือแนวคิดแบบใดที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภค สามารถสร้างให้ผู้บริโภคคล้อยตามได้ ซึ่งแสดงออกผ่านความนิยมในการรับชมการแสดงนาฏยศิลป์ตะวันตกในแต่ละช่วง หรืออิทธิพลที่มีต่อสังคมของศิลปินผู้สร้างงาน โดยเฉพาะศิลปะการออกแบบ

ภาพวาด จิตรกรรม ประติมากรรม หรือสถาปัตยกรรมเท่านั้นที่สะท้อนมุมมองที่มีต่อบริบททางสังคมหรือพฤติกรรมของผู้บริโภคเท่านั้น นาฏศิลป์ก็คืออีกหนึ่งศาสตร์ในศิลปะที่สะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างสุนทรียศาสตร์และพฤติกรรม รสนิยมของผู้บริโภคได้เช่นกัน โดยเฉพาะในฝั่งซีกโลกตะวันตกที่มีความชัดเจนทางด้านการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยจากอดีตจนถึงปัจจุบันที่ดำเนินและเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา รูปแบบการเต้นที่เปลี่ยนแปลงตามบริบท สภาพทางแนวคิด สภาพสังคมในขณะนั้น ผ่านการแสดงออกทางความคิดของศิลปิน เห็นได้ว่านาฏศิลป์มีบทบาทสำคัญและเชื่อมโยงกับผู้คนในสังคมตลอดทุกช่วงเวลา จนทำให้เกิดการเรียนการสอนสาขาวิชานาฏศิลป์ตะวันตกในระบบการศึกษาของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการของนาฏศิลป์ตะวันตกที่ปรับเปลี่ยนตามบริบทในยุคสมัยต่างๆ
2. เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจในการเชื่อมโยงสุนทรียศาสตร์ทางนาฏศิลป์ตะวันตกกับผู้บริโภคในยุคสมัยต่างๆ

สุนทรียศาสตร์

ทั่วไปนักปรัชญาทางด้านสุนทรียศาสตร์จะให้ความเห็นที่สอดคล้องกัน โดยให้ความเห็นว่าสุนทรียศาสตร์วิชาที่เกี่ยวข้องกับความงามตามแนวคิดเชิงปรัชญาตะวันตกที่มีรากเหง้ามาจากกรีกโบราณ เป็นปรัชญาที่มุ่งแสวงหาความจริง ความดี ความงาม อาจเป็นเรื่องของมุมมองหรือเหตุผล ในบริบทความคิดใดความคิดหนึ่ง หรือในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือของนักปรัชญาหรือนักสุนทรียศาสตร์คนใดคนหนึ่ง (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2546, น.28) โดยสุนทรียศาสตร์ของคานท์ (Kant's Aesthetics) ได้กล่าวว่าจะต้องมีปัจจัย 4 ประการและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลกในการตัดสินทางด้านสุนทรียศาสตร์ (Aesthetic Judgments) ได้แก่ ความพอใจส่วนบุคคลที่นำไปสู่ความเห็นด้วยด้านความงาม ความเป็นสากล ความจำเป็น และเจาะจงโดยปราศจากวัตถุประสงค์หมายความว่าถึงแม้ว่าผู้ชมไม่สามารถมองเห็นวัตถุประสงค์ในการสร้างแต่สิ่งเหล่านั้นจะส่งผล

กระทบต่อผู้ชมโดยวัตถุประสงค์ของงานออกแบบชิ้นนั้นๆ ได้ (Burnham, 2016, Online) เห็นได้ว่าแนวความคิดทางด้านสุนทรียศาสตร์เป็นสิ่งที่กว้างและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัยหรือบริบทที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นๆ แต่คงมีหลักในการกำหนดเพื่อให้คุณค่าทางด้านสุนทรียศาสตร์ที่มีความชัดเจนในการตัดสินใจด้านความงาม ในนาฏศิลป์ตะวันตกได้มีการเปลี่ยนแปลงตามบริบทหรือในช่วงเวลาเช่นกันซึ่งหากเชื่อมโยงกับแนวความคิดทางด้านสุนทรียศาสตร์จะสามารถแสดงถึงผู้บริโภคหรือสภาวะทางสังคมในแต่ละช่วงเวลาได้ โดยในบทความชิ้นนี้นำข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์ตะวันตกเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงกับสุนทรียศาสตร์เพื่อสะท้อนค่านิยมของผู้บริโภคในแต่ละยุคสมัย

1. นาฏศิลป์ยุคโบราณ

จากหนังสือ Poetics อริสโตเติลได้กล่าวไว้ว่า “ศิลปะคือการลอกเลียนแบบ” ศิลปะเกิดขึ้นเองไม่ได้ หากตีความจากรากศัพท์ Poesis (Poetics) มีความหมายว่า Making คือการสร้างขึ้น เพราะฉะนั้นศิลปะ ที่รวมถึงนาฏศิลป์ในช่วงเวลานี้จะมีความเชื่อว่าศิลปะไม่ใช่งานฝีมือเพราะศิลปะไม่จำเป็นที่จะต้องตอบโจทย์เรื่องอรรถประโยชน์ในตัวของมันแสดงว่าศิลปะไม่ได้อยู่ในแง่ของการใช้ประโยชน์แต่อยู่ในแง่ของการสร้างสรรค์เพื่อให้เห็นถึงเนื้อแท้ของธรรมชาติ โดยศิลปะแรกที่เกิดขึ้นมาบนโลกใบนี้ก็คือ “ละคร” การเลียนแบบพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อให้เข้าใจมนุษย์และการลอกเลียนแบบธรรมชาติ ไม่ใช่แค่ภายนอกหรือโครงสร้างการกระทำเท่านั้นแต่รวมถึงการเลียนแบบสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์เช่นกัน (เกษม เพ็ญภินันท์, สัมภาษณ์, 2559) สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าละครคือสิ่งที่เชื่อมโยงและมีอิทธิพลอย่างมากต่อผู้คนในสังคมในยุคนั้นคือการจัดสร้างโรงละครถาวรขึ้นมาเป็นแหล่งรวมตัวของผู้คนในสังคม

ภาพที่ 1 โรงละครถาวรที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นแหล่งรวมตัวของคนในสังคม
(Damen, 2012, Online)

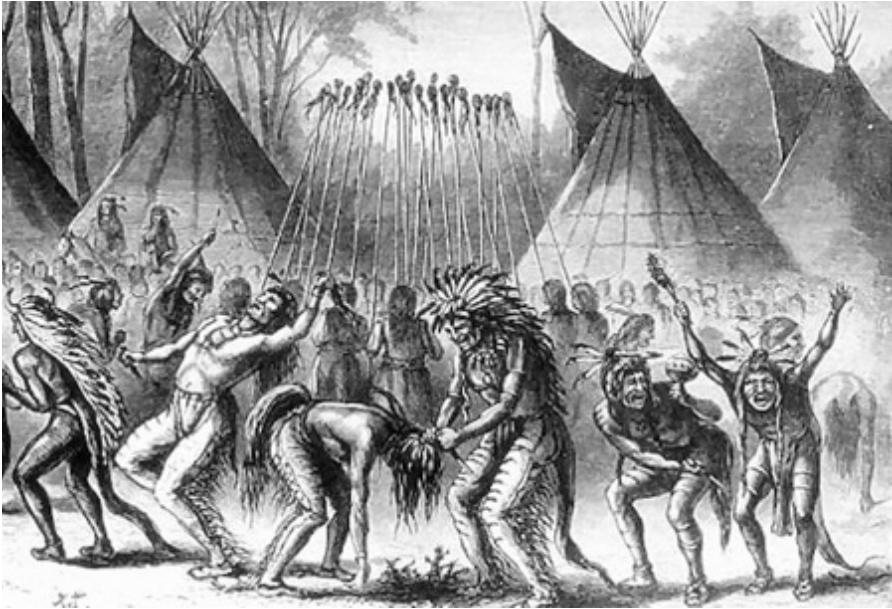
รูปแบบนาฏศิลป์ที่โดดเด่นในช่วงนี้ คือ นาฏศิลป์ที่แสดงถึงความเคารพและความสนุกสนานไม่มีรูปแบบของการเต้นที่เป็นระเบียบ การแสดงออกทาง การเคลื่อนไหวเกิดจากการเลียนแบบและนำเอาท่าทางในชีวิตประจำวันมาใช้เพื่อเฉลิมฉลอง ให้ความบันเทิง ปลูกใจ การเต้นรำบูชาหรือติดต่อกับพระเจ้า นาฏศิลป์ในยุคโบราณ ผู้บริโภคหรือคนในสังคมจะให้ความสำคัญกับการบูชาสิ่งที่เหนือธรรมชาติก่อให้เกิดการ เต้นรำโดยการเคารพเข้ามาใช้ “การเต้นรำที่เรียกว่า Ring Dance เป็นรูปแบบการเต้น ตั้งเดิมของชาวตะวันตก โดยผู้เต้นรำจะจับมือกันเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน เคลื่อนที่ เข้าและออกจากวงและเคลื่อนที่ไปตามเส้นของวงมุ่งในการบูชาเทพเจ้า และการเต้นรำใน อียิปต์โบราณที่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับการเต้นรำ โดยมีนักเต้นจากแอฟริกาเข้ามาเต้น บำเรอความสุขให้แก่ผู้ทรงอำนาจและผู้มั่งคั่งในอียิปต์ หรือในกรีกโบราณความรุ่งเรืองใน การเต้นปรากฏขึ้นพร้อมกับการขับร้องเพลงบูชาเทพเจ้าไดโอนีสัส (Dionysus) เทพเจ้า แห่งความอุดมสมบูรณ์และเหล้าองุ่น (ศิริมงคล นาฏยกุล, 2557, น.1-2)

ภาพที่ 2 รูปแบบการเต้นรำ Ring Dance

(Reveron, 2016, Online)

เห็นได้ว่านาฏศิลป์ตะวันตกในยุคโบราณ “ชาวกรีก (Greek) โรมัน (Roman) ไมซิเนียนส์ (Mycenaeans) มินอส (Minoans) และชาวอียิปต์มีการเต้นรำเพื่อผลผลิตทางเกษตรกรรม การเต้นรำเพื่อเตรียมตัวเพื่อทำสงคราม เต้นรำเพื่อฉลองชัยชนะ เต้นรำในงานแต่งงานหรือมหรสพซึ่งถือเป็นการเต้นรำเพื่อกำจัดความโศกเศร้าและเพื่อกำจัดโรคภัย” (นราพงษ์ จรัสศรี, 2548, น.4) เหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีหลักฐานทางโบราณคดีทั้งในรูปแบบของภาพวาดบนฝาผนังถ้ำ ภาพแกะสลัก ลวดลายบนเครื่องใช้และเครื่องประดับ งานสถาปัตยกรรมและประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม “เป็นศิลปะที่ไม่ประโยชน์ในการใช้สอยแต่มีคุณค่าทางจิตใจก่อให้เกิดพลังในการดำรงชีวิตและพลังในชุมชน” (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2546, น.52)

ภาพที่ 3 การเต้นในพิธีกรรม

(Koski, 2015, Online)

2. นาฏศิลป์สมัยกลางในยุโรป

ในยุคกลางในยุโรปเริ่มตั้งแต่ศตวรรษที่ 5 ต่อเนื่องมาจนถึงศตวรรษที่ 15 นาฏศิลป์ผูกพันกับศาสนามากขึ้น ลักษณะศิลปะช่วงยุคกลางจะมีลักษณะเชิงกร้าน บึกบึน โดดเดี่ยว อ่างว้าง ขณะที่ศิลปะการแสดงดูเรียบง่าย เปลา่เปลี่ยว (นราพงษ์ จรัสศรี, 2548, น.7) ในช่วงเวลานี้ผู้คนจะยึดมั่นความเชื่อทางศาสนามากกว่าการใช้เหตุผล ศิลปะของชาวตะวันตกดำเนินไปเพื่อปล้ำศรัทธาของคริสต์ศาสนา ในยุคนี้ การเต้นรำเป็นการเต้นรำลีลาศของชนชั้นสูงในอิตาลีพัฒนาสู่รูปแบบการเต้นบัลเล่ต์ในราชสำนักต่อมา (ศิริมงคล นาฏยกุล, 2557, น.3) จากข้อความข้างต้นจะเห็นข้อมูลที่ขัดแย้งกันในบางส่วนคือศิลปะการแสดงดูเรียบง่ายแต่มีการเต้นรำลีลาศของชนชั้นสูง เห็นได้ว่าสมัยกลางในยุโรปมีการนำนาฏศิลป์เข้ามาเป็นเครื่องมือกำหนดชนชั้น

ทางสังคม ชนชั้นสูงใช้นาฏยศิลป์เพื่อให้ความบันเทิงและเข้าสังคม ส่วนชนชั้นที่มีลำดับ
ล่างลงมานาฏยศิลป์ถูกกำหนดและควบคุมการแสดงออกในสังคมโดยศาสนา ส่งผล
ให้นาฏยศิลป์ในช่วงเวลานี้ชะลอตัว จะมีเพียงแค่นาฏยศิลป์ในชนชั้นสูงเท่านั้นที่ได้รับการ
พัฒนาต่อสู่รูปแบบของบัลเล่ต์ในราชสำนัก

3. นาฏยศิลป์ในยุครีแนสซองส์ (Renaissance)

รีแนสซองส์ (Renaissance) แปลว่าการเกิดใหม่ ผู้คนในยุโรปกลับสนใจ
ศิลปวิทยาของกรีก-โรมันอีกครั้ง เกิดความเชื่อมั่นมนุษยนิยม (Humanism) มนุษย์สร้าง
อนาคตและปรับปรุงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองได้ ไม่ใช่เรื่องอำนาจลึกลับ
(ศิริมงคล นาฏยกุล, 2557, น.4) นาฏยศิลป์ในยุคนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่เปลี่ยน
ไปเกิดการกวาดล้างเปลี่ยนแปลงไปโดยอิทธิพลของระบอบการเมืองการปกครอง
ธุรกิจการค้าและเทคโนโลยีแบบใหม่ ทำให้ศิลปะการแสดงมีความอ่อนช้อย มีชีวิตชีวา
มากขึ้น เกิดการอุปถัมภ์และสะสมศิลปินที่มีความสามารถ เกิดการเคลื่อนไหวถ่ายเท
แนวความคิดทางด้านศิลปะอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของบุคลากรทาง
ด้านนาฏยศิลป์ นอกจากนั้นในยุคนี้เริ่มมีการแข่งขันการจัดการแสดง ไม่ว่าจะเป็นเพลง
การอ่านบทกวี ฉาก เสื้อผ้าที่หรูหรา มีการใช้เทคนิคแสง มีการเรียนการสอนศิลปวิทยา
การทางการแสดง เริ่มมีระบบการจัดการแสดงที่มีการพัฒนาในด้านการออกแบบการ
แสดงและเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย (นราพงษ์ จรัสศรี, 2548, น.7-9)

เห็นได้ว่าในยุคนี้ความเชื่อความสามารถในตนเองของมนุษย์มีมากขึ้น ส่งผลให้
เกิดการพัฒนาคำถามความรู้ในระดับสูง เกิดสถาบันการเรียนการสอน ตำราทางด้านนาฏยศิลป์
ผู้บริหารงานนาฏยศิลป์ในยุคนี้ให้การสนับสนุนศิลปินเป็นอย่างมาก เกิดการถ่ายเท
องค์ความรู้ระหว่างพื้นที่อย่างต่อเนื่องทำให้นาฏยศิลปะตะวันตกได้รับการพัฒนาอย่างสูง
ที่สุดในทุกด้าน

4. นาฏยศิลป์ในยุคสมัยใหม่

แนวคิดในยุคนี้ได้ถูกพัฒนาสู่ความเชื่อที่ว่าอนาคตทำให้ความเชื่อเปลี่ยนเพราะ
ไม่รู้ว่าจะอนาคตจะเกิดอะไร ทำให้อนาคตคือความไม่รู้ และเป็นปลายเปิดมากยิ่งขึ้น แนวคิด
ที่พัฒนาคือเรื่องความก้าวหน้าผจญโลก องค์ประกอบที่ทำให้เข้าใจโลกสมัยใหม่

1) มนุษย์ทำความเข้าใจในเรื่องของ มนุษย์ โลก สังคม และความแสวงหาความรู้ใหม่

2) จัดวางรากฐาน วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ

3) ประชญาในยุคนี้เน้นการพัฒนาความรู้วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ ปะทะร่องรอยของเทววิทยา

การเคลื่อนไหวที่สำคัญในสมัยใหม่ช่วงเริ่มต้นคือ ธรรมชาตินิยม และมนุษยนิยม ถือเป็นแนวความคิดที่ส่งผลต่อความเชื่อมโยงระหว่างนักร้องแบบนาฏยศิลป์และผู้บริโภคอย่างชัดเจน

1) ธรรมชาตินิยมคือ แนวความคิดที่มนุษย์พยายามเข้าใจธรรมชาติทั้งธรรมชาติและธรรมชาติของมนุษย์เป็นแนวความคิดที่นำเสนอเรื่องของมุมมองและวัตถุ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ผู้มองและสิ่งที่มอง เกิด 3 มิติ ด้านลึกของผลงาน ชี้ให้เห็นถึงระยะห่าง ระหว่างวัตถุและคนที่มองวัตถุนั้น ๆ ถือเป็นตัวบ่งชี้ความสัมพันธ์ โดยพยายามจำลองสิ่งที่ปรากฏอยู่ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ เห็นอย่างเป็นจริงในระยะธรรมชาติ

2) มนุษยนิยมคือ ศูนย์กลางขององค์ความรู้ มนุษย์เข้ามาแทนที่พระเจ้า มนุษย์จะต้องค้นหาอนาคต จำเป็นต้องวางรากฐานความรู้ที่เข้ามากำกับตัวมนุษย์

ทั้งธรรมชาติและมนุษยนิยม เกิดการพัฒนามิติของการรับรู้ในแง่อารมณ์ความรู้สึก มนุษย์สามารถคิดถึงผ่านอารมณ์ความรู้สึกในการรับรู้ก่อให้เกิดความรื่นรมย์ โดยมีองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาสุนทรียศาสตร์ สมัยใหม่ มี 3 สิ่งคือ

1) การรับรู้

2) รสนิยม

3) การตัดสินใจ

การรับรู้ นักปรัชญาในสมัยใหม่เชื่อว่าความเบิกบานของมนุษย์อยู่ที่การรับรู้ศิลปะจากข้างนอกเข้าข้างใน โดยผ่านประสาทสัมผัสการรับรู้ทั้ง 5 คือ การมองเห็น การฟัง การรับรส การดมกลิ่น และการสัมผัส แต่การรับรส ถือเป็นประสาทสัมผัสที่เข้าถึงยากที่สุดเนื่องจากการรับรสมีข้อจำกัดอย่างมากในการอธิบายข้อมูล

รสนิยม การรับรู้ทางสุนทรียศาสตร์สมัยใหม่ มีความเชื่อว่าทุกคนไม่จำเป็นต้องชอบเหมือนกันต่างคน สามารถมีความชอบที่หลากหลายขึ้นอยู่กับประสบการณ์

และสิ่งที่พบเจอมารูปแบบของแต่ละบุคคล จึงไม่เป็นที่ น่าแปลกใจที่งานนาฏศิลป์สมัยใหม่จะมีความหลากหลายไปตามสไตล์ของนักออกแบบการเต้นแต่ละบุคคล ยิ่งไปกว่านั้นผู้บริโภคมที่มีแนวคิดสมัยใหม่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ การเชื่อมโยงระหว่างแนวความคิดของสุนทรียศาสตร์กับผู้บริโภคจึงดำเนินควบคู่กันไปพร้อมกับการพัฒนารูปแบบของนาฏศิลป์ที่หลีกเลี่ยงจากกฎเกณฑ์หรือความเชื่อแบบเดิม ๆ

การตัดสิน มนุษย์สามารถตัดสินได้ด้วยตัวเราเอง เอมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Critique of Judgment โดยให้ความสำคัญในแง่สุนทรียศาสตร์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างเป็นระบบเพื่อเข้าสู่การตัดสิน สุนทรียศาสตร์ของวัตถุ คานท์เริ่มจากการทำความเข้าใจกับวัตถุนั้น ๆ ก่อน โดยให้ความสำคัญต่อการนำเสนอของวัตถุ เช่น การทานขนม วัตถุ คือ ขนม ส่วนการนำเสนอ คือ รสชาติ ในแง่ของสุนทรียศาสตร์นี่คือจุดเริ่มต้นของสุนทรียศาสตร์วัตถุ ความรู้สึกก่อให้เกิดความพอใจกับความไม่พอใจ การตัดสินทางด้านสุนทรียศาสตร์จึงเป็นเรื่องของรสนิยมของตัว บุคคลเอง การตัดสินสุนทรียศาสตร์ขึ้นอยู่กับการสะท้อนการนำเสนอของวัตถุและสภาวะอัตวิสัยของแต่ละคน ซึ่งสะท้อนการตัดสิน มนุษย์ไม่จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ใดเข้ามากำกับแค่รู้สึกว่าร่อยหรือไม่ร่อย คือ การสะท้อน ทั้งหมด ความงามไม่ใช่เรื่องของอุดมคติ แต่เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับวัตถุนั้น ๆ ว่าชอบหรือไม่โดยไม่ต้องหาคำอธิบาย (เกษมเพ็ญนิรันดร์, สัมภาษณ์, 2559)

ในช่วงเวลานี้คานท์ทำให้เห็นถึงการตัดสินความงามในด้านคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดและผลงานของนักออกแบบการเต้นสมัยใหม่เป็นอย่างมาก คือการวางประเด็นว่าความงามคืออะไร “ความงามมีอยู่ในตัวของมันเอง” จุดนี้เองที่ทำให้เกิดภาวะชอบหรือไม่ชอบ เช่นเดียวกับนักออกแบบการเต้นสมัยใหม่เช่น อิสตอรา ดันแคน รุท เซนต์เดนนิส หรือมาธา เกรแฮมที่เชื่อว่าการเคลื่อนไหวในทุกการเคลื่อนไหวมีความงามและความหมายในตนเอง สามารถเปิดความคิดอิสระนอกเหนือไปจากกฎเกณฑ์ที่มีอยู่เดิม เหล่านี้ล้วนแล้วแต่กระตุ้นให้ผู้บริโภคผลงานทางนาฏศิลป์ตะวันตกตื่นตัวและสนับสนุนให้ผู้บริโภคไม่ใช่เพียงแค่ผู้ชื่นชมความงามเพราะลายเส้นหรือความสวยงามที่เป็นระบบระเบียบอีกต่อไปแต่ใช้นาฏศิลป์เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือในการแสดงออกถึงความงามที่ตนเองเห็นว่างามไม่ใช่สิ่งที่ผู้ครอบงำบอกว่างาม ดังที่ระบุในหนังสือประวัตินาฏศิลป์ตะวันตกกล่าวว่า “ถึงแม้ว่ารูปแบบและเทคนิคการเต้นที่เกิดขึ้นใหม่ที่เรียก

ว่าโมเตอร์นแดนซ์นั้นจะมีความหลากหลายและแตกต่างกันมากสักเท่าไร ก็ยังมีส่วนที่ยังคงเหมือนกันอยู่อย่างหนึ่งก็คือ การหาทางเอาชนะใจผู้ชมโดยการโน้มนำให้ผู้ชมได้รู้สึกถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกจากกายและภาพที่เป็นจริงจากลีลาการเคลื่อนไหวภายนอก” (นราพงษ์ จรัสศรี, 2548, น.113)

ในยุคนี้นั้นด้านปริมาณในการตัดสินความงามจำเป็นต้องตัดสินได้อย่างเป็นสากล ในการวัดการตัดสินในเชิงปริมาณนี้ไม่ใช่การใช้สถิติแต่คือการแสดงความคิดเห็นของแต่ละคนเป็นการสะท้อนเพื่อให้เกิดภาวะโต้เถียง เป็นการแบ่งปันทัศนคติของกันและกัน ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบก็ถือเป็นสนามของการแสดงความคิดเห็นที่พูดคุยกันในเชิงสุนทรียศาสตร์ของผู้บริโภคสมัยใหม่ อาจจะไม่มีข้อสรุปแต่แสดงให้เห็นถึงความงามของวัตถุนั้น ๆ ที่สามารถนำมาตัดสินได้

ความสัมพันธ์กับตัวงานต้องเป็นสิ่งที่เรียกว่าการตั้งจุดประสงค์โดยปราศจากจุดประสงค์ หมายความว่าตัวผลงานที่นักออกแบบการเต้นสร้างขึ้นจะต้องแสดงความสัมพันธ์ไปทีผลงานของตนเอง ซึ่งแนวความคิดนี้จะตรงข้ามกับการประกวดในปัจจุบันเพราะการประกวดไปทำลายคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ ความงามแต่ละความงามมีคุณค่าของตัวเองไม่ใช่เรื่องของผู้ตัดสิน (เกษม เพ็ญภินันท์, สัมภาษณ์, 2559) ในงานนาฏศิลป์จะเห็นได้ชัดเจนเนื่องจากว่าในยุคสมัยใหม่ผลงานนาฏศิลป์ที่ออกมาจะอยู่ในรูปแบบของการแสดงเท่านั้น การเต้น การเต้นรำไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อการแข่งขันแต่เป็นหนึ่งเครื่องมือที่ศิลปินใช้แสดงออกทางความคิดและความงามในรูปแบบของตนเอง ทำให้การเชื่อมโยงไปสู่ผู้บริโภค อยู่ในระบบระเบียบที่ว่าหากต้องการเสพผลงานนาฏศิลป์ ผู้บริโภคจะไม่ได้รับการล้นระทึกจากการแข่งขัน ผู้บริโภคจะเข้าสู่กระบวนการแลกเปลี่ยนทัศนคติและผลงานที่มุ่งเน้นการเข้าถึงความรู้สึกของตนเองมากกว่า

การตัดสินทั้ง 4 คือแนวความคิดของคานท์ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อตัวศิลปินและผู้บริโภคผลงานทาง ศิลปะในยุคนั้น ที่มองว่าความเข้าใจทำให้มนุษย์เข้าใจในความงามของวัตถุนั้น ๆ ให้เห็นความงามในแบบที่เป็น และจินตนาการที่จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ทั้งในการมอง การสัมผัส และสะท้อนความคิดของตนเองออกมา เหล่านี้คือกรอบความคิดที่พัฒนาศิลปะสมัยใหม่รวมถึงนาฏศิลป์ตะวันตกสมัยใหม่สามารถเห็นได้ชัดจากนักออกแบบการเต้นที่มีชื่อเสียงและเป็นผู้บุกเบิกในช่วงเวลานี้

อิสตอรา ดันแคน เจ้าของทัศนคติจิตวิญญาณแห่งความอิสระ (Free Spirit) การแสดงเป็นไปอย่างไม่เป็นระบบและมีท่าที่ซ้ำไปซ้ำมาบ่อยครั้ง งานของเธอมีกิจกรรมที่เรียบง่าย เครื่องแต่งกายการแสดงคล้ายชุดกรีกโบราณ เริ่มต้นด้วยเท้าเปล่าซึ่งผู้ชมในสมัยนั้นต่างไม่เคยเห็นมาก่อน ในงานของเธอเป็นการแสดงลีลาการแสดงออกของอารมณ์ อิสตอรา ดันแคนเป็นผู้ที่เปิดรับในอิสรภาพทางความคิดของสตรีที่มีต่อเรื่องความรักและยังให้การสนับสนุนการเรียกร้องสิทธิสตรีในเรื่องสิทธิการปกครองบุตร จิดา (นราพงษ์ จรัสศรี, 2548, น.109-110) อิสตอรา ดันแคนถือเป็นผู้บุกเบิกการเต้นสมัยใหม่ทำให้ได้รับความนิยมอย่างมากทั้งในอเมริกาและแพร่ขยายความนิยมออกไปทั่วยุโรป ท่ามกลางยุคสมัยที่ผู้ชมในฝั่งซีกโลกตะวันตกกำลังเบื่อหน่ายกับการเต้นบัลเลต์ (ศิริมงคล นาฏยกุล, 2557, น.27)

ภาพที่ 4 อิสตอรา ดันแคน (Isadora Duncan)
(Porteous, 2015, Online)

รุต เซนต์เดนิส คืออีกผู้ที่หลงใหลในวัฒนธรรมของโลกตะวันออก ผลงานการแสดงทั้งหมด จะเน้นการผสมผสานการเต้นในแบบตะวันตกและตะวันออกเข้าด้วยกันถือเป็นสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นและแสดงแนวความคิดความหลงใหลในตัวตนของศิลปินเอง ถึงแม้ว่าการแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์ตะวันออกเธอจะไม่ลึกซึ้งแต่คนดูชื่นชอบในงานของเธอเนื่องจากมีรสชาติของความลึกกลับเสมือนมีเวทมนต์ และแฝงไปด้วยต้นหาราคะ (นราพงษ์ จรัสศรี, 2548, น.111)

ภาพที่ 5 รุต เซนต์เดนิส (Ruth St. Denis)
(Levine, 2015, Online)

มาธา เกรแฮม ผู้คิดค้นเทคนิคการเค้นใหม่การคอนแทรกชั่น (Contraction) และรีลีส (Release) เทคนิคการเต้นที่แตกต่างจากสิ่งที่เคยเป็นมาโดยเน้นที่การหายใจ จนถึงการเล่าเรื่องราวการแสดงโดยถ่ายทอดอารมณ์ผ่านทางสีหน้าและร่างกาย เพื่อกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมให้เข้ามามีส่วนร่วมต่อการแสดงมากยิ่งขึ้น

งานส่วนใหญ่จะแสดงออกถึงความรู้สึกทุกข์ทรมานจากภายในซึ่งสะท้อนออกมาให้เห็นในการแสดง ความสุขความสนุกและมีชีวิตชีวา ความเกลียดชัง ความรัก ความริษยา ความคลั่งไคล้ ความรู้สึกที่ปิดบังอีกต่อไปไม่ได้ (นราพงษ์ จรัสศรี, 2548, น.111)

ภาพที่ 6 มาร์ธา เกรแฮม (Martha Graham)

(Carter, 2011, Online)

จากความสำเร็จของนักออกแบบการเต้นสมัยใหม่ทั้ง 3 คน สะท้อนถึงค่านิยมของผู้บริโภคในยุคสมัยใหม่ที่เกิดความเบื่อหน่ายกับการแสดงนาฏยศิลป์ในรูปแบบเดิม การค้นพบและแสดงตัวตนของนักออกแบบทั้ง 3 สะท้อนคุณค่าความเป็นธรรมชาติและความเป็นมนุษย์ของตนเอง ให้ผู้บริโภคได้รับรู้ถึงรสนิยมและตัดสินใจเลือกงานของตนเองในรูปแบบเฉพาะตัว หากสังเกตข้อความและบริบทข้างต้นจะพบว่าแนวความคิดยุคสมัยใหม่ได้ส่งผลกระทบโดยตรงกับนาฏยศิลป์ตะวันตก นักออกแบบการเต้นค้นหาวิธีที่แสดงถึงความเป็นตนเอง ลักษณะเฉพาะในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อ

ผู้บริโภค และเทคนิคการเด่นเฉพาะตัวที่ส่งผลในการพัฒนาศาสตร์นาฏศิลป์สากลจนมาถึงปัจจุบัน

5. นาฏศิลป์หลังสมัยใหม่จนถึงปัจจุบัน

ศิลปะหลังสมัยใหม่จะทำลายการตัดสินความงามสมัยใหม่ 2 เรื่อง คือ การไม่นำเสนอคือการนำเสนอ (The unrepresentable presentable) และ การเปลี่ยนชุดความเข้าใจในสุนทรียศาสตร์และคุณค่า ในเรื่องของศิลปะเกออร์ก เฮเกล (Georg Wilhelm Friedrich Hegel) คือนักปรัชญาทางด้านสุนทรียศาสตร์ที่มีชื่อเสียงและมีอิทธิพลอย่างสูงในยุคหลังสมัยใหม่ ยังคงอยู่ในพื้นฐานแนวความคิดของคานท์ที่ตั้งไว้ว่า “ศิลปะต้องงาม” แต่สิ่งที่แตกต่างคือ เฮเกล ปฏิเสธสถานะของธรรมชาติที่มีลำดับความสำคัญเหนืองานศิลปะเพราะธรรมชาติเกิดด้วยตัวมันเอง พัฒนาด้วยตัวมันเองคือ มีวัฏจักรวงจรของตัวเองทำให้มันไม่สำคัญต่อเขา เพราะมนุษย์ไม่ได้รังสรรค์อะไรเลย นอกจากตัดสินคุณค่าที่ไม่สามารถสร้างสรรค์อะไรให้คนตระหนักถึงความงาม ตรงนี้ที่ทำให้เฮเกลปฏิเสธและเสนอว่าศิลปะมีความสำคัญอันดับหนึ่ง ดังนั้น ศิลปะไม่ใช่การเลียนแบบธรรมชาติดังที่อริสโตเติลเคยกล่าวไว้แต่คือการแสดงออก ศิลปะคือการสร้างสรรค์กิจกรรมของการรังสรรค์ออกมาด้วยประสาทสัมผัสทั้งหมดของมนุษย์ เป็นกิจกรรมที่สะท้อน “งานศิลปะ” ศิลปะไม่ใช่งานแต่รวมถึงกิจกรรมทั้งหมดในการรังสรรค์ เพราะศิลปินไม่ได้มีหน้าที่ลอกเลียนแบบ แต่ตัวผลงานควรจะนำเสนอบางอย่าง ผู้บริโภคสามารถตีความ แสดงความคิดเห็นได้ พร้อมให้อิสระและแสดงให้เห็นถึงความเป็นมนุษย์ (เกษม เพ็ญภินันท์, สัมภาษณ์, 2559)

เป้าหมายของเฮเกลคือ “ตีความเป็นมนุษย์” มีผลต่อความเข้าใจในตัวมนุษย์ ฐานความคิดส่วนนี้นำมาสู่การเปิดแขนงใหม่ของศิลปะ (Genres) เช่น การถ่ายภาพ ภาพยนตร์ วีดิโออาร์ต ถึงแม้ว่าในช่วงแรกนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post-modern Dance) จะคลุมเครือโดยครั้งแรกมีความหมายรวมถึงงานในแบบทดลอง (Experimental Dance) งานในยุคนี้จะมีความแตกต่างแตกแยกกันออกไปจนไม่สามารถจำกัดลักษณะเฉพาะได้ (นราพงษ์ จรัสศรี, 2548, น.137) แต่หากมองในแนวความคิดของเฮเกลสามารถวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่อย่างมากมาย

ทั้งการเต้นในรูปแบบการแสดงที่นำเทคโนโลยีเข้าไป ผสมผสานกับการแสดงหรือการนำ
การเต้นเข้าสู่รูปแบบของวิดีโออาร์ทและอื่น ๆ อีกมากมาย

ภาพที่ 7 เทคโนโลยีกับการแสดงนาฏศิลป์

(Wood, 2009, Online)

ส่งผลให้เกิดแขนงใหม่ของศิลปะ (Genres) เกิดการเชื่อมโยงที่สะดวกมากขึ้น
ระหว่างนาฏศิลป์ตะวันตกกับศิลปะแขนงอื่น หรือนาฏศิลป์ตะวันตกกับผู้บริโภค ทำให้
เกิดการเข้าถึง การสร้างความตื่นตาตื่นใจ และการสื่อสารที่สร้างความเข้าใจได้ง่ายขึ้นต่อ
ผู้บริโภค ส่งผลให้ปัจจุบันผู้บริโภคมิทางเลือกในการเสพงานนาฏศิลป์ตะวันตกที่มากขึ้น
ตามมา ผู้บริโภคมีช่องทางในการเข้ามมนาฏศิลป์ตะวันตกได้ง่ายขึ้นและมีทางเลือกใน
การรับชมตามรสนิยมของตนเองเนื่องจากมีช่องทางนำเสนอรูปแบบของนาฏศิลป์ตะวัน
ตกที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย เพราะ “แนวคิดในยุคหลังสมัย

ใหม่มีเสน่ห์และมีอิทธิพล ตรงที่ไปท้าทายรากฐานวิธีคิด วิธีรับรู้สังคมมนุษย์ในยุคผู้แจ้ง ซึ่งถือเป็นหัวใจ ท้าทายแนวคิดและรสนิยมการแบ่งชั้นศิลปะระหว่างต่ำสูงแต่มองว่าเป็น ความแตกต่างที่เท่าเทียมกัน” (ณัฐกานต์ ลิ้มสถาพร, 2546, น.13-25)

สรุป

ช่วงเวลาประวัติศาสตร์ในนาฏศิลป์ตะวันตกเมื่อมองในมุมสุนทรียศาสตร์ หรือความงามตามบริบทที่เปลี่ยนไปตลอดเวลาและแนวคิดเชิงปรัชญาของนักปรัชญา ด้านสุนทรียศาสตร์ ทำให้ผู้ศึกษาพบการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแสดงทางนาฏศิลป์ ตะวันตกจากอดีตจนถึงปัจจุบันถูกกระตุ้นจากสภาพสังคม แนวคิด ความเชื่อ สภาพ การกดดัน ณ ขณะนั้น ดังนั้น การใช้ช่วงเวลาประวัติศาสตร์ของนาฏศิลป์เข้ามา เชื่อมโยงกับสุนทรียศาสตร์ทำให้เห็นความนิยมการรับชมการแสดงนาฏศิลป์ของ ผู้บริโภคตามบริบทและแนวความคิดของสังคมในช่วงเวลาต่าง ๆ ตั้งแต่ยุคโบราณที่มุ่งเน้น การเคลื่อนไหวที่แสดงออกถึงการเคารพบูชา ความเชื่อ สู่การกำหนดสถานะทางสังคม ด้วยการแบ่งแยกงานนาฏศิลป์ตะวันตกระหว่างชนชั้น การพัฒนารูปแบบนาฏศิลป์ จากชนชั้นสูงสู่การแพร่กระจายทางนาฏศิลป์สู่พื้นที่ต่าง ๆ เข้าสู่ยุคสมัยใหม่ที่ศิลปิน และผู้คนในสังคมต้องการแสดงความอิสระตามแนวคิดธรรมชาตินิยมและมนุษย์นิยมที่ สามารถแสดงออกได้ด้วยตัวของตัวเอง ผู้บริโภคเกิดการตอบรับเห็นด้วยกับแนวความคิด ที่ว่ามนุษย์มีอิสระ เป็นศูนย์กลางขององค์ความรู้ ค้นหาอนาคตได้ด้วยตนเองเกิดการ พัฒนาทางนาฏศิลป์ที่เติบโตอย่างรวดเร็วและหลากหลาย ปัจจุบันแนวคิดในยุคหลัง สมัยใหม่เข้ามาท้าทายลำดับชั้นของศิลปะผ่านสื่อและเทคโนโลยี ท้าทายแนวความคิด ของผู้รับชม และเข้ามามีบทบาทในการเชื่อมโยงระหว่างนาฏศิลป์กับผู้บริโภคทำให้ รูปแบบของนาฏศิลป์ตะวันตกสามารถแตกแขนงออกไปได้อย่างไม่หยุดยั้ง

เอกสารอ้างอิง

เกษม เพ็ญภินันท์. อาจารย์ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
(สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2559).

ณัฐกานต์ ลิ้มสถาพร. (2546). *Postmodern ดีกว่าแบรนต์ ซับซ้อนกว่าโฆษณา*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ทิปป์ พอยท์.

นราพงษ์ จรัสศรี. (2548). *ประวัติศาสตร์นาฏศิลป์ตะวันตก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2546). *สุนทรียศาสตร์เพื่อชีวิต*. กรุงเทพฯ : อีแอนด์ไอคิว.

ศิริมงคล นาฏยกุล. (2557). *นาฏศิลป์ตะวันตกปริทัศน์*. มหาสารคาม : โรงพิมพ์
คลังน่านาวินยา.

Burnham, D. (2016). *Kant, Immanuel: Aesthetics / Internet Encyclopedia
of Phylosophy*. Retrieved 20 April 2016. From [http://www.iep.utm.
edu/kantaest/](http://www.iep.utm.edu/kantaest/)

Carter, J. (2011). *Agnes de Mille*. Martha: The Life and Work of Martha
Graham. Retrieved 20 May 2016. From [http://www.the-growler.
com/?p=1171](http://www.the-growler.com/?p=1171).

Damen, M. (2012). *Section 4: Roman Drama Chapter 13: Early Roman
Drama and Theatre*. Retrieved 25 May 2016. From [http://www.
usu.edu/markdamen/ClasDram/chapters/131romtheatre.htm](http://www.usu.edu/markdamen/ClasDram/chapters/131romtheatre.htm).

Koski, D. (2015). *10 Brutal and Horrifying Religious Ceremonies*.
Retrieved 27 May 2016. From [http://www.toptenz.net/10-
brutal-and-horrifying-religious-ceremonies. php](http://www.toptenz.net/10-brutal-and-horrifying-religious-ceremonies.php).

Levine, D. (2015). *This was Denishawn*. Retrieved 23 May 2016. From
<http://artme me.com /2015/05/31/this-was-denishawn>.

- Porteous, F. L. (2015). **Weekly Style Muse: Isadora Duncan, Free and Interpretive Dancer.** Retrieved 15 May 2016. From <https://www.bustle.com/articles/67360-weekly-style-muse-isadora-duncan-free-and-interpretive-dancer>.
- Reveron, S. (2016). **Dance until You Drop...The Dancing Plague of 1518.** Retrieved 25 May 2016. From <http://www.cvltnation.com/dance-util-you-drop-the-dancing-plague-of-1518>.
- Wood, D. (2009). **ASCILITE 2009 Presentations.** Retrieved 30 May 2016. From <https://denise-wood.com/tag/3d-virtual-worlds>.

ปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

English and Soft Skills

กิลเบิร์ต อีเดนส์ เม้ามี่ศรี ¹

Gilbert Edens Mowmessie

Dhanavel, S.P. (2010). *English and Soft Skills*. : Hyderabad : Orient BlackSwan.

Aim

This book contains: Chapter 1 Listening Skills, Chapter 2 Teamwork Skills, Chapter 3 Emotional Intelligence, Chapter 4 Assertive Skills, Chapter 5 Learning Skills, Chapter 6 Problem-solving Skills, Chapter 7 Interview Skills, Chapter 8 Adaptability Skills, Chapter 9 Verbal Communication Skills, and Chapter 10 Written Communication Skills, and all of which help improve the English communication skills of learners who are attracted by interesting and meaningful shortstories. Each chapter will lead to explanations in understanding vocabulary development activities from the experts, including self-assessment and further reading. These methods of teaching and learning will help ensure that there will be good development for the learners, which is the highlight of this book

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Essence

Lessons in each chapter will prepare the learners to get more information in sequence by explaining the concepts and methods on how to understand the details in each topic, which will stimulate their desire to discover the essence of that chapter. By understanding the content in this book, the learners will be aware of the depth of the main ideas, which encourages their independent thinking. In addition, it also helps students to test their ability in understanding the stories and to handle their relationships with surrounding people cleverly as well as to get acquainted with the characteristics of people in society. Teaching how to understand and deal with emotions of oneself and various activities will enhance their rationality and aptitude through critical analysis, English vocabulary development in a simple way, and use of helpful vocabulary for speaking, including words and phrases that are important and appropriate for different situations.

This book provides the best way to develop vocabulary that is essential in learning English and to use a dictionary correctly. What's more, it attracts the learners to learn and change the vocabulary more appropriately so that they properly use it, promotes the use of words that are accepted by the norm in society, and points out common mistakes. It also helps control the use of English by conveying ideas to use the language and gestures that are appropriate to the situations with sub-elements, such as use of proper vocabulary, grammar, sentence patterns, pronunciation and stress. Moreover, the learners can understand the culture of listening and speaking or language culture,

word and sentence structures, spelling and pronunciation, and use of language to suit the conditions of society and context, such as apology and thanksgiving. Furthermore, the learners will obtain the knowledge of language structure as ability to link between the language structure and the meaning in different situations to achieve success, such as use of gestures and explanation by using other words instead of words that the speakers cannot speak out.

This book provides a broad perspective for learning the difference of English and for bringing learning into practice because it explains in detail adjectives, nouns, adverbs, direct and indirect words, and active and passive voices, etc. In addition, it offers a promising way to increase English proficiency for learners and explains the difference and clarity of English skills that learners should have after completing all the lessons in this book. The author expects a role of these wonderful ways to develop confidence and communication skills for the learners through interesting learning processes. This will help the learners to bring the knowledge gained into the practice to improve their English proficiency in the future.

Value

This book completely explains various teaching styles and relevant theories, including details of teaching processes and activities, social systems as a role of teachers and learners, and relationships between the teachers and the learners and between the learners themselves. Also, it describes the learners' response and behavior in giving correct comments as well as explains how to support teaching

techniques that are helpful for learners and to solve real-life situations in teaching to help learners develop their ideas, skills and abilities. This will create wisdom or knowledge for readers, such as lecturers, students, researchers and those interested who can apply it in various fields of research as a way to expand current knowledge and determine the policies and teaching plans in the future most efficiently. Finally, it can serve as a way of application in academic and teaching activities and actual use in the more realistic context.

ข้อกำหนดในการส่งต้นฉบับบทความเพื่อลงพิมพ์เผยแพร่ ในวารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์

วารสารวิชาการฉบับนี้ออกปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม) ของทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสนเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยรวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นทางวิชาการและการวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในสาขาดังกล่าวต่อไป

เรื่องที่จะเสนอตีพิมพ์

ผลงานที่รับตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความวิจัย บทความวิชาการจากวิทยานิพนธ์ บทความเชิงวิชาการในสาขาที่เกี่ยวข้องทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่นเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ บทความที่จะได้รับการลงตีพิมพ์ ต้องผ่านการตรวจอ่านและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ท่าน โดยพิจารณาแบบ Single-blind peer review และกลั่นกรองการตีพิมพ์โดยกองบรรณาธิการของวารสาร

การเตรียมต้นฉบับ

- ต้นฉบับต้องมีความยาวไม่เกิน 15 หน้ากระดาษขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียว พร้อมไฟล์บันทึกข้อมูลในรูปของ MS WORD
- ไฟล์รูปขนาด 100 - 300 Pixels ส่งไฟล์ Jpeg แยกต่างหาก

การพิมพ์

- ขอบบน และขอบซ้าย กั้นขอบกระดาษ 1.5 นิ้ว
- ขอบขวา และขอบล่าง กั้นขอบกระดาษ 1 นิ้ว
- ตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์ ใช้ Browallia New
 - ชื่อบทความใช้ตัวหนา ขนาด 20 ตัว/นิ้ว
 - ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ
 - ชื่อผู้เขียนใช้ตัวหนา ขนาด 16 ตัว/นิ้ว ชิดขวา
 - หัวข้อหลักใช้ตัวหนา ขนาด 18 ตัว/นิ้ว ชิดซ้าย
 - หัวข้อรองใช้ตัวหนา ขนาด 16 ตัว/นิ้ว ชิดซ้ายให้เยื้องจากหัวข้อหลัก
 - หัวข้อย่อยใช้ตัวปกติ ขนาด 16 ตัว/นิ้ว
 - เนื้อเรื่องใช้ตัวปกติ ขนาด 16 ตัว/นิ้ว

ส่วนประกอบของต้นฉบับบทความประกอบด้วย

- ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียนทุกคน พร้อมคุณวุฒิสูงสุด ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- บทคัดย่อ ความยาวไม่เกิน 200 คำ และคำสำคัญ 3-5 คำ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
- เนื้อเรื่อง
 - บทความวิจัย และบทความวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย บทนำ วิธีการศึกษา ผลการศึกษา สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง
 - บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทนำ เนื้อเรื่อง และสรุป
 - นอกเหนือจากเนื้อเรื่องหากมีตารางหรือภาพประกอบที่มีขนาดใหญ่ ให้บันทึกไฟล์แยกต่างหากเพิ่มเติม และความละเอียด 300 Pixel/High resolution ขนาดไม่ต่ำกว่า 500 KB

- ภาพประกอบควรมีความชัดเจน
คุณภาพดีทั้งนี้ต้องอ้างอิงแหล่งข้อมูลแบบนาม-ปี
ไว้ได้ภาพประกอบทุกครั้ง

การอ้างอิงเอกสาร

- การอ้างอิงเอกสารในเนื้อเรื่อง ให้ใช้วิธีการอ้างอิงแบบนาม-ปี โดยระบุชื่อผู้แต่ง และปีพิมพ์ของเอกสาร ไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังของข้อความที่ต้องการอ้างอิง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และระบุเลขหน้าของเอกสารที่อ้างอิงด้วย ดังตัวอย่างข้างท้าย
- กรณีบทความที่นำมาอ้างอิงแบบนาม-ปี นำมาจากอินเทอร์เน็ตเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ใช้คำว่า "Online"
- การอ้างอิงท้ายบทความ (เอกสารอ้างอิง) ให้รวบรวมเอกสารทั้งหมดที่ใช้อ้างอิง (นาม-ปี) ไว้ท้ายบทความ โดยใช้คำว่า "เอกสารอ้างอิง" หรือ "References"
- ทั้งนี้ให้จัดเรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่ง (ก-ฮ, A-Z) ถ้ามีเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เรียงภาษาไทยไว้ก่อน สำหรับรูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง ให้ใช้ตามระบบ APA (American Psychological Association) ดังตัวอย่างข้างท้าย

การอ้างอิงแบบนาม – ปี	การอ้างอิงท้ายบทความ
หนังสือ	
ปัญญา ไข่มุกยาง (2555, น.18)	ปัญญา ไข่มุกยาง. (2555). พุทธประวัติฉบับโปรด. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ธรรมบาลี.
Kaufman (2010, p.11-12)	Kaufman, F. (2010). <i>The African Roots of Jazz</i> . Sherman Oaks : Alfred.
Butler & Brown (2011, p.25)	Butler, R. P. & A. Brown. (2011). <i>Copyrights for Teachers and Librarians in the 21st Century</i> . New York : Neal-Schuman.
บทความในหนังสือ	
สุดารัตน์ ซาญเลขา (2556, น.26)	สุดารัตน์ ซาญเลขา. (2556).เล่าเรื่องการอนุรักษ์ของโบราณที่บ้านสมเด็จพระเจ้า. ใน <i>ที่ศรัทธาวัฒนธรรม</i> . กรุงเทพฯ : สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
วิทยานิพนธ์	
ดารารัตน์ กำเสริฐ (2544, น.177)	ดารารัตน์ กำเสริฐ. (2544).บริการห้องสมุดสำหรับนักศึกษาหอพักและหญิง : กรณีศึกษาวิทยาลัยราชสุดา. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
วารสาร	
สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์, บุญยืน จันทร์สว่าง และศติพิมล ประพันธ์ (2552, น.61)	สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์, บุญยืน จันทร์สว่าง และศติพิมล ประพันธ์. (2552, มกราคม-มิถุนายน). บทบาทในการสอนการสื่อสารสนเทศของครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. <i>วิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย</i> . 2 (1), 52-67.

อินเทอร์เน็ต	
ทีมงานทรูปลูกปัญญา (2552, ออนไลน์)	ทีมงานทรูปลูกปัญญา. (2552). การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย. ค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2557. จาก http://www.trueplookpanya.com/knowledge_details.php?mul_content_id=2818
Wu, et al. (n.d., Online)	Wu, F.S., et al. (n.d.). The Great Wall . Retrieved 1 April 2014. From http://www.thechinaide.com/index.php?action=activity/greatWallOfChina
สัมภาษณ์	
พยุห์ กลิ่นขจร (2557, สัมภาษณ์)	พยุห์ กลิ่นขจร. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาดี. (สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2557).

สิ่งที่ผู้เขียนจะได้รับ

- กองบรรณาธิการ จะมอบวารสารฉบับที่บทความของผู้เขียนลงตีพิมพ์ จำนวน 2 ฉบับ ในกรณีที่ผู้เขียนร่วมจะมอบให้ผู้เขียนชื่อแรก

การส่งต้นฉบับ

- ลงทะเบียนก่อนเข้าสู่ระบบ เพื่อสมัครสมาชิกโดยเข้าไปยังหน้าเว็บไซต์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ลิงค์ไปที่วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-Journal) วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ส่งต้นฉบับผ่านระบบ เป็นไฟล์บันทึกข้อมูลในรูปของ MS Word และรอรับผลยืนยันการได้รับ
- รอผลการตรวจอ่านและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review) และตรวจสอบผลการประเมิน
- กรณีที่บทความผ่านเกณฑ์การประเมิน อนุญาตให้ตีพิมพ์ได้ให้ทำการแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิชี้แจง
- จากนั้นส่งต้นฉบับ (ฉบับแก้ไข) ผ่านระบบกลับมาอีกครั้ง เป็นไฟล์บันทึกข้อมูล ในรูปของ MS Word
- การอนุญาตตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่บทความเป็นสิทธิของกองบรรณาธิการและถือผลการตัดสินใจ

สถานที่ติดต่อ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 1061 ซอยอิสรภาพ 15 แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600 โทรศัพท์ 0 2473 7000
 ต่อ 2003, 2012, 2000 อีเมลล์ : human_bsru@hotmail.com
 เว็บไซต์ <http://human.bsru.ac.th/ejournal/index.php>

